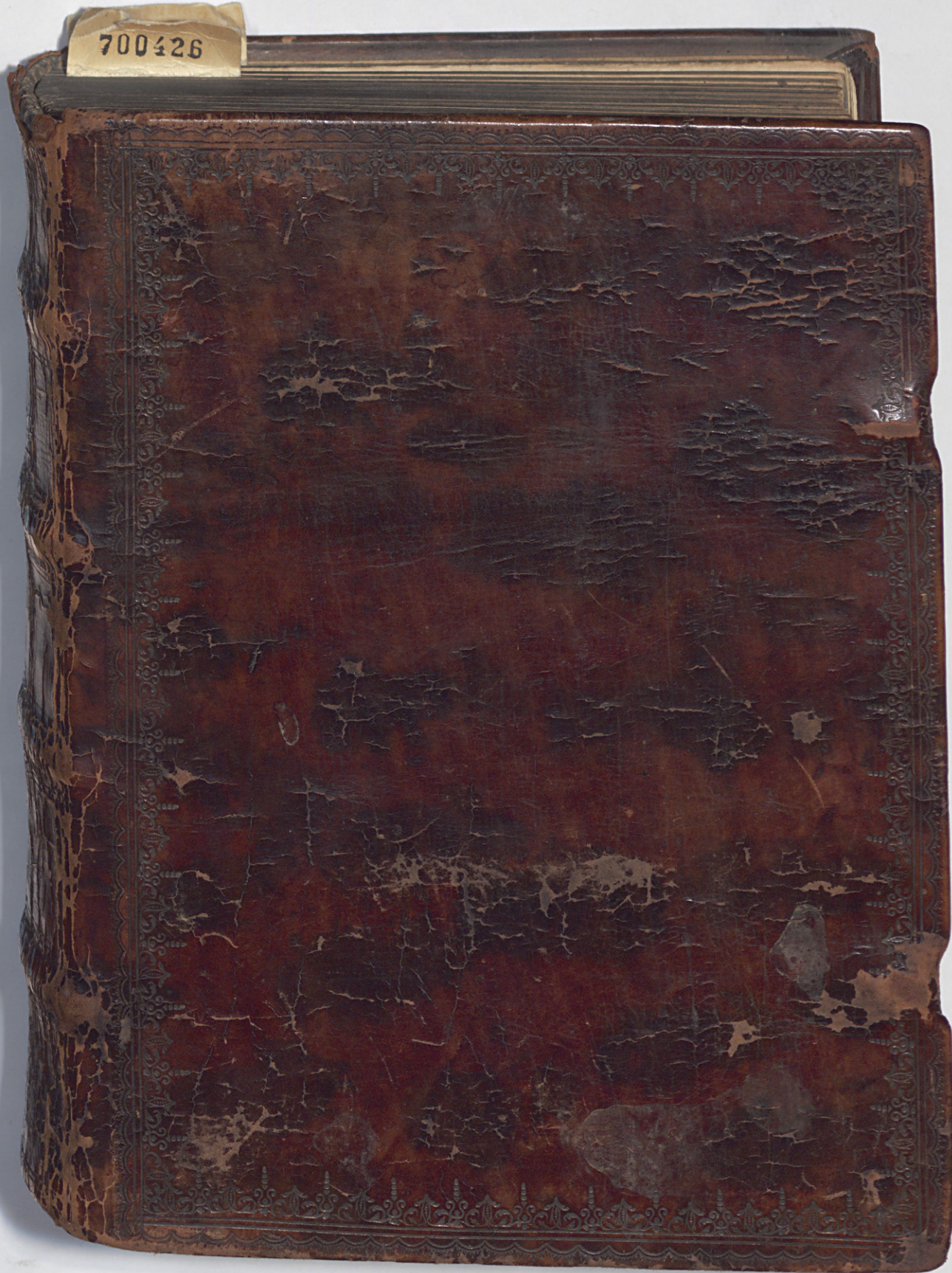
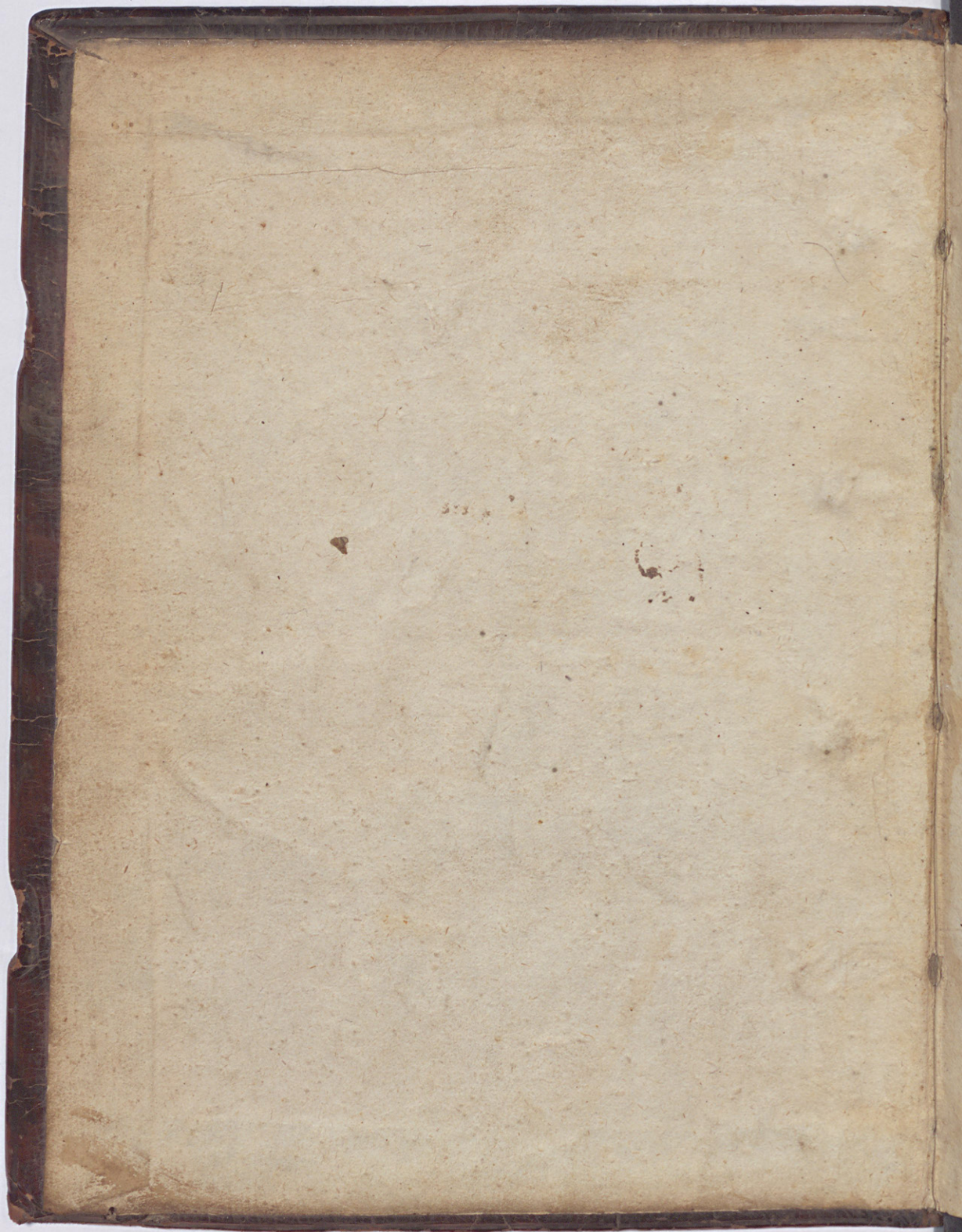

700426

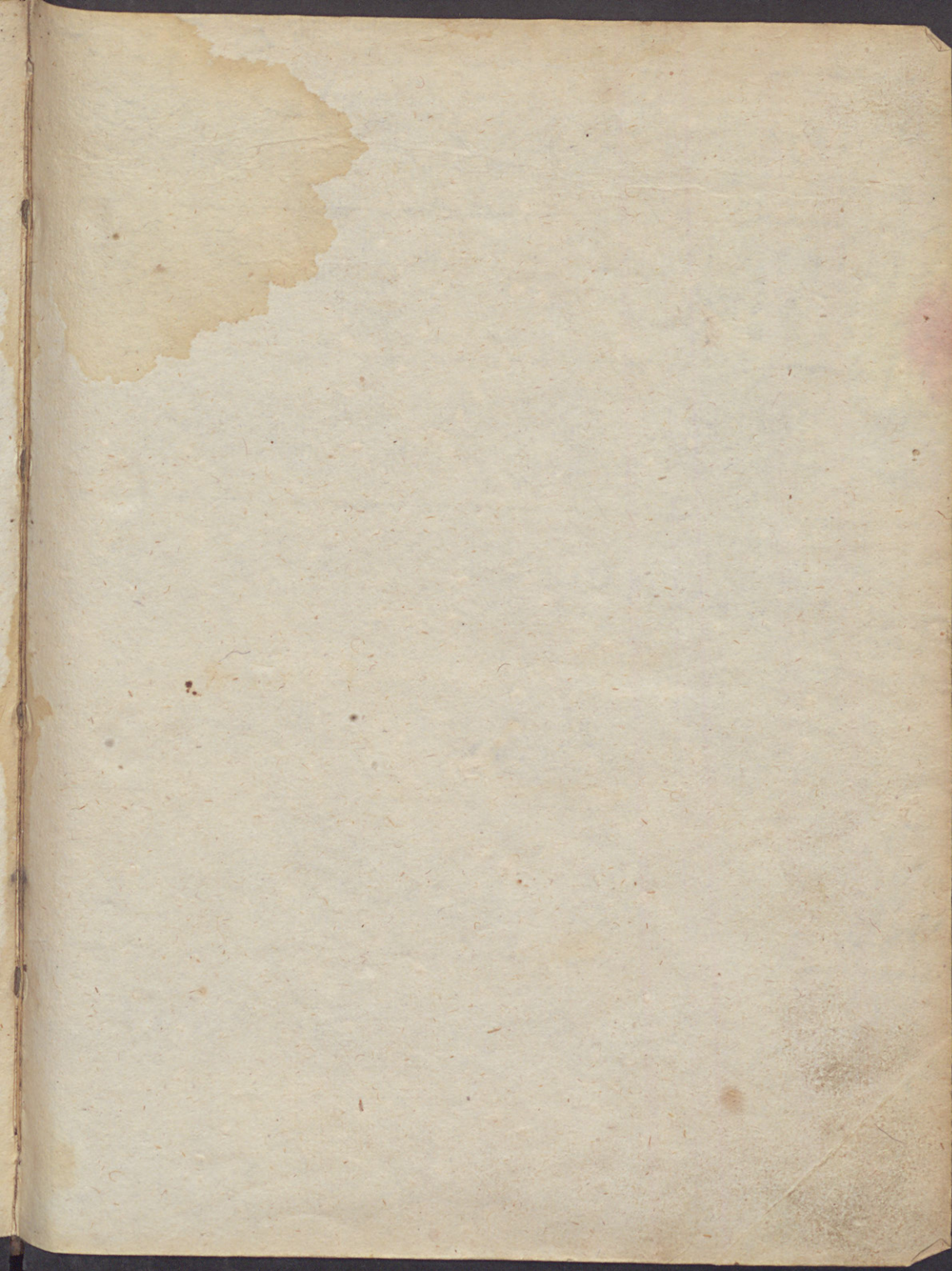

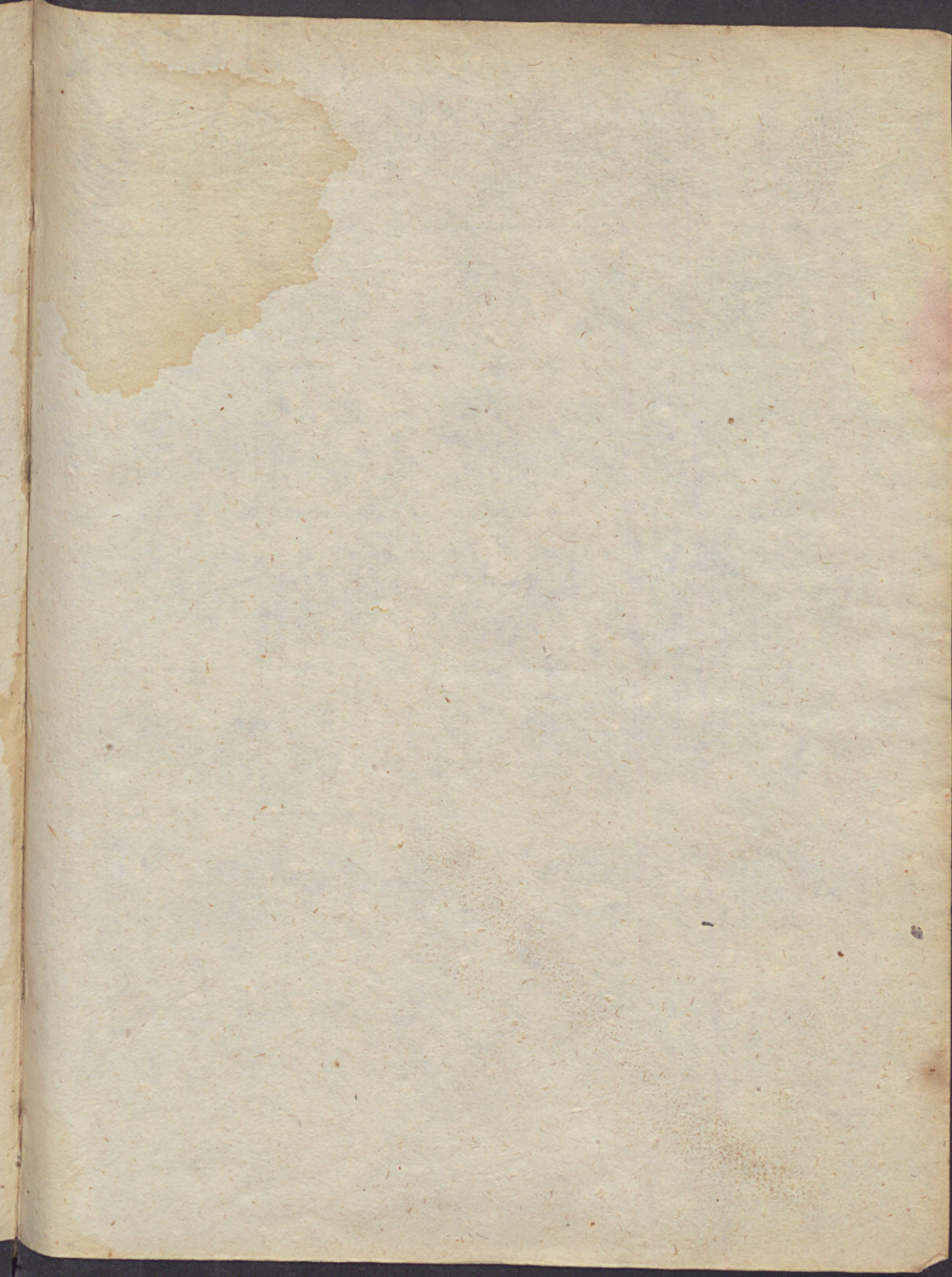

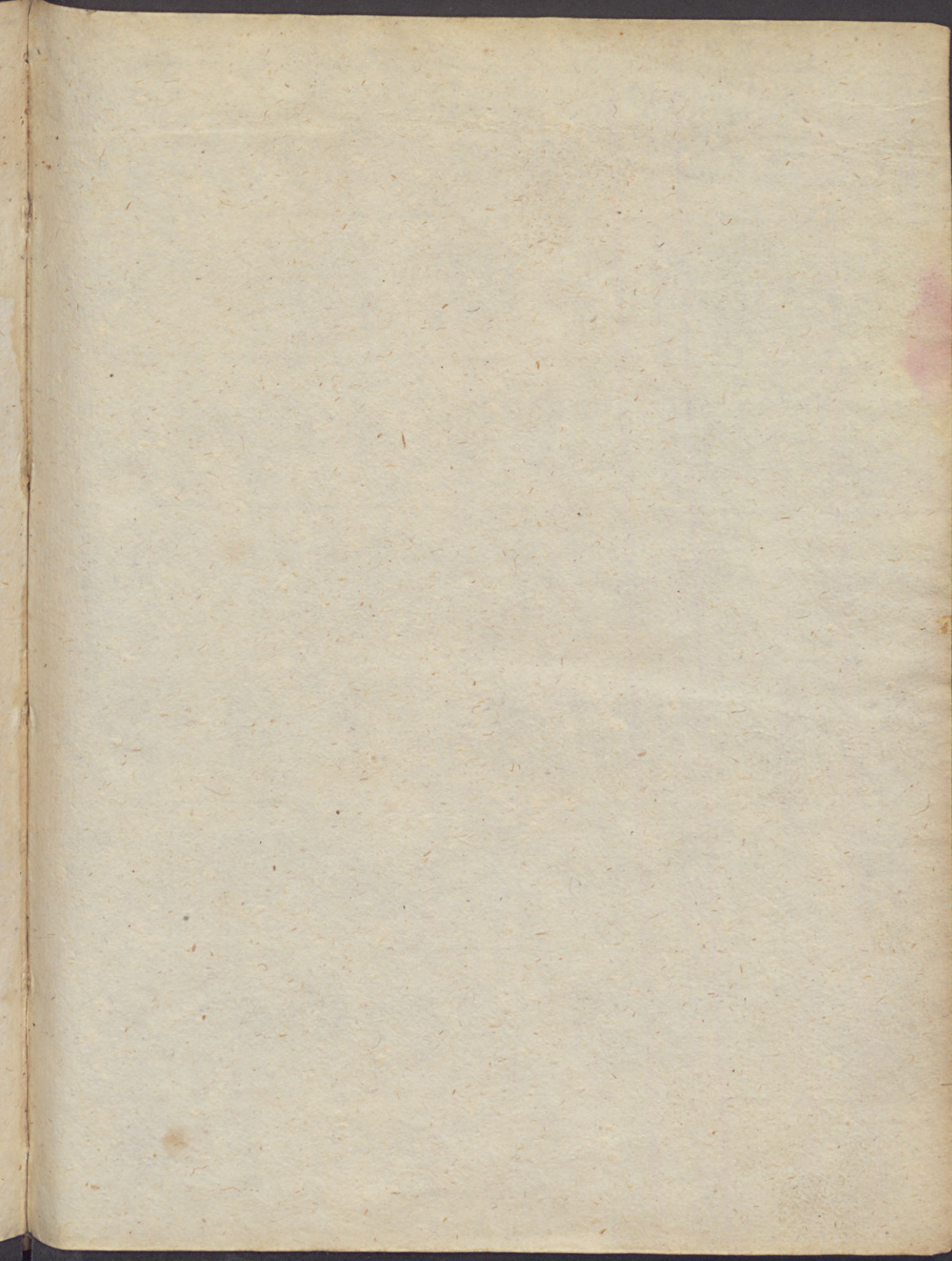
[Faint, illegible handwriting at the top of the page, possibly a title or header.]

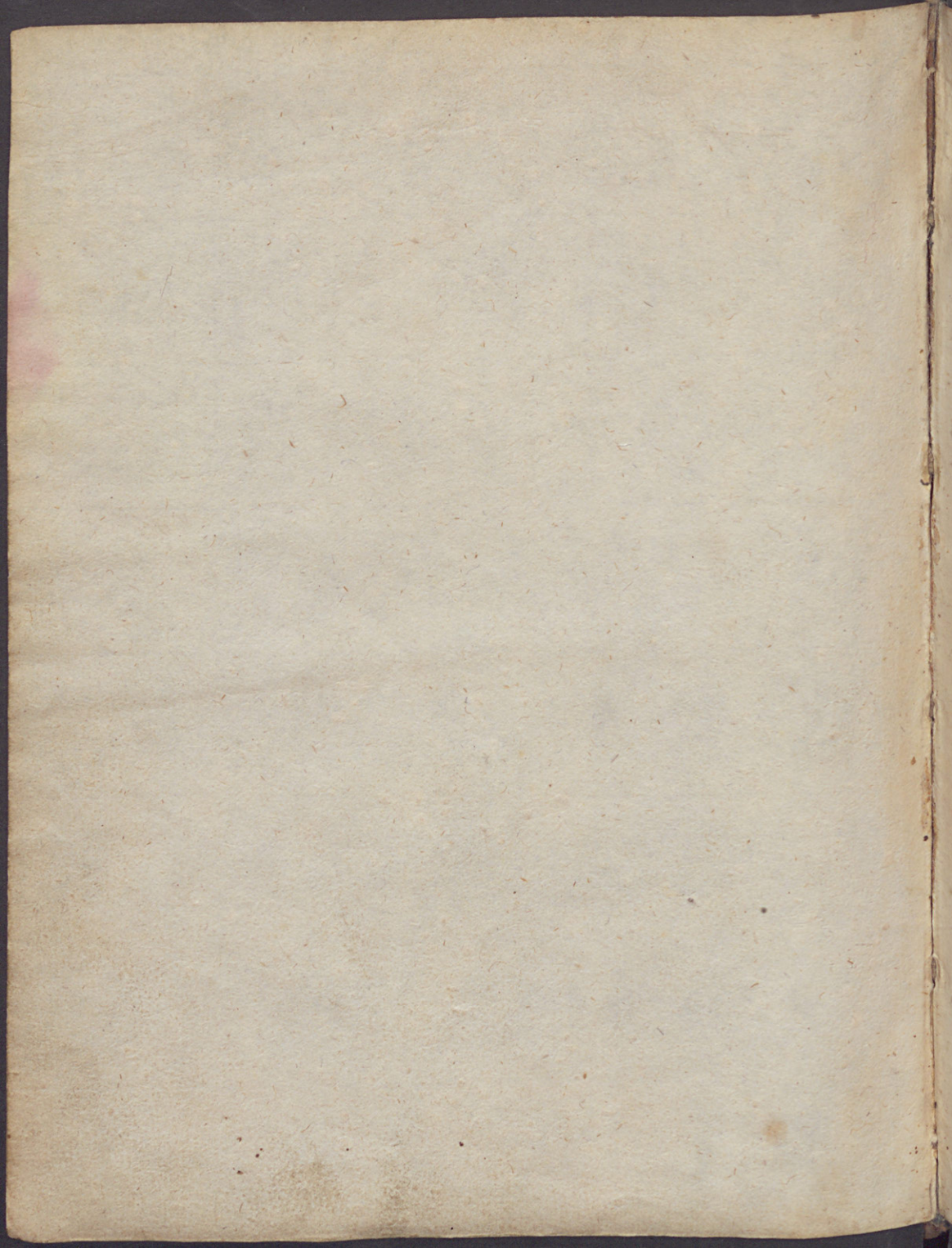
[Faint, illegible handwriting in the middle section, appearing to be a list or series of entries.]

[Faint, illegible handwriting at the bottom of the page, possibly a signature or concluding remarks.]

LEX POLITICA DEI,

Az az,

Mindenfele Törvények,
ITELETEK ES REND-TAR-
tások, Kik főkepen az külső Polgari tarfasag-
ra tartoznak: Melyben meg irattatik,
az Istén mit kívannyon es mit
tiltsón az emberektül,

AZ SZENT IRASBOL ÓZVE ZE-
degettetven, Es nagyob hasonert, az Iustinianus
Csásarnak el rendeltetet, es ki mondattatot
törveninek rendi serint XLIIII.
Resekre osztattatot.

MINDEN TISZT-VISELŐKNEK, TUDNI
illik, mind Egy-hazi semelyeknek, mind penigh külső
Polgari tarfasagban levő Biraknak es Törveny-
tevőknek kedvőkert, Nemetből Ma-
gyarra fordittatot.

DEBRECENBEN,
Nyomtatta Lipsiai Pal, 1610.

Deut. 16. 7. 19.

El ne fordítsd az Törvenyt, szemelt se valogás, ajandekot se vegy, mert az ajandok az Bölcséket megh vakítja, es el fordítja az igazaknak szavokat.

2. Paralip. 19. 7. 6.

Iol meg lassatok az mit cselekeztek, mert nem ember kepeben itiltek, hanem az Urnak kepeben, ki az iteletben veletek leßen.

Thob. 4. 7. 7.

Az igazságot szeressed minden életednek napjaiban, es az hamisságnak utat ne kövessed.

AZ TEKENTETES ES NAGYSA-
gos Urnak Szerdahelyi Imrefi Ianosnak; az Fölse-
ges Bathori Gabornak Erdelyi Fejedelemnek fő tanácsosa-
nak, Diofegi Urnak, &c. &c. Az Atya Istentől, sent Fi-
aert, az Ur Iesus Christusert, minden lelki
es testi jokat kevanok.

IOL lehet az Isten eleitől fogvan meg-
az teremtesben az ő törvenyet az terme-
setben be oltotta, úgy annyera, hogy meg
az Poganyok-is ertettek azt, hogy az jósa-
gos dolgokat inkább kellyen követni, es az
gonoszt el hadni. Mind azon által az Isten,
mikor az Izraél fiait az Sido nepet saját nepeve foglala es va-
lasta, (az kiknek helyekben mi Keresztenek mostan bodo-
gul vagyunk valasztattatvan) es hogy őket az egyeb nepek-
től meg valasztana, ada ő nekik bizonyos Törvent, mely-
ből, kiki mind meg tudna es ertene, mivel tartozik, mind
Istennek, mind felebarattyának. Az Isten pedig regenten
az ő Testamentomban, az Sido Nepet az sok Ceremoniak-
kal inkább meg terhelte vala, hogy sem minket Keresztenek
ket mostan az Új Testamentomban. Mert úgy olvassuk,
Exodi 12. Levit. 23. Num. 28. es Deut. 16. hogy azoknak
Eztendönként haromszor kellett Ierusalembe az Tem-
plomba föl menniük, az Isteni szolgálatra, es az Innepeknek
meg sentelésére, tudni illik; Először az Husveti Barannak
etelenek Innepere; Mely által emlékeztetnek vala az Ægy-
ptusbol valo meg szabadulásokrol, az kegyetlen Pharaoh Ki-
ralynak fogfaga es nehez szolgálatya alól: annak felőtte
emlékőztetnek vala, mikeppen az Isten egek Ægyptus Or-
szágban egy Angyal által, az Ægyptiusoknak minden első
fűlöt-

ELŐL I A R O B E S Z E D

fűlősttyőket, mind emberekben, s mind barmokban egy Eyzel mind meg őle, az Sidokat peniglen nagy kegyelmesen meg tartotta es meg oltalmazta.

Masodszor, kellettök ismeg föl menniek, ugy-mint örven nap mulyan, az Pünkösti Innepenek fentelesere, holott emlékeztetnek vala az Istennek fent Törvényenek ki adasáról.

Harmadkor vala az Satoros Innepe, mellyet Öffel tartótanak, ugy-mint, az hetedik Holdnapnak tizedik napjan: Holott emlékeztetnek vala az Istennek negyven eztendeiglen velek valo daykalkodasáról, az pusztában.

Az Isten pedig az ő fent Törvénye mellet egyeb törvényeket is adott ki, mellyek közzül nemelleyek az Ecclesiara, nemelleyek á külső dolgokra, es Polgari tarsasagra neznek vala. Nyilván valo pedig ez, hogy az oh Testamentombeli sok fele Ceremoniak mind csak Christusra mutattak, es őtet abrazoltak, ki vegre az ő verevel es halalaval azokat be töltötte: Azert ezfele Ceremoniak mostan immar meg fűntenek, es azokhoz többbe nem vagyunk kötelesek. Es azert mi-is az Ecclesiához tartozo dolgokban csak nemelleyeket, az kik főkeppen *Ad Præcepta morum*, az erkölcsök parancsolatira tartoznak, hoztunk ide.

Az Törvények penig, mellyek sem az természetnek, sem penig az okosságnak ellene nincsenek, azoktul semmikeppen meg nem szabadultunk, Az Christus-is nem azert jűtt ez Vilagra, (az mint ő maga mondgya) hogy ő az Törvent el venne, hanem hogy azt be töltene, Matth. 5. v. 16. Senki azert ne itillye hogy az Törvennek mostan immar semmi haszna nem volna, mint ha csak az Sidokra tartozott volna, (az kik immar Istennek igaz itiletiből, minekűnk példajul, meg vadnak vettetteten es el otlattatvan) Sőt nagy haladással tartozunk inkább Istennek azert, hogy ő fölsege az ő fent igejet es törvenyet mi nekűnk is meg jelentette.

Nyil-

ELŐL I A R O B E S Z E D

Nyilván valo dolog pedig ez-is, hogy az emberek az kő-
zönseges tarsasagban, az jó törvények es rend tartasok nel-
kül, (mellyek avagy Istentől, avagy ez vilagi fejedelmek-
től rendeltetven vadnak) nem lehetnek. Annak-okaert fűk-
seg hogy az Tiszt-viselőknak es itilő Biraknak az Isten Tör-
venye mindenkoron femők előtt forogjon. Az mint az I-
sten Iosuenak-is parancsolta, ezt mondvan: El ne tavozzek
ez Törvennek könyve az te fadtul, hanem gondolkodgyal
arrul Eyjel es Nappal, hogy meg őrizzed: es cselekedgyel
mind az ferent az mint meg vagy on irvan abban, mert ak-
kor lesnek berencsesek az te utaid, es akkor lesel bodog. &c.
Es jollehet hogy az emberek, az helynek avagy időnek mi
volta ferent, magoknak kivaltkeppen valo dolgokban, vala-
mi törvent rendelhetnek es szabhatnak, mind azon által ke-
vantatik, hogy az Istennek törvenye es rendelése minden-
koron elől jarjon, es az menyire lehet inkab azt követsek.

Mivel-hogy pedig ezek az törvények, az Bibliában nin-
csenek rendel egymás utan irva, es azert egy hamarjaban
nehez föl talalni: Azokat egy fő tudos ember az Bibliabol
ki fedegetven, Nemet nyelven ki bocsatotta volt. Mely
könyvetske mikor kezemben akadt volna, hasznosnak es
meltonak itilem vala lenni, hogy azt Magyar nyelven-is meg
irnam; es azt ki nyomtatvan az Magyarok köziben ki bo-
csatanam.

Iollehet pedig hogy en annak forditasat nem mindenestül
fogva magamnak tulaydonitom, mivelhogy annak derek te-
xtusát avagy irasát, mind az Visolyi Bibliának Magyarfaga
ferent irtam, az kiert, remenlem hogy az Kereftyeneknel
annyival inkab kedvesb es bőcsületesb leszen.

Mindeneknek fölötte pedig akartam ez Könyveskttet az
Nagyfagod neve alatt ki bocsatanom, egyykert azert, mi-
velhogy Nagyfagodtul sok jot vöttem, hogy így halaado vol-
tomat Nagyfagodhoz meg mutassam, annak fölötte, mivel
hogy

ELŐL IARO BESZED

hogy tudom Nagyságodat, az Istennek fent Törvényeliez,
es az emberek között valo jo rendtartashoz nagy szeretettel
lenni. Vegezetre hogy ez kicsiny munka, több Kereztven
embereknel-is kedvesb legyen.

Kerem azért N: hogy ez kicsiny munkat, (főtt csak két
fillyert-is, kiket en az szegeny özvegy affonnyal az Isten
Templomának éppületire, az perselybe vetek,) jo neven
vegye.

Az mi kegyelmes Atyánk Istenünk, ki Nagyságodat az
ő Ecclesiájának egyyik fő gondviselőjének es Patronusának
rendelte, adgya N: az ő Szent Lelkenek ajandekat, es tar-
tá meg az igaz hitben, annak fölötte adgyon ő fölsege N:
itt ez vilagon sok jo szerencseket es jo egesseget, mind az
Nagyságodhoz tartozokkal egyetemben nagy sok Ezten-
deiglen. Mely jokat Isten fent Fiaert az Ur Iesus Christus
fert tellyesitsen meg, Amen.

Nagyságodnak

alazaros folgaja,

Lipsiai Pal, könyv-
nyomratos

AZ O ES UY TESTAMENTOM

Könyveinek Rendi es jedzei, Részekkel
egycremben.

<i>Az óh Testamentom Könyvei;</i>			Cap.			
Móses I. Könyve	Gen.	50	Amos	<i>Amos</i>	9	
Móses II. könyve	Exod.	40	Abdias	<i>Abd:</i>	1	
Móses III. könyve	Levit.	27	Ionas	<i>Ion:</i>	4	
Móses IIII. könyve	Num.	36	Micheas	<i>Miche:</i>	7	
Móses V. könyve	Dent.	34	Nahum	<i>Nab.</i>	3	
Iosue könyve	Iof.	24	Habacuc	<i>Hab: Ab:</i>	3	
Birak könyve	Iud.	21	Sophonias	<i>Soph. Zeph:</i>	3	
Ruth könyve	Ruth.	4	Aggeus	<i>Agge: Hag:</i>	2	
Samuel I. könyve	1. Sam.	31	Zacharias	<i>Zach.</i>	14	
Samuel II. könyve	2. Sam.	24	Malachias	<i>Malach.</i>	4	
Kiralyok I. könyve	1. Reg.	22	<i>Apocryphus Könyvek.</i>			
Kiralyok II. könyve	2. Reg.	25	Ezek az könyvek, nem böcsültetnek egy			
Chronica I. könyve	1. Chro: Par:	29	arant az szentirasbeli könyvekkel, mind-azon			
Chronica II. köny.	2. Chron.	36	altal jok es hasznosok meg olvasni.			
Esdras könyve	Esdr.	10	Thobias könyve.		14	
Nehemias könyve	Nehem.	13	Manasses Imatsaga.		1	
Esther könyve	Esth.	10	Iudith könyve		16	
Iob könyve,	Iob.	42	Baruch könyve		5	
Soltar könyve	Psal.	150	Ieremias levele		1	
Pelda befedek	Prov.	31	Azarias Imatsaga		1	
Az Prædicator	Ecclef.	12	Harom firfiak Eneke		1	
Enekeknek Eneke	Cantic:	5	Susanna historiaja,		1	
			Bel historiaja		1	
			Az Sarkany. historiaja		1	
			Esdras III. könyve		9	
			Esdras IIII. Könyve		15	
			Esther toldalekja		7	
			Macchabeusok I.		16	
			Macchab. II. könyve		15	
			Macchab. III. könyve		7	
			Bölcsefeg könyve		19	
			Iesus Syrach		51	
<i>Az Prophetak:</i>						
Esaías	Esa:	66				
Ieremias.	Ier:	52				
Ieremias. Siral:	Thre: Lam.	5				
Ezechiel	Ezech.	48				
Daniel	Dan.	12				
Hoseas	Osea: Hof:	14				
Ioel	Ioel	3				

Az Új Testamentom Könyvei.

S. Mathe Evangelioma	<i>Math.</i>	23	Timothesuhoz I.	<i>1. Tim.</i>	6
Sz. Mark Evangelioma	<i>Mar.</i>	16	Timotheus II. Lc:	<i>2. Tim.</i>	4
Sz. Lukats Evangel.	<i>Luc.</i>	24	Titusnak	<i>Tit.</i>	3
Sz. Iános Evangelioma	<i>Ioh.</i>	21	Philemonnak	<i>Philem.</i>	1
Apostolok cselekedeti	<i>Actor.</i>	23	Az Sidoknak	<i>Heb.</i>	13
S. Pál Levele Romába	<i>Rom.</i>	16	Sz. Iacab levele.	<i>Iac.</i>	5
Corinthusban I.	<i>1. Cor.</i>	16	Sz. Peter I. lev.	<i>1. Pet.</i>	5
Corinth. II. Level	<i>2. Cor.</i>	13	S. Peter II. lev.	<i>2. Pet.</i>	3
Galatiaban	<i>Gal.</i>	6	Sz. Iános I. levele	<i>1. Ioh.</i>	3
Ephesusban	<i>Ephes.</i>	6	Sz. Iános II. Levele	<i>2. Ioh.</i>	1
Philippiben	<i>Phil.</i>	4	Sz. Iános III. lev.	<i>3. Ioh.</i>	1
Colosseba	<i>Col.</i>	4	Sz. Iudas Ap.	<i>Iude.</i>	1
Thessalonicaba I.	<i>1. Thes.</i>	5	S. Iánosnak titkos jeleneferő		
Thessal. II.	<i>2. Thes.</i>	3	irt könyve.	<i>Apoc:</i>	22

POLGARI TÖRVENYEK, ES Istenes Rendelesék.

Az Szent irasbol, tudni illik, mind az O, mind
penig az Uj Testamentombol
ésve szedegettetven.

TITULUS I.

De Iusticia & Iure.

Igassagrol es Tör-
venyről.

Ieremiasnal Cap. 22. v. 3.

Azt mondgya az Ur: Tegye-
tek ITILETET ES IGASSAGOT,
es mentsetek meg az nyomorul-
tat az nyomorgatonak kezéből:
az jövevént, az arvat, es özve-
gyet ne nyomorgassatok, es az
artatlan vért ez helyyen ki ne
ontsatok.

*Ez fele inteseket többeket tessen az
Propheta, minden rendekhez, hogy
minden ember tisztességesen es jambo-
rul ellyen: senkit ne haborgasson, es
kinek kinek az övet meg adgia, es az
mie vagion, meg hadgia (gonoszul ne
kevannya.) Ez tartozik főképpen
az 6. 7. es nyolczadik Parancsolatra.*

TITULUS II.

De Legibus.

Törvényekről es erköl-
csökről.

Esa. 10. v. 1. 2. es 3.

Iay az hamis decretum ser-
zőknek, es az kik irnak embe-
rek nyomoritasara valo hamis
sententikat.

Fejedel-
mekben
valo ve-
tek.

Hogy az begenyeknek itilete-
ket el forditfak, es az en nepem-
nek begenyinek igassagokat el
ragadgyak, hogy az özvegyek
legyenek ő prédajok, es az ár-
vakban lakmant vessenek.

Vallyon f-mit miveltek az
meglatogatatsnak es az mesün-
nen rejatok jövő puztitatsnak
napjan? kihöz folyamodhatok
segitséget? Es vallyon holot
tennetek le az ti gazdagfagto-
kat melybe dicsekedtek.

1. Tim. 1. v. 8. 9.

Tudgyuk pedig hogy az Tör-
veny jo, ha valaki azzal jól el.

Törvény
nem az i-
gaznak a-
datot.

Tudvan ezt hogy az Törvény
az igaznak nem adatot, hanem
az törvénynek megh utaloinak,
es az engedetleneknek, az hitet
leneknek es az bűnösöknek, az
latroknak es fertelmefeknek,
attyoknak, anyoknak öldöklői-
nek,

Esa.

A

nek,

nek, es gyilkosoknak, paraznaknak, firfiakkal fertelmeskedőknek, emberlopoknak es hazugoknak, hamis hűűeknek, es ha valami egyeb vagyon, az mi az igaz tudománnyal ellenkezik.

TITULUS III.

De Parentibus, Liberis

& fratribus, Item, de patria potestate.

Szülekről, gyermekekről, atyafiakról; Szüleknek meltofagokrol es hatalmokról.

Gen. 4. v. 7.

Azt mondgya az Isten Cainnak az ki elsőfűlöt vala.

Es annak az ű indulattya az te hatalmadban vagyon, es teneked hatalmad vagyó ű rayta.

Privilegium primogenitura olim erat magnum. Nam primò succedebant Patri in omni dignitate & honore. Secundo, habebant auctoritatem in minores, ita ut minores fratres consurgerent a conspectu eorum, & ministrarent illis, sicut filii Patri. Tertiò, habebant præ ceteris fratribus prerogativum in divisione. Deut: 21. Quarto, dicebantur sancti. ut Luc. 2. Omne masculinum primò aperiens vulvam, sanctum Deo vocabitur. Lev. 2. Exod. 13. 4. Num. 8. &c.

Exod. 20. v. 12.

Tistellyed az te Atyadat es az te Anyadat, hogy hoűű ideig hely az földön, mellyet az te Urad Istened ad teneked.

Item,

Item, C. 21. v. 17. Az ki az ő Attyanak es Annnyanak gonofzt mondand, meg őlettesfiek.

Levit. 20. v. 9.

Valaki gonofzt mondand az ő Attyanak, vagy az ő Annnyanak, meg őlettesfiek, mivel hogy Attyanak, Annnyanak gonofzt mondot, az ő halalanak ő az oka.

Math: 15.

ŷ 4.

Mat: 7.

ŷ 10.

Deut. 5. v. 16.

Tistellyed Attyadat es Annnyadat, az mint meg parantsolta teneked az te Urad Istened, hog hoűű ideig elly, es hogy jollegyen dolgod az földön, mellyet az te Urad Istened ad teneked.

Ephes: 5. 1. 2. &c.

Item, C. 21. v. 18. 19. &c.

Mikor valakinek gonofz erköltsű es engedetlen fia lezend, az ki az ő Attya es Annnya fivának nem enged, es meg dorgalandgyak őtet, es nem engedend nekiek.

Az engedetlen fiak ellen való törvény.

Akkor meg fogvan azt az ő attya es az ő annya, vigyek őtet az varofnak vencihöz, az ő lako helyenek kapujaba, Es annak az varofnak veneinek ezt mondgyak: Ez mi fiunk gonoz erköltsű, es ellenünk rugodozo, nem engedelmes az mi fioknak, tobzodo es reszeges.

Akkor annak az varofnak minden emberi kővekkal megh kővezzek azt, es meg hallyon, Es illyen modon ki tistűű az gonozt te közzűű, hogy az eges Izrael nepe meg hallya, es meg reműűű.

Item,

Item, C. 27. v. 16. Atkozot valaki meg *fidalmazza* az ő Attyát, Annyat. Es az egész fokalagh mondgyak: Amen.

Prov. 1. v. 8.

Halgasd *szérelmes* fiam az te attyadnak bölcseséget, es az te annyadnak oktatásat el ne hagyad.

Item, C. 17. v. 6. Az veneknek ekeffégek az unokak, es az fiaknak ekeffégek az attyak.

Esmeg, C. 20. v. 20. Az ki az ő attyat vagy az ő annyat megátkozza, annak megh oltatik *szévé*neke az *szó*tetlegnek homályosságában.

Az az,

Istenről semmit nem tud, es az üdvösséges dolgokat meg nem esmeri.

Thob: Cap. 4. v. 3. 4. &c.

Ha en meg halok, temesd el engem, es az te annyadat *tisztel*lyed az te *e*letednek minden idejében.

Meg emlekezzel rolla, mely sok nyavalyat *szé*vedet, mikor teged meheben hordozot. Es mikoron meg haland, mellem azon koporfoban temesd.

Syrach, Cap. 3. v. 1. 2. &c.

Engemet atyákat halgassatok fiaim, es ugy *cseleked*gyetek hogy *üdvö*zülhessetek. Mert az Ur *dicső*seget adott az Atyának, hogy fellyeb valo legyen az fiaknak; es az annyanak *ti*leltit megh *erős*ította az fiakon.

Az ki *tiszteli* az Atyát, meg *tis*tita-

titatik az *bűnből*: Es az ki *tis*telleget tulaydonit az ő annyanak, hasonlo ahhoz, az ki *kint*set gyűyt.

Az ki *tiszteli* az ő attyat, jó-vendöbe örül ő-is az ő fiainak, es az ő *könyör*gesenek napjan meg halgattatik. Sicut fecisti, ita fiet tibi.

Az ki *tis*telleget tulaydonit attyanak, hosszú *e*letű *le*ben, es az ki az Urat halgattya az ő annyat meg *vi*damittya.

Az ki *feli* az urat, *tis*teli az attyat, es mint Urainak *szol*gal azoknak kik *súl*tek ötet.

*Cseleked*etteddel es *bé*fededdel *tis*tellyed az te Attyadat es annyadat, hogy *szal*lyon te *re*jad az emberektől aldas.

Mert az attyaknak *al*dása meg *erős*íti az fiaknak *haz*okat, az annyanak *penig* atka, ki *ront*ya meg az *fundament*omat is. Gen: 27. v. 39. Gen: 49.

Ne *dics*ekedgyel az te attyadnak *gyalaz*attyával: Mert nem *dics*iretedre vagyon *ne*ked az te attyadnak *fi*dalma.

Mert az ember *dics*iretet talál az ő attyanak *tis*tiletiből, es *fi*dalmara vagyon az fiaknak az *gyalaz*atos *anya*.

Fiam, *föl* *se*gellyed *ven*segeben az te attyadat, es *ban*attal ne *ille*sted ötet az te *e*letedben.

Es ha *vala*mikor meg *fogy*atkozik *ertel*meben, megh *bo*csásd neki, es *ek*telenfeggel ne *ter*held *ű*ret: hanem *tis*telleget tegy minden *erős*ből.

Mert az te atyadhoz valo *ir*gal-

Az ven
Thobias
oktattya
es tanittya
fiat az kis
Thobiaft.

Cato:
Parentes
ama.

galmaffág el nem felejtetik: hanem az bűnök ellen, az te hazádnak tamarása leßen.

Olyan mint az karomlo, vala ki el hadgya az ő attyat, es mint az Urtul meg atkozottatott, az ki haragra ingerli az ő annyat.

Efmet, Cap. 7. v. 27. es 28.

Tellyes szivedből tisztellyed az te attyadat, es anyádnak faldalmat el ne felejtled.

Megh emlekezzel rolla hogy te azoktul súlettettel: Es mivel fizetés megh ő nekiek veled valo jo tetemenyekről.

Ephes. 6. v. 1. 2. &c.

Ti magzatok, engedelmeffek legyetek az Urban az ti súleiteknek: mert ez az igaz.

Tisztellyed az te attyadat es annyadat, (mely első parantfolat igerettel egyetemben) hogy jól legyen dolgod, es hősű e letű legy ez földön.

Es ti atyak ne ingerlyetek haragra az ti magzatitokat, hanem nevellyetek őket az tudományban es az Urtulnak beűedinek intesibe.

Ephes. Cap. 3. v. 20.

Ti magzatok, engedelmeffek legyetek az ti súleiteknek, mindenekbe, mert ez az Urtul kedves. Atyak ne bossontsátok az ti magzatitokat, hogy kettsegebe ne essenek.

TITULUS IIII.

De servis, Dominis, servitute, libertate & fugitivis.

Szolgakrol, es Gazdakrol, Szolgalatrol, Szabadfagrol, budofokrol es futottakrol.

Gen. 16. v. 9. Monda az urnak Anyala Hagarnak, ki Sara asszony elöt elfutott vala.

Tęry meg az te asszonyodhoz es alázd meg magadat az ő kez alatt.

Exod. 21. v. 2. 3. &c.

Ha Sido rabot vejendeű, hat eztendeig szolgallyon, az hetedik eztendőben szabadon bocsassad ingyen.

Ha csak az ő testevel ment volt te hozzád, esmet csak az ő testevel mennyen ki túled; hog ha pedig felesége volt, az ő felesége-is ki mennyen vele.

Ha az ő Ura adot annak felesget, es súlend neki fiakat es leanyokat, az felesége fiaival egybe legyen az gazdaje, az ferje pedig mennyen ki az ő testevel.

Hogy ha azt mondandgya az szolga: Szeretem az en Urtul, az en feleségemet es fiaimat, nem akarom az szabadfagot.

Vigye azt az ő Ura az Birakhhoz, az utan allassa azt az aytohoz, vagy az ayto melléke melé, es az ő Urtul furja által annak az súlet, törökvel, es legyen nekie rabja mind örökke.

Deut: 15. v. 17.

De

Mikor

Mikor pedig valaki az ő leányát szolgáltra penzen el adgya, ne bocsáttassék úgy ki mint az rab szolgálak.

Ha az ő Uranak gonoznak tétzik az, úgy annira, hogy azt magának nem jedzi, tehát engedgye hogy valtsáék meg, ne legyen szabad el adni az idegen embernek, mert alnokul cselekedet ő vele.

Hogy ha az ő fíának jedzi azt, cselekedgyek azzal az el hazafitot leanzoknak törvények szerint.

Hapenig mast vejend magának (azon fellyül, vagy maga, vagy fia,) az mely szolgáló leant el vót (először) annak etelet, ruhazattyat, es az hazafagban valo igassagát alab ne ísáltsa.

Ha ez három dolgot nem cselekebi azzal, bocsássa el ingyen, minden fizetes nélkül.

Erről is vagyon írás, Deut. 15. es Iere. 34. v. 14. holot az Propheta egynehany fele büntetéseket elő ísamlal, azok ellen, kik ez parantsolatnak nem engednek.

Item, v. 20. Mikor valaki meg veri rabjat vagy szolgáló leányt paltzaval es meg hal keze miatt, megh büntetteffek.

Item, v. 26. Ha valaki az ő szolgálójának vagy szolgáló leányának semet ürendi, úgy hogy az ki vesűen, az ő semeert bocsássa azt szabadon.

Hogy ha az ő szolgálójának vagy szolgáló leányának fogat ki ü-

ten-

tendi, bocsássa el azt szabadon az ő fogaert.

Levit. 25. v. 39. 40. &c.

Hogy ha az te fele-baratod megh fegenyedven, magat neked adgya, ne szolgáltsad úgy mint rabot. Hanem mint egy beres, vagy mint egy sellyer úgy legyen te nalad, az kűrtöleseknek eztendejeig szolgállyon teneked.

Mint kel az mi fele-baratin-kat tartanunk, kik áfzegényseg miatt magokat nekünk el adgyak,

Akkor mēnyen el túled mind fiaival egybe, hogy mennyen az ő nemzetsegehöz, es haza mennyen az ő atyainak örökfege melle.

Mert en szolgálaim, kiket ki hoztam Egiptusbol, el ne adatassanak azért úgy mint rabok.

Ne uralkodgyal raytok kegyetlenül, hanem fely az te íste nedtül.

Szolgaid es szolgáló leányid legyenek az ti környületek valo Pogany nepek közzül; azok közzül ferezettek fogat es szolgáló leant.

Szolga, Szolgalo,

Az jövevényeknek fiai közzül is kik köztetek laknak, ferezhettek szolgálakat es szolgálókat, es azoknak cseledgyekből kik nalatok laknak, az kiket az ti földetekben fűltek, es legyeknek nektek birodalmatokban.

Es örökseg szerint birjatok azokat, mind az ti utannatok valo fiaitokkal egybe, hogy azok is örökösül birjak azokat; mind örökke ellyetek azoknak szolgáltyokkal. De az ti attyatokfi-

A 3

ain az

Nem kel-
enged-
nünk
hogy az i-
degen mi-
előttünk
az mi at-
yáinkfai-
nyomor-
gása.

ain az Izraélitakon senki kegyetlenül ne uralkodgyek.

Hogy ha pedig az ti köztetek lakozo jövevény meg gazdagodik, es az ő nála lako atyafia meg begényül, es magat el adgya az te közted lako jövevénynek, vagy az jövevény nemből valonak.

Minék utanna el adta magat, szabad legyen meg váltani, Egy az ő atyafiai közzül váltsa meg.

Vagy attyanak battya, vagy attya battyanak fia váltsa meg azt, vagy az ő nemzetségeből közzel valo atyafia, vagy ha ereje lejend arra, ő maga váltsa meg magat.

Es veslen samot azzal az ki ötet meg vötte, az Eztendőül foghva, mellyen magat el adta, annak az kúrtőleseknek Ezten-dejeig, es az ő el adasanak penzeis az Eztendőnek samaberint samaltassék, az mennit berefnek adot volna anni ideigh, annit tudgyon annak, anni ideigh valo solgalattyaba.

Ha fok eztendő vagyon az kúrtőleseknek eztendejeig, az serint adgyon visssa az ő Ura-nak az ő el adasanak penzeben.

Hogy ha pedig keves Ezten-dő hja vagyon az kúrtőleseknek eztendejenek, samot vetven ő vele, az eztendőnek sama serint fizessék az ő váltsfagat, Mint az eztendeig valo beres, ugy legyen annal, ne uralkodgyek kegyetlenül ő rayta az ő gazdaja, az te semeid előtt.

Hogy

Hogy ha pedig egyik ezten-dőben sem váltatik meg, mind az által az kúrtőleseknek eztendejen szabadon el mennyen mind fiaival egybe.

Mert az Izrael fiai en solga-im, kiket ki hoztam az Egiptomnak földéből: En vagyok az ti Uratok Istentek.

Deut. 15. v. 12. 13. &c.

Hogy ha penzen adattatik tenek az te atyafia, firfiu vagy assioniallat, es solgaland tene-ked hat eztendeigh, az hetedik Eztendőben szabadon bocsas-sad ötet.

Es mikor el bocsatod ötet te túled szabadon, ne bocsassad úressen.

Hanem ötet meg terhelyed, az te juhaidból, az te csúródból, es az te saytodból, az mivel meg aldott tegedet az te Urad Istened, abból adgy nekie.

Es megh emlekezzel rolla, hogy te-is solga voltal Egiptu-fnak földében, es megh sabadi-tott tegedet az te Urad Istened, annak okaert parancsolom en ma ezt teneked.

Ha pedig ezt mondandgya te neked: Nem megyek el, mert seretlek tegedet es az te hazadat, mivel hogy jól vagyon te nalad dolga.

Akkor vegy egy árat, es az ka-pu között furd által az fület, es legyen mind eltig te solgad az. Igy cselekedgyel solgalo lea-nyoddal is.

Exodi: 21.

Ne le-

Ne legyen te-neked nehez hogy ötet szabadon bocsátod, Mert ket annyi ideigh szolgált mint az beres, tudni illik, hat eztendeighlen, es megh ald te-gedet az te Iltan Istened min-den cselekedetiden.

Item, 23. v. 15. Ne adgyad kez-be az szolgat az ő uranak, az mely az ő uratul te hozzad sala-dot.

Te veled lakjek te közőtted, azon az helyen az mellyet va-lasztand az te varosid közzül eg-gyikben, valahol ő neki tetzen-dik, megh ne nyomoritsad azt hatalommal.

Syrach, 4. v. 35.

Ne legy olyan mint az oroz-lany az te hazadnal, es oktala-nul ne kegyetlenkedgyel hazad nepe ellen.

Item, 7. v. 20. Ne sanyargasd szolgadat, az ki az ő dolgaban hiven el jar, se pedig az bereft, az ki magat mindencstul heked adta.

Az eses szolgat fereffe az te lelked, es ne fozd azt megh sa-badsagatul.

Efmet, 33. v. 25. 26. Abrak, ves-fő, es terhe kell az Szamarnak: az szolganak pedig etel, sanyar-gatas es munka.

Elly az szolganak munkajaval dorgalassal, es nyugodalmat ta-lalt: tagits megh az ő kezet, es szabadsagot keres.

Az igma es gyeplu meg hayt-tyak az ő nyakat; az gonoz tevő szolga-

szolganak pedig foglag es győ-trelem.

Bocsasd ki ötet munkara, Otia dant vitia. hogy ne hivolkodgyek: mert fok gonoflagra tanított az hi-volkodas.

Kenferits ötet munkara, az mint az ő tistihöz illik.

Ha nem enged, bekokkal ter-held meg, de ne legy feletteb kegyetlenegyhöz is, es itilet nel kül semmit ne cselekedgyel.

Ha neked szolgad vagy on, ugy tarts mint atyadfiat, mert fukolkódol nala nélkül: ha pe-dig nyomorgatandod ötet ha-missan, es ha el futand, micso-da uton keresed meg ötet?

1. Cor. Cap. 7. v. 21. &c.

Szolgai allapatban hivatta-tale; ne gondold vele: de ha szabados lehet inkab ely azzal.

Sicafinus, quemcū-que asinū fors aspe-ra fecit.

Mert az ki az Iltan hivatta-tot az szolgai allapatra, az Iltan nak szabadosa: hasonlatoske-pen az ki szabadsagban hivatta-tot, az Christufnak szolgaja.

Nagy árron vetettetek, ne le-gyetek embereknek szolgai.

Ephes. 6. v. 5. 6. &c.

Szolgak, engedelmesek le-gyetek azoknak az kik nektek Uraitok test fterint, felelemmel es röttegeffel, fiveteknek egyű-gyűsegevel, mint á Christufnak.

Az szol-gaknak tisztiról.

Nem szem elöt szolgálgan, mint az kik embernek akarnak kedveskedni: hanem mint Chri-stus szolgai, fivetek fterint cse-leked-

De Mendicis.

Koldusokrol.

Syrach. 40. v. 29. 30. &c.

Fiam, koldus eletet ne ely: job meghalni, hogy nem mint koldulni.

Az mas astalara nez embernek ninesen elete, mellyet (valoba) eletnek tarthatnal, megh undokittyá az o lelket idegen etellel.

Az eses es az tudos ember pedig eltavoztattyá azt.

Az szemtelennek szajaban gyönyörúseges az koldulas: de (az isten atkanak) tüze egh az o hazaban.

TITULUS VI.

De Rege, Principibus, Majestate, Judicibus, Regiis diplomatibus & lure gladii.

Az Kiralyrol, Fejedelmekrol, Meltosagrol, Birakrol, Kiralyi levelekröl, es fejedentiazasáról, vagy fegyveri törvényről.

Exod. 18. v. 21. 22.

Iethro az Moisesnek Ipa tanatsot ad Moisesnek, fmond:

Te penig valas az nep közül erős firfiakat, Isten felöket, igaz mondotkat, kik gyölölik az telhetetlenseget, es tegyed azokat elöttök jarokka, es ezere-

sekke, szadosokka, ötvenedeseke, es tizedeseke.

Azok tegyenek itiletet mindenkoron, az mi penig nagy dollog, azt te elödbe hozzak, az mi kitün dologh, o magok itillyek meg, es az te terhetet meg kön nyebitik, ha azt veled együt hordozzak.

Ismeg, C. 22. v. 28. Az Fejedelmeket ne atkozzad: Es az te neped közöt valo Fejedelemnek gonozt ne mondgy.

Acto: 13. v. 5.

Dent. 1. v. 13. 14. &c.

Adgyatok közzületek böls firfiakat, es értelmeseke, es az ti nemzetsegek között esmereteseke, kiket tisztvifelökke tegyek ti elöttetek. Es feleletek ennekem fmondatok: jo dollog az mit mondal hogy mivel lyünk.

Valastvan annak okaert az ti nemzetsegeknek Fejedelmit, böls firfiakat es esmereteseke, üket fejedelemme tevem elöttetek, ezereleseke, szadosokka, ötvenedeseke, tizedeseke, es az ti nemzetsegek között valo tiszt tartokka.

Es meg parancsolam az idöben az ti biraitoknak, mondvá: Halgassatok az ti atyatokfiainak ügyöket, es itellyetek igazat az firfiu között es az o atyafia között, az jövevény között is.

Ne legyetek semely valogatok az iteletben, az mint az kitint, ugy az nagyot is meg hal-

Vide infra, ordinationem Iosaphar,

B

gassa-

Azitiló
Birakban
minemü
jóságos
dolgoz-
nak kel-
lenni.

lib:2. Par:
Cap: 19.
* 5, 6. &c.

gassatok, ne fellyetek senki szemellyetül, mert az itélet az Istené. Az mi pedig neheznek tetszik tincetek, en előmbé hozzatok, es en meg halgatom azt.

* *Esmet, Cap. 16. v. 18. 19. &c.*

Az az, törvény helyek, mert az Sidok az kapuk közt szótanak vala törvent senni.

Birakat es tist-tartokat serezen minden te * kapuidban, melyeket a te Urad Istened adand te neked az te nemzetseged szerint, kik itilylek az nepet igaz itilettel.

El ne fordítsad az törvent, semelyt se valogás, ajandekot se vegy, mert az ajandok az bőltseket meg vakittyá, es el fordítja az igazaknak éavokat.

Az igazságot, az igazságot kövesséd, hogy elhes és öröksegül birhassad azt az földet, melyet az te Urad Istened ad te neked.

Esmet, C. 17. v. 15. 16. &c.

Király valasztas,

Azt valassád magadnak Kirallyul az kit az te Urad Istened valasztand. Az te atyadfiak között rendely magadnak Kiralt. Nem rendelheté magadnak Kiralt idegen nemből való firfiat, az ki nem te atyadfia.

Csak hogy megh ne sokasítsa lovait, es az nepet visssa ne vigye Egiptusba; hogy meg sokasítsa magának lovait, kivaltkepen ezert, hogy meg mondotta az UR ti nektek: Ne terjetez ez utan többör visssa az uton.

Feleségít se sokasítsa megh, hogy el ne hayolyon az ő síve, se ez.

se ezűstét se arannyat felötte meg ne sokasítsa.

Es mikoron az ő orfaganak sekibe ülend, írja megh magának könyvbe ez Törvennek málsat, az Levi Pap előtt való könyvből.

Eslegyen az ő nala, es olvasa azt eletenek minden idejében, hogy tudgya felni az te Uradat Istenedet, hogy őrizze ez törvennek minden igejét es parantfolatokat, hogy azokat cselekedgye.

Föl ne fuvalkodgyek az ő síve az ő atyafiai ellen, se el ne hayollyon az parantfolattól, vagy job vagy bal kezre, hogy meg hoűsabitssa idejet az ő orfagaban az Izraél fiai között, mind ő maga, mind az ő gyermekei.

1. Sam. Cap. 8. v. 11. 12. &c.

Monda Samuel: Ez leszen az Kiralynak igazsága az ki uralkodni fog ti raytatok. Az ti fiaitokat el vessi, es seker vezetői leszen neki es lovagjai, es az ő sekeré előtt futnak.

Es valást közzülők ezer ember előtt-jaro hadnagyokat, es ötven ember előtt jarokat, es hogy neki sántfanak gabonajat be arassak, hadakozo berszamokat, es sekerhez való berszamokat csinallyanak.

Az ti leanitokat visontag elviteti az kenegetesre, szakatfagra es kenyér sütesre.

Tovab-

Tiszi az kiralynak ez, hogy az Isten igejét olvasa, tanullya, es meg oltal mazza.

Királyi igazsága.

Tovabba elő földeteket, földöket, olai termő kerteknek az javat el veszi, és szolgáltnak adgya.

Es az ti veteményekből, földökből dézmat veszen, és az ő hopmesterinek és egyéb szolgáltnak adgya.

Az ti szolgákat és szolgálókat, és közzöttetek való ifjúnepet, és számartokat el veszi, hog azokon az ő dolgot tegyek.

Az ti barmatokból dézmat veszen, és ő neki szolgáltnak leste.

Es akkor kialtani fogtok az Király miatt az kit választotok magatoknak, de nem halgat meg az Ur az napon.

Ezt monda Samuél az népnek azért, hogy őket az király kereftul elvertte: Iol lehet hogy az minemű dolgokat elő Saml az Propheta, nem mindenek ilenek az Királyra.

1. Chron. 19. v. 5. 6. &c.

Es rendelet (Iosaphat) birakat azon a földön ludanak minden erős varosiban.

Nirakhoz való intes. Es monda az Biraknak: Iol meg lassatok a mit cselekeste, mert nem ember kepeben itiltek, hanem az Urnak kepeben, ki az itiletben veletek lesten.

Azert az Urnak felelme legyen raytatok, okkal cselekedgyetek és borsalmatosak legyetek: Mert az mi Urunknal Istenünknel nintsen hamissag, sem semely valogatás, sem ajandok vetel.

Esdra.

Esdra. Cap. 7. v. 25. 26.

Te pedig Esdra az te Istened törvényenek bölcsesége szerint mely te kezeden vagyon, rendely birakat, és itilő mestereket kik törvent tegyenek az egefnep között, mely vagyon tul az vizen, mind azok között, az kik tudgyak az te Istenednek törvenyet, és azt az ki nem tudgya, meg tanitsatok reja.

Mindenre pedig az ki az te Istenednek törvénye, és az Király törvénye szerint nem cselekedik, törvény szolgáltassék, és itiltessek vagy halakra, vagy szan kivetefre, vagy jóságaban való büntetefre, vagy foghságra.

(Ezt parancsola Artaxerxes Persai Király Esdras Papnak, mikor Babiloniabol Ierusalembe mene.)

Esther. Cap. 8. v. 8.

Ti pedig irjatok az Sidoknak az mint ti nektek tertzik, az Királynak nevevel, és petfetellyetek megh az király gyűróvel, mert az irast kit az király nevelirnak, és az király gyűrójevel megh petfetelnek, nem szabad meg masolni.

(Ezt monda Asverus Király Esther asszonnak és Mardocheusnak az Sidoknak Szabadtságok felöl.)

Psal. 82. v. 1. 2. &c.

Az Isten áll az Istennek gyűlekezetiben: és az Istenek között itiletet teszen.

Meddig itiltek hamissagot, és gonoz birakat,

B 2 az go-

Prov. 24. v. 21. 22. Time Dominum & Regem, & cum seditionis ne commiscaris, &c.

az gonosoknak szemelyeket kedvelitek?

Tegyetek itilletet az szegénynek es az árvanak: az nyomorultat es az szegényt igazítsatok meg.

Prov. 24.

✱ 11.

Az szegényt es az sűkölködőt mentsetek meg, es az gonosoknak kezeiből szabadítsatok meg.

Nem tudnak semmit es nem ertenek: az sőtetseghben jarnak: az földnek minden fondamentái meg indulnak.

En mondom, Istenek vadatok, es az magassagos Isten fiaí mindnyajan.

Ioh: 10. ✱

34. 35.

De minden ketsegh nélkül mint egy közz ember meg halatok, es mint akar ki, ti fejedelmek el hullotok.

Kely föl Isten, itild megh az földet, mert te birod mind az Pogany nepeket.

Prov. Cap. 16. v. 12. 13. &c.

Utalatos legyen az Kiralyoknal Istentelenséget cselekedni: mert igazsággal erősitetik meg az Kiralyi Bék.

Princeps

custos est

legis:

Arist: 5.

Eth.

Kedvesek legyenek az Kiralyoknal az igaz befedek, es az igaz mondót bérése az Kiraly.

Bald. Index debet
audire, &
non ful-
minare.

Az Kiralynak föl gerjedet haragja olyan mint az halál követe: de az bölcs firfiu le állittya azt.

PUBLIAN.

Fulmen est, ubi cum potestate habitat iracundia.

Az Kiralynak vidám ortzajában

ban élet vagyon, kinek jó akaratya olyan mint az Tavaszi elsőnek sűrű köde.

Esmeg, Cap. 20. v. 8.

Az Kiraly ha az ő itilő békiben ül, csak tekintetivel minden gonozt eltavoztat.

Item, v. 26. es 28. Az bölts Kiraly meg faggattya az gonoszoknak tarfalagokat, es fordit ő reájok kereket.

Az kegyelmesség es az igazság megh őrizik az Kiralt, es meg erősití irgalmassagh által az ő békít.

Esmet, C. 24. v. 21. 22.

Fellyed az Urat szerelmes fiám, es az Kiralt: az part ütökkel ne egyelítsetd magadat.

Mert hirtelenséggel föl tamadnak azoknak nyomorufagok, es ez ket rendbelieknek (hirtelen való) büntetéseket, ki tudgya:

Szemelt valogatni az itilletben nem jo.

Esmet, 25. v. 2. es 5.

Istennek tistességre vagyon az dolgot el titkolni (mellyet meg nem jelentet,) az Kiralyoknak penigh tistességes minde- nekről tudakozni.

De malo
inquiren-
dū est Ma-
gistratui.
Deut: 17.
✱ 5.

Ekkepen ha el vetik az bűnőst az Kiraly elől, megh erősitetik igazsággal az ő békí.

IUVENAL. Satyr. 8.

Omne animi vitium tantū conspe-
ctus in se

Cri-

Crimen habet, quanto major, qui peccat, habetur.

Esmet, Cap. 29. v. 12. es 14.

Az Király itilettel erősfiti meg az tarományt, az ki pedig ajándokot vesén, el rontya azt.

Az mely uralkodo az hamisfagnak befedire halgat, annak minden fölgyai latrok.

Hinc Thales:

Susurronem ex edibus ejice.

Az mely Király hívfegessen itili az begenyeket, annak feki mind örökke meg marad.

Esmet, Cap. 31. v. 4. es 5.

Tavul legyen az Királytól, ő Lemuél: es az uralkodoktul az meg reszgitő poharnak kivanfaga.

Reszeg-
segnek ti-
lalma:

Hogy mikor ijandik el ne feletkezek az Istennek parantfollattyarol, es el ne forditfa valamely nyomorultaknak igassagokat.

Eccl. Cap. 9. v. 4.

Valami dolgot parantfol az Király, azt meg is cselekefii, Es kicsoda merne neki mondani: mit mivelő?

Esmet Cap. 10. v. 13. 14. es 17.

Iay tencked orság, mikor az te királyod gyermek, es az te fejedelmid reggel esnek.

Bodog vagy te orság, mikor az te Királyod jeles embereknek fia, es mikor az te fejedelmid alkalmas üdőben esnek az testnek erejeert, es nem az italert.

Ier.

Ier. Cap. 21. v. 11. 12.

Es az Iuda Kirallyanak hazának mond meg: Hallyatok meg az Urnak favat. Ier. 22. 9.

Davidnak háza azt mondgya az Ur: hamarfaggal tegyetek igaz itiletet, az nyomorultat mentsetek meg az nyomorgatonak kezéből, hogy az en haragom mint az tűz ki ne mennyen es föl gerjedgyen, es ne legyen ki meg olthassa, az ő cselekedeteknek gonoffagaert.

Ezech. Cap. 45. v. 9.

Azt mondgya az Ur Isten: Legyen eleg immar ti-nektek ti Izrael fejedelmi: Az törventelenfeget es ragadozast tavoztasfatok el; itiletet es igassagot cselekedgyetek; vessetek el az ti szoltatatastokat az en nepemtől, azt mondgya az Ur Isten.

Dan. Cap. 4. v. 14.

Megh esmerjek az elők, hogy az főlleges Isten Uralkodgyek az embereknek birodalmokba: es az kinek akarja annak adgya azt, es az emberek között az alab valot emeli föl arra.

Sap. Cap. 1. v. 1.

Szeressetek az igassagot ti földnek birai, jól ertsetek az Ur felől, es alazatos fível keressetek útet. Esa. 56. 2.

Esmeg C. 6. v. 1. 2. &c.

Hallyatok meg azert Kirallyok, vegyetek esetekbe es tanullyatok föld hatarinak birai.

Füleitekbe vegyetek sokasá-

B3 gon

gon uralkodok, es kik dicsekedtek nemzetsegeknek sokságaival.

Rom. 13. 1.

Mert az Ur tulajdonát tinek tek az hatalom, es az birodalom az fölséges Istenről, ki az ti cselekedeteket meg vizsgálja, es tanatstoknak vegere megye.

Az Fejedelmek Isten tisztartói.

Mert az ő országnak főurai leven, nem itiltetek igazan, megh sem tartottatok az törvenyt, sem az Istennek tanácsát nem követtétek.

Rettenetessen es hamarlag raytatok leßen, Mert kemény itélet föl az fejedelmekre.

Mert az bégény melto könyörületeffegre, de az hatalmasoknak kemény büntetések leßen.

Mert az Ur senkinek semelyenek nem kedvez, es nem fél az nagyságtól, holot mind nagyot mind kicsint ő teremtet legyen, es egyenlőkepen mindennekre gondot visel.

Az hatalmasokra pedig kemény büntetés követkőzik.

Ti rejtatok nezek azért az en befédim oh fejedelmek, hogy megh tanuljátok az bölcseséget es el ne vessétek.

Mert az kik az bentségnek törvenit es tistteit igazan meg tartják, igazaknak itiltetnek, es az kik azokra meg tanítatnak, oltaimat nyernek.

Item, C. 6. 7. 21. 22. es 26.

Há azért gyönyörködtek az Kiralyi Szekekben es Palczakban, ti népeknek Kirallyi.

Ti.

Tisztellyetek az bölcseséget, hog mind örökke Uralkodjátok.

Ez vilagnak pedig meg tartása az Böltségeknek soksága, es az eses Fejedelem az népnek erőssége.

Syrach. 10. v. 1. 2. &c.

Az Bölts Biro tanítja az ő kösseget, es az értelmének Fejedelmégre jól rendeltetett leßen.

Valaminemű az kösseghnek Biraja, olyanok az főurai is, es valaminemű az Varosnak Hadnagya, olyan annak minden lakoi is.

Az tudatlan Kiraly, el vessi az ő népet, de az Fejedelmeknek Böltségek által az Varos lakosokkal meg gyarapodik.

Erről mondotta Cyrus Kiraly, hog senki ne igiekezzen Országokon es embereken regnálni, hanemha eses az kösseghnek. Es az miképpen az lelek az testnek, ugi az Böltséges is sokaság az Fejedelmeknek.

Item 7. 4. Az Urnak kezében vagyon ez földnek hatalma, es az haénos embert mikor ideje, föl emeli.

Az Urnak kezében vagyon az Férfinak jó előmeneti, es ő az ki az iras tudonak, semelyenck méltosagat meg adgya,

Aulica vita, splendida miseria & servitus est.

Ibidem 7. s. & 11.

Az Ke-

Isten kegyelméből vagyon az mikorminden dolgot ez világi birodalmokban jó mód dal el rendeltetnek.

Az kegyetlenfegert, bosszú-
fag tetelert es alnokfaggal gyű-
tőt kazdakfagert, az Ország, egy
Nemzetfegtől el vetetik, es ma-
nak adattatik; fínte ug az ki ma
Király, holnap meg halhat.

Ibidem v. 17. 18. & 19.

Az Fejedelmeknek Szekit el
veszi az Isten, es abban be űlteti
az felideket.

Az kevely népeknek gyöke-
reket ki faggattya Isten, es ezek
helyet az alazatosokat helyhez-
teti dicsőfegben.

Az Poganyoknak Tartoma-
nyokat el vési Isten, el vésven
őket fínten az földnek funda-
mentomaig. Ki fírasítja azok-
nak gökereket, es őket el vési.

SOLON.

*Imperia scelerè & fraude parata,
non sunt diuturna.*

Sirach. Cap. 17. v. 15.

Az Isten minden nemzetek-
nek es Országoknak Fejedelmet
rendelt.

Sirach. Cap. 25. v. 6.

Az Vén embernek mely é-
kes az itilet; es az Véneknek, az
Bólts tanatsnak tudasa.

Marc. 10. v. 42.

Tudgyatok hogy az kiknek
tetszik az Poganyokon valo U-
ralkodas; Uralkodnak azokon,
es az kik ő köztők hatalmasok,
fabadfagok vagy azokon.

Luc. 22. v. 25.

Az Poganyokon Uralkodnak
az ő

az ő Kiralyok, es az kiknek azo-
kon birodalmok vagy, jol te-
vőknek hivattatnak.

Rom. 13. v. 1. 2. 3. &c.

Minden lelek az földő hatal-
massagnak engedelmes legyen, Fejede-
lemhez
valo en-
gedel-
messég.
Szüksé-
ges.
mert nincsen hatalmassag, ha-
nem Istentől, es az minemű ha-
talmassagok vadnak, Istentől
rendeltettének.

Azert valaki ellene tamad az
hatalmassagnak, az Isten rende-
lesének tamad ellene, az kik pe-
nig ellene tamadnak, ő magok
büntetést fíereznek magoknak.

Mert az Fejedelmek, nem az
jo cselekedőknek, hanem az go-
nofoknak vadnak rettentefek-
re. Akar fíe nem felni az hatal-
massagtól: cselekedgyel jot, es
dicsíreted lesén attul.

Mert Isten fíolgaja, te neked
jodra: Ha gonof cselekedel,
fíely túle, mert nem ok nélkül vi-
séli az fegyvert; mivel hogy Iste
fíolgaja, Isten bosszújának meg
alloja, azon az ki gonof csele-
kedendik.

Annak okaert fíúkfeg enged-
ni, nem csak az bosszú allastul
valo felelemnek okaert, hanem
az lelki ífmeretert is.

Mert azert fízettek adot is,
mivel hogy Istennek fíolgai, kik
az Isteni fíolgalatban foglalat-
fok. Adgyatok meg azert min-
deneknek az mivel tartoztok; Mat h. 22.
v. 21.
az kinek adoval, adot: az kinek
vammal vamot, az kinek fele-
lem.

lemmel, felelmet: az kinek tisztességel, tisztességet.

Tit. 3. v. 1.

Intfed őket, hogy az Fejedelemségeknél és hatalmasságoknak alaja vessék magokat, hogy engedelmesek legyenek, hogy minden jó cselekedetekre készek legyenek.

1. Pet. 2. v. 13. 14.

Annak okaért engedelmesek legyetek minden emberi rendelkezésnek az Urért: akár Kiralynak, úgy mint fölő miltoságban helyheztesetnek.

Akar tiszt-tartoknak, úgy mint attul bocsattatotnak, mind az gonos tevőknek büntetésekre, mind az jól tevőknek dicsiretekre.

Item v. 17. Mindeneket tisztel-lyetek. Az Atyafiufagot sereffetek, Az Istent félyetek, az Kiralt tisztel-lyetek.

Hinc Thales: Principem honora.

*Engedgy az Fejedelemnek,
Es ő parancsolatnyak,
Mig nincsen ellene Istennek,
Sem az ő Szent Törvényenk.*

2. Pet. 2. v. 9. 10. etc.

Tudgya az Ur az hiveket az kifizetből meg szabadítani, az hamissakat penig az itélet napjára az büntetefre meg tartani.

Mindeneknek fölörte penigh azokat, az kik az testet követ-ven, tisztatalan kívánságban jar-nak: Es az Fejedelemséget meg utal-

utallyak, vakmerők, magoknak kedveskedők, és nem rettegik az miltoságokat sidalommal illetni. Holott az Angyalok-is, kik erővel és hatalommal nagyobbak, nem solnak azok ellen Istent előt karomlo ite-letet.

TITULUS VII.

De jurisdictione, judi- cio & litibus.

Törvény foglaltatásról, ite-
letéről és pörökről,

Levit. 19. v. 13.

Ne cselekedgyel hamissagot semmi itéletben, ne nezzed az ségennek semelyet, és az hatal-
mass is (semely valogatással) ne bősülljed, hanem igazat ity az te felebaratodnak.

Dent. 17. v. 8. 9. 10.

Hogyha valamit nem tudnal az itéletben, vér és vér között, úgy és úgy között, serelem és serelem között vagy egyéb ver-
fengések között a te kapuidban, akkor kely föl, és meny el oda az helyre, mellyet valástand az te Urad Istened.

Es meny el az Levi nemzetse-
geből való Papokhoz, és az Bi-
rohoz az ki az údőben Biro le-
ssen, és kerd meg őket rola, őők meg jelentik te nacked az igaz i-
teletet.

Es azoknak ertelmek sere-
nt cselekedgyel, a mint meg mon-
dottak

dottak te neked az helyen, melyet az Ur valasztot, es igyekezzel hogy mind az serent cselekedgyel, az mint tanitottanak teged.

Az Törvény serent a melyre tanitottak teged, es az itilet serent az melyet mondottak te neked, cselekedgyel, el ne hajoly attul az igétül, se jobbra se balra.

Ha pedig valaki kevelyseghből cselekedendik, hogy nem enged az Papnak, az ki ott az te Uradnak Istenednek elötte alvan solgal, vagy az Bironak: Meg hallyon az ollyan ember, es ki tabitsad az gonost Izraélből.

Hogy mind az egész sokasag hallja es féljen, hogy senki az utan kevelyen ne cselekedgyek.

Ebből megv tétzik hogy az Birak, neminemü nehez dolgokban, az Törvény-tételben, neha az Papok tul is kerdhetnek tanatsot; hogy igy az dolognak hamarab es job moddal vegere meheffenek. Es noha az Papok az Biraknak segítségvel lehetnek az Törvény-tételben: mind azon altal az Birosag az Papsagnak tisztivel öbve nem egyelodik.

Prov. 21. v. 3.

Az igazsághnak es igaz Törvénynek gyakorlasat, inkab sereti az Ur az aldozatnal.

Ibidem Cap. 23. v. 21.

Szemelyt valogatni nem jo, mert egy falat kenyert el szakadna az illyen ember (az igaztol.

Math.

Math. 5. v. 24. 25.

Legy jo akaroja az te ellenségednek hamar, mig vele az uton vagy, hogy az te ellenséged valami modon teged az Biro kezebe ne adgyon, az Biro ne adgyon az Poroslo kezebe, es az tömlőtzebe ne vettesse.

Bizony mondom neked: hog ki nem jös onnet, mig nem megfizetis mind egy fillyerig.

Luc. 12. v. 13. 14.

Monda penig neki egy az fereg közzül: Meister, mond meg az en atyamfianak, hogy ossza meg velem az örökseget. Ö pedig monda nekic: Kicsoda tött engemet ti köztetek Birova, vagy östova.

Ibi. v. 58. 59. Mikor penig az te ellenségeddel az Fejedelem elcibe megy, igyekezzel rayta az uton, hog menekedgyel meg tüle, hogy tegedet ne vonnyon az Biro elcibe, es az Biro adgyon tegedet az fartzoltato kezebe, es az fartzoltato vessen tegedet az tömlőtzeben.

Mondom te neked; hog nem jös ki onnet, mig nem megfizetis mind az utolso kis fillerig.

Iohan. 7. v. 24.

Ne itillyetek külfő abrazat serent, hanem igaz itilettel itillyetek.

Ibidem, v. 51: Monda Nicodemus az Phariseusoknak:

Nem de az mi törvényünk karho.

C

Audiat
& altera
pars.

Az tör-
venkezes
ben kíván
tatik hogy
az más fel-
is meg hal-
gattassék.

A hol nin-
csen vado-
lo, ot nem
kelt törven-
sevő.

karhoztate valakit? hanem-ha
először annak sávat meg hallja,
es meg erti mit cselekedet.

Ibidem Cap. 3. v. 10. 11.

Mikor pedig Iesus föl igyene-
sítötte volna magát, es senkit
nem latna az ássónyi allatnal
egyebet, monda nekie: Ássó-
nyi allat hol vadnak az te vado-
loid? senki nem karhoztate te-
ged?

Es az monda: Senki nem U-
ram. Monda neki Iesus: En is
nem karhoztatlak teged, eregy
el es többbe ne vetkezzel.

1. Cor. 6. v. 1. 2. 3.

Vagyone valaki ti köztetek
oly vakmerő, hogyha törven-
közese vagyon mással, az hamis-
sak előtt törvenközik, es nem az
söntek előtt?

Avagy nem tudgyatoke hogy
az söntek meg itilik ez vilagot?
hogha ez vilag ti altalatok meg
itiltetik, méltatlanok vadtoke
kisseb dologrul valo itiletre?

Avagy nem tudgyatoke hogy
az Angyalokat is meg itillyük,
nem hogy ez vilagi életünknek
súkfegere valo dolgot nem i-
tilnök meg?

Azért ha törvenkezestek va-
gyon azok felől, mellyek ez vi-
lagi életnek súkfegere valok, a-
zokat ültessetek az ssekbe.

Ezt azért irom, hogy magato-
kat meg segyenlyetek. Nincse-
ne ti köztetek egy Bölcs ember-

is, az

is, az ki itilletet tehetne az ő at-
tyafiai között?

Hanem az atyafi atyafiával
törvenkezik az hitetlenek előtt.
Ez pedig minden ketfeg nélkül
nagy gyarlasag ti bennetek, hog
egymással törvenkeztek. Miért
nem svenvedtek inkab bossúsá-
got? Miért nem túritek inkab
az kart?

De inkab ti testek bossút, es
kárt az ti atyafiakfiainak.

Avagy nem tudgyatoke, hog
az hamissak az Istennek Orsá-
ganak örökseget nem birjak.

*Az Apostol azért nem veti meg az
igaz törvenközést, hanem csak azokat
feddi meg, kik inkab bossúságból,
mint sem bekefegnek okaert törven-
köznek.*

TITULUS VIII.

De mensuris & ponde- ribus.

Mertekről es fontrol.

Levit. 19. v. 35. 36.

Ne cselekedgyetek hamissa-
got az itiletben, földnek merce-
leben, fontban, singben.

Igaz mértek, igaz font, igaz ^{igaz es eg-}
kőből, es igaz itse vagy pint le- ^{yarant va-}
gyen köztetek. En vagyok az ti ^{lo mentek.}
llratok Istentek, ki az Aegiptum
földéből ki hoztalak titeket.

Dent. 25. v. 13. 14.

Ne legyen te neked az te sa-
kodban ket fele mértéked, nagy
es kistiny.

Ne

Ne legyen te neked az te házadban két fele köblőd, nagy és kicsiny.

Teljes és igaz mértoked legyen te neked, teljes és igaz köblőd legyen te neked, hogy meg hozzábitfád az te napidat azon az földön, melyet az te Urad Istened ád te neked.

Mert az te Uradnak Istenednek előtte utalatoság, valaki ezeket miveli, és minden valaki hamisságot cselekezik.

Prov. 11. v. 1.

Az álnok fontok utalatosok az Urral, az igaz mérték pedig kedves ő neki.

Ibid. Cap. 20. v. 10. 23.

Az különbözõ font és különbözõ mérték, utalatosok az Urral egy arant mind az kettõ.

Utalatosok az különbözõ meretekek, és az alnok fontok nem jó dolog.

Ezech. 45. v. 10. 11. 12.

Igaz Mértékek legyen: igaz Ephá, és igaz Bath.

Az Ephá és az Bath egymértékűek legyenek, hogy az Homernek tized része ferjen bele az Bathban, az Homernek tized része az Ephában is. Az Homerhez kel mind az kettõt igazítani.

Az Siclusban husz fillyer legyen: husz Siklus, husz-öt Siclus, és tizen öt Siclus: ez legyen tinektek az Gira.

Miche. 6. v. 10. 11.

Vallyon vagyone meg kicsinyitet utalatos veka?

Vallyon jóva hagyome az hamis meretekek, és az csalárd fontoth.

TITULUS IX.

De luctu & funere.

Gyásoláslrol, és Halothoz való dolgokrul.

Lev. 19. v. 27. 28.

Az ti hajatokat fejeteken ke-regdédén ne nyirjétek, és az te szakalodat ne borotvaltsd el.

Az ti testeteket az holt emberert meg ne metellyetek, meg se belyegezzetek ti magatokat. En vagyok az Urr.

Ervöl többet olvashatsz: Ierem. 16. 41. 47. & 48. Cap.

Deut. 14. v. 1. 2.

Ti az ti Uratoknak Istenteknek fia i vadatok, annak-okaert ne metellyetek megh magatokat, se hajatokat ne baggallatok ki az halottert.

Mert sient nepe vagy az te Uradnak Istenednek, és az Urr valasztot tegedet, hogy legy ő neki tulaydon népe, minden nép között, kik az föld sinnen lakoznak.

Sirach. 38. v. 16. 17.

Fiam, az halotton könyvet hullass, és mintha nehéz dolgot szenvedtel volna, fedezd el

Az halotton való firas es ban

C 2.

az ő

Miche.

Az Ephával szaraz allatot merének mint buzát, &c. az Battal Penighig allatot mint bort olajt, &c.

kodas jo,
De abban
is meg kel
embernek
magat me
stekelni.

Mert sira-
sunkal az
halottat vi-
sza nem
hozhat-
tyuk, sőt
inkab mi-
is utanna
megyünk.

az ő testet, es meg ne utald az ő temetefet.

Keserű sírást tegy, es melegítő jaygatast.

Es sírással őtet az ő meltosaga szerint, egy nap avagy két nap, az sídalomnak el távoztatásáért: az utan vigasztaltatással meg, az bomorufag helyebe.

Mert az bomorufagtul leßen halál, es az bomorufag az sívnek erejét el fordította.

Mikoron nyomorufag jó read egyút vagy on vele az bomorufag-is: de az nyomorult embernek élete az sívben vagy on.

Ne adgyad az bomorufagnak az te sívedet, távozzal el attul, megh emlekezven annak ve-geröl.

Megh emlekezzel arról, mert nincsen onnet meg teres, azt-is nem segetheted meg, es te magadat-is nyavalyaban eyted.

Meg emlekezzel hogy annak allapattya-is olyan, minemű az tied. Tegnap ennekem f-ma te neked.

Minek utanna el nyugosik az halott, nyugosád az ő emlekőzetit is, es mikor ki mulik az ő lelke, végy vigasztaltat az felől.

TITULUS X.

De mutuo & creditoribus, elemosina & Pauperibus.

Köl-

Költsön adasrol, adossagrol, alamisnalkodasrol es begenyekről.

Exod. 22. v. 25.

Ha penzt adsz költsön az en népemnek, az begennek az ki te veled vagy on, ne kevany rayta usurat mint az usuras szokot cselekedni.

Dent. 15. v. 1. 2. 3.

Minden hetedik eztenőben szabadfagot engedgy.

Ez legyen pedig az szabadfag-nak modgya: hogy minden valaki költsönt adand, az ő kezéből felebarattyanak, vissza ne kerje azt az ő felebarattyatul, avagy az ő attyafiatul, mert meg kialtatot az Urnak szabad ezten-deje.

Az idegentől vissza kerjed, de az mi lejend te neked az te atyadfiánal meg engedgye az te kezéd ő neki.

Ugy annyera hogy ne legyen te közötted koldus, mert meg ald igen tegedet az Ur azon az földön, mellyet az te Istened ad te neked öröksegiül, hogy azt birjad.

De mind az által ugy aldatol meg, ha engedsz valoba az te Ur-nak Istenednek favanak, hogy meg őrizzed es megtart-sad mind az parancsolatokat, mellyeket en ma parancsolok te neked.

Mert az te Urad Istened meg aldot tegedet, mikeppen meg mon-

Hodie mi
hi cras tibi

mondottate neked. Akkoron zalagot veven költsönt adó sok nepeknek, te penigh nem véss költsönt, es sok népeken fogó uralkodni, es te raytad nem uralkodnak.

Ha valaki az te atyadfiak közül koldus leendő valamely kapud között azon az földön, az mellyet az te Urad Istened adand te neked, ne kemenyits meg az te sívedet, meg se vonnyad az te kezedet az te koldus atyadfiatul.

Hanem meg nyissad az te kezedet ő neki, es ő őrmestől segellyed az ő búkfeget abban, az mi nélkül búkolkodik.

Meg lassad hogy ne legyen az te sívedben valami ez fele Istentelenseg, hogy ezt mondanad: El közelget az hetedik ez-tendeje, es azért el forditanad az te símedet a te koldus atyadfiatul, es ne adnal ő neki, ő penig kiáltson te read az Urhoz, es bűn talaltassék te benned.

Hanem ugyan adgy nekie, es meg ne habórodgyek azon az te síved mikor adó ő neki. Mert ezokaert ald meg tegedet az te Urad Istened minden dolgaiban, es mindenekben valamire kezedet bocsatod.

Mert nem leendő koldus nélkül az föld, annak okaert paratfolom te neked, es azt mondom, hogy ő őrmest meg nyissad az te kezedet az te atyadfiaknak,

es az te koldusodnak az te földedön.

Thob. 4. v. 8.

Az te kazdagfogodbol adakozzal es az adakozásban az te símed ne legyen iregy: Es az te orczadat az ségenytől el ne fordítsad, az Istent sem fordítja az ő orczáját el te túled.

Az te erőd sérent es búfeged sérent tegy kegyességet, hogyha keves vagy on te neked, az kevesből se bány keveset adni.

Prov. Cap. 22. v. 7.

Az gazdag az ségenyeken uralkodik, es bálgaja leendő az ki költsön vesén, az költsön adó embernek.

Syrach. Cap. 8. v. 15.

Ne adgy költsön naladnal hatalmasnak, hogy ha adandó költsön, úgy tarts mintha el vesített volna.

Efmet, Cap. 29. v. 1. 2. 3. etc.

Az ki gyakorly a az irgalmasfagot, költsönt ad barattyanak, es az ki el tókellette hogy azzal jól tegyen marhajabol, megh tarttya az parantsolatot.

Költsön adgy hozzád valonak az mikor búkolkodik, es esmet add meg azyadfiának idejekor, az mit ő túle vöttel.

Alhatatos legyen az te beféded, es legy hiú ő hozzá, ekkepén minden időben az mi kelteneked megnyered.

Sokan mint egy talalt morhának veltek az költsönt; es megban-

bantottak azokat, az kik őket meg segítőttek.

Vagyon oly ki míg az költsönt veszi, csokollya annak kezét, es barattyanak penzejert alazatoson föl.

Az meg fizetefnek idejen penig halogattya az napot: menti rótfteget, es vet az údöre.

Hogyha meg fizethetne is, afig vísi meg felet, es ugy tarttya azt az adósfagot mintha talalta volna.

Ha penig ugy nem tartya is, ha meg fószttya azt az ő penze-
rül, es ok nélkül ellensegeve tejjendi azt.

Atkozodással, es sídogatással fizet neki: az tífteffeg helyebe gyálazattal fizet ő neki.

Sokan annak-okaert ez gonóffagert ífnyodnak az embertül, es marhajoktul valo meg fósztatul félnek.

De mind az altal az nyomorult atyadfiához hóffu túró leg, es irgalmas jó tétemenyed ne vond meg ő túle.

Az parancsolatert legy segit-
seggel az fegennek, es az ő búk-
segeben el ne hadgyad.

El veséfd ezútfódet baratodert, es atyadfiajert, es el ne reyts azt kő ala, vesédelemre.

Ted el az te kentfed az Istennek parancsolattya fterent, mely hasnósb leben te neked az aranyal.

Rekezd be az irgalmas jó tement az te tárházadban, es az tege-

tegedet minden nyomoruságidbol ki vífen.

Az crós paisnal, es vastag kopianal, ellenfegtül inkab meg oltalmaz teged.

Luc. 6. v. 34. 35. 36.

Es ha azoknak adtok kölcsönt az kiktül gondollyatok hogy ísmeg vehettek, micsoda kedve annak Isten előt? Mert az bünőfők is az bünőfőknek adnak költsönt, hogy hasonlo jó tetemenyeket vegyenek.

Annak-okaert feresfetek az ti ellensegeiteket, es jól tegették, es költsönt adgyatok, semmit abból nem varvan: Es az ti jutalmatok nagy fők lefen, es amaz magafagos Istennek fiaí leftek: Mert ő jól tevő az haladatlanokkal es gonóffokkal.

Legyetek azert irgalmasfok, mint az ti Atyatok is irgalmas.

TITULUS XI.

De commodato.

Költsön adasról.

Exod. 22. v. 14. 15.

Ha valaki költsön kér barmot (*ideig való munkára*) az ő felebarattyatul, es az megh fertetik, vagy meg hal annak uranak tavul leteben, meg fizetfe az kárt.

Ha penig az baromnak ura vele egyút lejjend, semmit ne fizessen, mert berbe fogadta azt.

TITULUS XII.

De deposito.

Le

Le tételről.

Exod. 22. v. 7. 8.

Mikor valaki az ő felebarattyanak adand penzt vagy edényeket tartani, és annak hazából elorozzak az marhat, ha az lopot meg talállak, adgyon ket annyit.

Ha az lopot meg nem találják, az haznak gazdajat vigyek az Birak eleiben, és esküfiek meg hogy az ő felebarattyanak marhajához nem nyult.

Akar mi felől legyen versenges, akar ökör felől, akar sámar felől, akar juh felől, akar öltőzet felől, vagy akar mi el veszt morha felől, mikor valaki azt mondandgya, ketszeg nélkül ez az loपो, mind az kettőnek igye az Birak eleibe vitefiek, és a kit az Birak bűnőfse tesznek, adgon ket annyit az ő felebarattyanak.

Ha valaki adand az ő felebarattyanak, sámart, vagy ökröt, vagy juhot, vagy valami egyéb allatot tartani, és meg haland, vagy meg fertetik, vagy ellenségtől el haytatik, ugy hogy senki nem latta.

Bocsattassék ez dolog az ket ember között, az Istenre valo esküvesre, hogy az ő felebarattyanak marhaját el nem lopta: és az marhanak ura megh elegdyek annak hűtin, ne fizessen az semmit.

Hogyha el loptak az marhat meg fizesse az uranak.

Ha

Ha vadaktul sággattatot el, hozzá annak valami rešet bizonyfagul, és ne fizesse meg azt.

TITULUS XIII.

De emptione, venditione, redemptione, permutatione & negociatoribus.

Vételről, el adásról, meghvaltasról, cserelesről, vagy el valtasról és kereskedőkről.

Le vit. 25. v. 10. 13.

Meg sentselleyetek az ötvenedik Eztendő, és hirdessetek szabadfagot az földnek minden lakosinak: Kúrtnek zöngesenek Eztendeje legyen az nektek: akkor minden embőrnek szabad legyen az ő jószágához jutni, és az ő nemzetfege közzehaza menni (az rabnak.)

Az kúrtőlesnek Eztendejen, minden ember az ő jósága mellette terjen.

Ezen törvényről vagyon emlékeztet: Ezech. 7. v. 13.

Azon C. v. 14. 15. 16. Mikor annak okaert valami elado morhat el adandás, az te felebaratodnak, vagy vejendés az te felebaratodtul, egymást meg ne csallýatok.

Az kúrtőlesnek eztendeje után való eztendőknek sama srent vagy valami jószágot az te felebaratodtul. Az földnek hasznainak eztendeinek samok berint

Annus jubileus.

ferent, adgya az-is neked az jó-
ságot.

Ha sok eztendő vagyon az sa-
badfagnak eztendejeig, többet
adgy azért az mit veses, es ha
keves eztendő vagyon hatra,
kevesebbet adgy. Mert az ez-
tendőnek hasznat adgya el te
neked.

Ibid. v. 23. 24. Az földet pe-
nig senki örökbe el ne adgya,
mert enyim az az föld, mert ti
en nalam jóvevények es sellye-
rek vadtok.

Annak-okaert az ti birodal-
matoknak minden földében
meg engedgyetek, hogy megh
valthassa az földet a ki azt el ad-
ta volt.

Mikor az te felebaratod meg
segenedik, es kénserítettetik el
adni az ő jószágának valami re-
sét, es az közel valo atyafia e-
lő alvan az jóságnak melleje a-
kar allani, es azt meg akarja val-
tani, hatalma legyen arra, hogy
meg valthassa.

Lako ház Hogy ha valakinek nincsen
atyafia az ki meg váltana az jó-
ságot, hanem ő maga serit töt-
te az ő jószágának váltásának.

Szamlallya meg az jóságnak
el adasatul fogva az eztendő sa-
mot, es az mi hatra vagyon ben-
ne, adgya meg annak az kinek
zalagba vetőtte volt az jóságot,
es ugy birja az ő örökseget.

Hogyha pedig serit nem te-
heti hogy egészen meg fizetne
annak, az jóságot, annak az ki ar-

ra penzt adot, kezeben legyen
az kúrtólesnek eztendejeig. Az
kúrtólesnek eztendejen megh
bocsassa azt, es a ki el adta volt,
az ő örökseget az birja.

Hogy ha valaki el adandgya
lako hazat keritet varosban, ak-
kor valthassak meg mikor an-
nak el adasanak eztendeje el te-
lik, az egy eztendő mulvan meg
valthassa az az ki el adta volt.

Hogyha azonközben megh
nem valtyak, mig egesz ezen-
deje el telik, az haz mely az ke-
ritet varosban vagyon, legyen
öröke annak az ki azt meg vöt-
te volt mindenestül fogva, ab-
bol ki ne mennyen az kúrtók-
nek napjan is.

Az faluban valo haz penig az
mely falunak kerítése nincsen,
az mezőn valo föld gyanant le-
gyen. Az ki azt el adgya, hatal-
ma legyen meg váltani, vagy az
hogy az kúrtólesnek napjan ki
mennyen abbol.

Az mi penig nez az Levitak
Varosira, az ő birodalmokban
valo varosoknak hazait, min-
denkor valamikor akarjak meg
valthattyak.

De az ki meg valtya az Levi-
tak közzül valo legyen, vagy az
hogy az ki meg vötte az hazat
ki mennyen az hazbol, es az ő
birodalmoknak varosabol az
kúrtólesnek napjan, mert az Le-
vitak varosinak hazai, ő biro-
dalmok Izrael fiaik között.

De az ő varosokon kívül va-
lo me-

Papoknak
szabad-
sága.

lo mezőt el ne adhassák az Leviták, mert örökke tulaydon öröksegek az.

Ezech. 45. v. 14.

Semmit abból el ne adgyanak, se el ne cserelleyk, se az földnek sengejet el ne idegenítsek, mert az Urnak bēnteltetet.

Sirac. 26. v. 36.

Kalmares
Komplar.

Az Kalmar alig mentheti meg magát az bűntől, es bűn nélkül nincsen az Complar.

Item 27. v. 1. es 2.

Az szegényeknek miatta sokan vetkeztenek; es az ki akar kazdagfagot, az ő semet el fordítja az igazról.

Mint az kő falba veretet szeg, azonkeppen az adás es vetel közöt szorongattatik az bűn miatt az ember.

Itt az igaz kereset az adásban es vételben nem tiltatik meg, hanem csak abban való csaldás.

TITULUS XIII.

De locatione, conducti-
ne, & mercenariis.

Bérbe adasról, meg fogadas-
ról, es bérésekről.

Levit. 19. v. 13.

Ne maragyon az te bérése-
nek szolgalttyanak jutalma te-
nalad reggelig.

Deut. 23. v. 24.

Mikor be menedesz az te fe-
lebaratodnak hálejeben, egyel
abba

abban eleget az te kevanfagod
serent, de valami edenyedbe
azt ne rakjad.

Mikoron be menedesz az te
felebaratodnak gabonaja köz-
ze, kezddel szaggass gabona fe-
jeket, de sarloval fel ne arass az
te felebaratodnak gabonajabá.

Nem ertetik minden uton jarokrol,
hanem csak az fogadot szolósédokról.

Deut. 24. v. 14. 15.

Az szegény es szűkölködő bé-
refeden erő hatalmat ne tegy,
se az te atyadfiak között valo-
kon, se pedig az te jövevényi-
den, a kik vadnak az te földed-
ben, az te kapuid között.

Hanem azon napon megad-
gyad nekik az ő jutalmat, az
Nap el se nyugodgyek azon,
mert ő szegény, es azzaltaplal-
lya az ő életet, ne kialtfon te el-
lened az Urra, es talaltafek te
benned bűn.

Item C. 25. v. 4.

Ne kössék föl saját az gabo-
na nyomtató ökörnek.

*Erről szoll sent Pal-is 1. Cor. 9. v. 9.
Azonkeppen Tim. 5. v. 18. Melyről
Christus Vrank-is szol: Matth. 10. v.
10. Es sent Lukatsnal, C. 10. v. 7.*

*Dignus est Mercenarius mercede
sua.* Melto az munkas az ő ju-
talmara.

Thob. 4. v. 15.

Semmi embernek bérét te
meg ne tartsd, az ki te neked
szolgalt, hanem mindjart megh-
fizes neki.

D

TIT.

TITULUS XV.

De pignoribus.

Zalagokrol.

Exod. 22. v. 26. 27.

Ha az te felebaratodnak ruháját zalagba el vejended, az Napnak le mente előt meg adgyad azt nekie.

Mert csak az az ő öltözet, te ftenek leple az melyben hál, es ha en hozzam kiált, meg halgatom, mert en irgalmas vagyok.

Deut. 24. v. 6.

Zalagba senki ne vegye az malomnak also es földő követ, mert annak életét venne el Zalagba.

Zalagolá-
snak mód-
gya az Si-
doknál.

Ibid. v. 10. 11. Mikor költsőt adsz az te felebaratodnak, ne meny be az ő hazában hogy neki zalagot vegyed.

Kivül aly, es az ember az ki nek az költsőt adtad, ő maga vigye ki te hozzad az zalagot.

Hogyha az ember fegeny le-
jend, ne maradgyon. cýjelre an-
nak zalaga.

Hanem meg adgyad neki azt az zalagot, mikoron az Nap el nyugfík, hogy aludgyek az ő ruhájában, hogy jot mondyon te neked. Es te neked leßen ezi-
gazsag az te Úrad Istened előt.

Ervöl föl Ezechielnel is C. 18. v. 7. 12. es 16. Ismet C. 33. v. 15.

Deut. 24. v. 17.

Az őzvegyőknek ruháját ne vegyed zalagban.

*Prov.**Prov. 20. v. 16.*

Ved el annak ruháját az ki ki-
vül valoert kezes lőt; es az ki
idegenert kezes lőt, vedd el za-
lagat.

Kezes fi-
zefs.

Item C. 27. v. 13. Ved el annak ruháját, az ki kezes lőt kívül valoert, es az idegenert valo kezest zalagold meg.

TITULUS XVI.

De usuris & scenore.

Usurarol es usuralko-
dasrol.*Exod. 22. v. 25.*

Ha penzt adsz költsön az en
népemnek, az fegennek ki te
veled vagyon, ne kivany rayta
usurat mint az usoras fókot.

Levit. 25. v. 35.

Hogyha az te felebaratod ti
köztetek meg fegenyedik, es
meg fogyatkozik, tegy jól ő ve-
le, akar jó veveny legyen, akar
sellyer, hogy elheffen te veled
eggyút az te atyadfia.

Ne vegy ő túle usorat vagy
földötte valot, hanem fely az te
Istenedtul, hogy elheffen te ve-
led eggyút az te atyadfia.

Ne adgyad annak usurara az
te pénzedet, es nyereseggel ne
adgyad neki az te gabonadat.

En vagyok az ti Uratok Istene-
tek, ki az Egyiptomnak föld-
éből ki hoztalak titóket, hogy
nektek adnam az Chánaannak
földet, es nektek Istentek len-
nek.

Deut.

Deut. 23. v. 19. 20.

Azte atyadfianak usorara ne adgy, penznek, elefegnek es egyeb akar minemü marhanak usurajara, az mely usurara szokot adatni.

Az idegennek adgy usurara, de az te atyadfianak usurara ne adgy, hogy meg aldyon tegetdet az telirad itened, mindekben valamire ki nyuytandod az te kezedet azon az földön, az melyre be menendő vagy, hogy azt öröksegül birjad.

Meg tiltatik az usura Exech. 18. v. 5. 13. 17. Ismet C. 22. v. 12. Es Psal. 15. v. 5. Mind azon által meg vala engedve az Sidoknak, hogy az idegenektől usurat vegyenek, minthogy azok is usurat vettek tőlök.

Prov. 28. v. 8.

Az ki öregbiti az ő morhajat usurával, gyűjt annak az ki bűvön adakozik az szegényeknek.

Habac. 2. v. 6.

Iay annak az ki kazdagittya magát a masebol, vallyon meddig tart az?

TITULUS XVII.

De testibus & testimoniis.

Tanukrol es bizonyfagtelekről.

Numer. 35. v. 30.

Egy tanu nem lehet eleg tanu egy ember ellen, hogy meg hallyon.

Deut.

Deut. 17. v. 6. 7.

Ket vagy harom embernek bizonyfag tetelere meg öletteftek az ki meg halando, de egy tanunak bizonyfag tetelere meg ne hallyon.

Az tanuk keze legyen első azon, hogy meg öletteftek, es annak utanna mind az egész sokasagnak kezei, es illyen módon ki gyomlallyad te közzüled az gonoszt.

Item Cap: 19. v. 15.

Akar minemü bűnben vétkezzek valaki, ne alhasson egy tanu valaki ellen, hanem két avagy harom tanu fája vallasan allyon meg minden dolog.

Erről soll Christus Vrank sent Iannofnal. C. 8. v. 17. Es sent Pal 2. Cor. 13. v. 1. Vgyan ezenről vagon emlékezet az Sidokhoz írot levelben is: Hebr. 10. v. 8.

Prov. 12. v. 16. 17. 18.

Igazat soll az ki meg jelenti az mi igaz, az hamis bizonyfag penig soll alnokfagot.

Vagyon oly ki befell hasonlokat az által verő fegyverhöz: de az bölcseknek nyelvék orvosság.

Az igaz mondo ajak meg erősfödik mind örökre: az hazugsagnak pedig nyelve, egy sem pillantafig vagyon.

Item. C. 14. v. 5. es 25.

Az hivfeges tanu nem hazud, ki bocsat pedig hazugsagot fajabol az hamis tanu.

D 2

Meg

Gen. 3. In sudore &c. Psal. 125.

Meg szabadittya az embernek életet az igaz mondo bizonyfag: hazugsagokat föl penig az alnok.

Math. 18. v. 15. 16.

Ha vétkezik te ellened az te felebaratod, dorgald meg őtet csak te közötted és ő közötte, hogyha fodat fogadgya, meg nyerted az te felebaratodat.

Ha penig fodat nem fogadgya, vagy melled egy vagy ket embert, hogy ket vagy három bizonyfagnak vallasa utan, akar mely dolog bizonyosb legyen.

TITULUS XVIII.

De falso testimonio.

Hamis tanubizonyfagrol.

Exod. 20. v. 16.

Ne mondgy az te felebaratod ellen hamis tanufagot.

Item. C. 23. v. 1.

Hamis es hazug hirt ne költs az te felebaratod ellen, es hamis embernek segitsegül ne legy, hogy hamissan mellette meg eskünnel.

Deut. 5. v. 20.

Ne mondgy hamis tanubizonyfagot az te felebaratod ellé.

Item. C. 19. v. 16. 17.

Ha valaki ellen hazug tanu alland, hogy hamis tanufagot álljon ő ellene.

Akkor mind ketten azok az kiknek perck vagyon, allyanak

az

az illr eleibe, az az, az Papok es az Birak eleibe, az kik az időben lesnek.

Es az Birak forgalmatoson tudakozzanak az dolog felől, es ha az tanu hazug tanu lezend, hazugsagot állot az ő felebarattya ellen.

Ugy cselekedgyetek azzal, az mint ő gondolta volt, hogy cselekedgyek az ő attyafiaval, es ki tisztitsad közzüled az gonost.

Hamis tanunak bün tetese.

Hogy az kik meg maradnak es hallani fogjak azt, meg felemlenek, es többör ne merjenek te közötted hasonlo gonossagot cselekedni.

Ne kedvezzen az te semed ő neki; lelket lelekert, semet semert, fogat fogert, kezét kezert labat labert.

Prov. 19. v. 5.

Az hamissagnak bizonyfaga büntetetlen nem lesen, es az hazugsagoknak talaloja meg nem szabadithattya magat.

Item C. 21. v. 28. Az hazug bizonyfag el ves: az ki penig (füleivel hallot dolgot mond, mind örökke áll.

Item C. 24. v. 28. Ne legy bizonyfag vakmerőkeppen az te felebaratod ellen, avagy, boldul ne cselekedgyel az te a jakiddal.

Item C. 25. v. 18. Pöröly, fegyver, es eles nyil az olyan ember, az ki hamis bizonyfagot áll felebarattya ellen.

TI-

TITULUS XIX.

De nuptiis & conjugibus.

Menyegzőről es hazafagrol.

Gen. 1. v. 27. 28.

Teremte azért embert az ő képere, az Istennek kepere teremte azt, Férfiüv és Ásónyiat allatta teremte őket.

Es meghalda Isten őket, es monda nekik az Isten; Gyümölcsözzetek es sokasodgyatok, es töltsetek be az földet, es haytlatok azt birodalmatok ala, es uralkodgyatok az Tengernek halain, az eghnek repeő madarain, es földön csuő maső minden allatokon.

Esmet. Cap: 2. v. 18.

Az Ur Isten pedig azt is mondotta vala: Nem jo az embernek egyedül lenni, szerőknekie segitőt, mely mindenkor ő elötte legyen.

Ibid. v. 21. 22. Annak okaert az Ur Isten bocsata nagy mély álmod Adamra, es elaluvek, es egy oldala tetemét ki veven, hussal tölte be annak az helyet.

Es azt az csontot, melyet az Ur Isten vőt vala ki az Adambol, éppite Ásónyiatallatta, es vive azt Adamhoz.

Es monda Adam: Immartallaltam hozzam hasonlo tarsot,

ki az

ki az en csontomból való csont es az en testemből való test, es neveztetik Ásóny-embernek, mert Ferfi Emberből vétette-tett.

Annak-okaert el hadgya az Férfiü az ő Attyat es az ő Anyat, es ragaszkodgyek feleségehez, es lesnek egy teste.

1. Cor. 14. v. 34.

Ex. rendeleőről emlékezik Thobias C. s. v. s. Szent Mathe. is C. 19. v. 4. 5. Es S. Marc. 10. v. 7. 1. Cor. 6. v. 16. Eph: 5. v. 31.

Gen: 3. v. 16.

Az ásónyiatallatnak monda az Isten: Az te akaratod az te Ferjednek birodalmaban leső, es neki birodalma leső rajtad.

Exod. 34. v. 16.

Ne vegy az ő leányok közül feleséget az te fiaidnak, hog mikor paraznalkodnak az ő leányok az ő Isteneket követven, valami modon azt ne mivellyek hogy az te fiad-is paraznalkodgyanak, azoknak Isteneket követven.

Exod: 23. v. 32.

Deut. 7. v. 2.

Az Pogányokkal es azoknak Istenekkel való szóvesegert meg tiltja az Isten.

Levit. 18 v. 6. 7.

Senkine közelgeffen egy testferent való rokonahoz-is annak semermenek föl földözesere.

Az te Atyadnak avagy Anyadnak mezitelenseget föl ne földözsed, mert te Anyad. azért ne földözsd föl az ő semermet.

It meg tiltatik az házassag az ver szeretői rokonok közt.

Az te atyad felesége nek semermet föl ne földözsed, mert

D 3

az te

Az sz. Há-
zássagnak
rendelesé

az te Atyadnak fíemerme az.

*Ez fele paraznaságot meg seddi β.
Pal 1. Cor. 5.*

Ibidem v. 9. Az te Hugodnak mely az te Atyadnak vagy Anyadnak leánya, akar hazánál, akar haza kívül sületet legyen, föl ne földözzed fíemermetefseget. *Az az, vagy az házasságban sületet vagy azon kívül.*

Ibidem v. 10. Az te fiadnak leányának, vagy leányodnak leányának fíemermeteket föl ne földözzed, mert te fíemermed az.

Az te Atyad felesége leányának, mely az te Atyadnak magzattya, mivelhogy te neked hugod, föl ne földözzed fíemermetefseget.

Az te Atyadnak hugának fíemermet föl ne földözzed, mert az te Atyadnak közel való rokona.

Az te Anyadnak hugának fíemermet föl ne földöz, mert a te Anyadnak közel való rokona.

Az te Atyadnak Battyának fíemermet föl ne földöz, annak feleségehez ne közelges; mert az te Atyad Battyának felesége.

Az te Menyednek fíemermet föl ne földöz, mert az te fiadnak felesége, azért annak fíemermet föl ne földöz.

Az te Battyadnak felesége fíemermet föl ne földöz, mert az te Battyadnak fíemerme az.

Erről többet olvashat βide alab, ugyanezen Tiulusban: Dent. 25. v. 3.

*az mely dologról is vagion emlékeztet.
Levit. 20. v. 21.*

Levit. 18. v. 17.

Az Affonyi állatnak (mely te feleséged) es az ő leányának fíemermet föl ne földöz, annak fiának leányát, vagy leányának leányát, el ne vegyed, hogy annak fíemermet föl földöz, mert annak közel valói. *Vide c. 20.*

Item Cap. 21. v. 7.

Parazna es meg fíelőfittetett affonyi állatot ne vegyenek feleségül, se pedig az ő Férjétől megvetett Affonyi állatot, mert Isteni foglatra fíenteltettek.

Item v. 13. 14. Szűzet vegyen magának feleségül.

Özvegyet, mastul megvetett tífátalan paraznat ne vegyen, hanem szűzet vegyen feleségül az ő nepe közzül.

Meg ne fírtöztesse az ő magzattya az ő nepe között (az tífátalan feleséggel) mert en Iir vagyok az ő meg fíentelője.

Szollitt az Papi Fejedelemnek házasságarol.

Numer. 36. v. 6. 7.

Ez az mit parancsolt az Iir az Salphad leány felől, mondvan: Az kikhez akarnak menni azokhoz menynek, de mind az által az ő Attyoknak nemzetsegenek haza nepeből valokhoz menynek feleségül:

Hogy el ne fakasztassék az Irael fiainak örökfegek egyik nem-

Incestus.

Vide Cap: 20.

Szollitt az Papok házasságarol.

Az Sida nep mint hogi tizen ket Hercegségből avagy nézetsegből allost, nem volt szabad egyik nemzetsegből az masikban elegyedni, hanem kiki az őn

Itt az Sogorlagkó, zót való házasság meg tiltatik.

az

nón nem
zetsege-
ből veszé
vala fele-
seget ma-
ganak.

nemzetsegtől, hogy más nem-
zetsegeknek adatnék; Hanem az
Israél fiai között, ki ki bírja az ő
Attyoknak nemzetsegenek ő-
rökseget.

Es minden leanzo az mely
birand örökseget, az Israél fiai-
nak nemzetsegenek haza nepe
közül valohoz mennyen fele-
segül: hogy öröksegül birjak az
Israél fiai ki ki az ő Attyoknak
örökseget.

Es ne ballyon az öröksegh
eggyik nemzetsegről mas nem-
zetsegre, hanem az Israél fiai-
nak mindenik nemzetsege az ő
öröksegehez ragazkodgyek.

Az mikeppen meg parancsol
ta vala az Ur Moisesnek, azkep-
pen cselekettek vala az Salpha-
ad leany.

Mert az Malah, Thirfah es
Hoglah, es Milchah, es Noa,
mind az Salphaad leany az ő
attyoknak battyainak fiaihoz
mentek vala feleségül.

Azokhoz tudni illik, az kik
voltanak az Ioseph fiának Ma-
nasses fiainak haza nepe között:
Es lón azoknak öröksegek az ő
attyoknak nemzetsegenek haza
nepeve.

Denter. 7. v. 3.

Sogorlagot ne berezsz ő ve-
lek, az te leanyodat ne adgyad
az ő fioknak, es az ő leanyat ne
vegyed az te fiadnak. Mert el
hayttya az te fiadat hogy ne kö-
velsē engemet, es idegen, istent
tisztelnék: Annakokaert fel ger-
jed

jed az Vrnak haragja reatok, es
hamar el vest titeket.

Ibidem Cap. 23. v. 1. 2.

Az kinek bemerem teste meg
törtetted, vag el metstetted,
ne bamlaltassek az Urnak güle-
kezetibe.

Az fattyú ne mennyen be az
Urnak gülekezetibe, mégh ti-
zed izig: is ne mennyē be az Ur-
nak gülekezetiben,

Item, 25. v. 5.

Ha az atyafiak eggút lakanda-
nak, es meg haland eggik ő
közűlők, es annak fia nem le-
end, az meg holtak felesége
ne mennyen hazasagra idegen
firsiuhoz, hanem az meg holt-
nak rokonsaga mennyen be
hozzaja, es vegye el őtet felesé-
gü maganak, es az ő meg holt
attyafianak magot tamasson.

Attyafiak-
nak mag-
vat tamasz-
tani.

*Erről valo példattalalss, Boasról es
Ruth asszonyról, lib. Ruth. Cap. 4.
mely törvényről vagy emlékezet sent
Matthenal-is cap. 22. v. 24. es sent
Marknal cap. 12. v. 19. sent Lukacs-
nal cap. 20. v. 28.*

Ibidem v. 6 Es az ő első fiú. Az meg
lőttyet az ő meg holt attyafia-
nak nevere nevezze, hogy an-
nak neve el ne töröltessék az Is-
raél nepe között.

Az meg
holt atya-
fiának ne-
vet viselni

Hogy ha az firsiu nem akarna
el venni az ő attyafianak felesé-
get, mennyen el az asszonyi al-
lat az venekhez, es ezt mondja:
Nem akar az en meg holt fer-
nek attyafia magot tamaszta-
ni az

ni az ő atyáfiának az Izraélben, nem akar en velem fogorlagot szerezni.

Akkor hivaſsak azt az varofnak venei, es minek utána meg intettek, de ugyan nem akarja azt el venni.

Iarullyon annak utanna az aſſſonyi-allat ához, az veneknek ſemek előtt, es vonnya le ſarujat annak az labarol, es pökjek az ű ortzajara, es ſollyon ezt mondvan: Igy kel cselekedni azzal az ſirfiuval, az ki nem akarja az ő atyafia hazat epiteni.

Es hivattafsek annak haza nepe az Izraélben, ſaruja megh oldozotnak háza nepenek.

Itt az özvegy aſſſony az ſirfiuak le vonſa ſarujat: de maſut, ugy mint Ruth: 4 v. 7. ő maga az ember vonſa le ſarujat, mellyel azt akarta jeleníteni, hogy ő, mint közel való rokona, maſnak engedi az örökſéget. Itt azért az atyafiának neven, ertetik oly tavoly való atyafiu, az ki törvény ſerent el vehette volna az aſſſont: mert az közel való atyafiak között ugyan meg vala tiltva az házafſag: az mint erről vagy on pelda Lev. 18. v. 16. Es 20. v. 21. Iollehet ez ellen való peldát talalunk az törvennek ki adafának elötte: Genef. 38. v. 8. Haſonlatoskeppen az Hugnak, avagy Nenek neven, nem csak az közel való rokonságot kell erteni, hanem az távul valokat is.

Iofua 23. v. 12. & 13.

Meg laſſatok annak-okaert ſor-

ſorgalmatoſſan: hogy ſereſſetek az ti Uratokat Iſtenteket.

Mert ha el fordulvél fordulandotok ő tőle, es ragazkodandotok az meg maradot több poganyokhoz, kik vadnak ti veletek: es fogorlagot vetendetek ő velek, es meg egyelítetek magatokat ő velek, es ők ti veletek.

Bizónyal meg tudgyatok ezt, hog ennek utanna az ti Uratok Iſtentek ki nem űzi mind ez poganyokat az ti orczatok előtt, hanem inkább leſnek ti-nektek törötökre, bantaſtokra es oſtorotokra az ti oldalaitokba, es töviftekre az ti ſemeitek előtt, miglen el veſtek erről ez jó földről mellyet adot nektek az ti Uratok Iſtentek.

I. Regum 11. v. 1. 2.

Az Salamon kyraly pedig meg ſerete fokidegē aſſſonyi-allatokat, kivalt-kepen az Pharao leanyat, Moabitaknak, Ammonitaknak, Edomitaknak, az Sidonbelieknek, es Hitteufoknak leanyit.

*Exod: 34.
12. es 13.
Deut: 7.
* 3.*

Az kik felől azt mondotta vala az Ur, az Izraél fiainak: Ne közöſüllyenek ti veletek, mivel hogy az ő Iſtenek utan haytyak az ti ſíveteket. Ezekhez ragafkodék Salamon ſerettettel.

Eſther C. 1. v. 22.

Es leveleket küldé az Kyraly minden Tartományba, Tartományról Tartományra, az ő ſokott írafok ſerent, es minden nem-

*Tudni il-
lik, az Per-
ſiai Aſve-
rus kiraly.*

nemzetnek az ő nyelvök szerint, tudni illik, hogy minden firfiu uralkodnek az ő hazában, es beállene megh ki ki az ő nemzetfegenek nyelven.

Ezech. 44. v. 22.

Özvegjet, avagy ferjetül meg vettettet feleségül magoknak ne vegyenek: hanem sűzeket az Izrael haza magvából, avagy oly özvegjet vegyenek, ki Paptul maradot megh.

It is az Papok házasságokról Sol.

Syrach 7. v. 25.

Hazafits el leanyodat, es nag dolgotat vegezed el, de ertelmes firfiunak adgyad azt.

Ibid. cap. 9. v. 1. 2.

Ne legy gonoszul velekedő az te kebeledben nyugovo feleségedhez, se ne tanítad útet te elened gonosz tanúságra.

Ne adgyad magadat az asszonyi-allatnak, hogy az, te raytad hatalmat ne vegyen.

Rom. 7. v. 2. 3.

Az firfiu birodalma ala adatot asszonyi-allat az ő Urahoz köttetet az törvény által, mig az ő ura el, hogyha meg haland az Férfiu, meg szabadult az asszonyi-allat az ő urának törvényétül.

Azert az ő urának elteben paraznanak mondatik ha más Férfiuhoz megyen, ha penigh meghal az ura, megh szabadult attul az költetül, hogy nem pána ha mashoz megyen.

1. Cor:

1. Cor. 7. v. 1. 2. 3. C. C.

Io az Férfiunak asszonyi-allatot nem illetni:

De az parznafagnak el tavoztatasaert, minden Férfiunak tulaydon felesége legyen: es minden asszonyi-allatnak tulaydon Férje.

Az Férfiu az minemű jo akarrattal tartozik az ő feleségehez, azt meg adgya az ő felesegenek, hasonlatoskeppen az asszonyi-allat-is az Férfiunak.

Az Asszonyi-allat nem bir az ő faját testevel, hanem az Férfiu, hasonlatoskeppen az Férfiu nem bir az ő faját testevel, hanem az ő felesége.

Ne csallyatok egymást, hanem egyenlő akaratból ideig, hóg foglalatások lehessek az bővülésben es imatkozásban: Iffet egymashoz terjete, hogy az Sathan meg ne kísirtsen titeket, mivelhogy magatokat meg nem tartoztathattyatok.

Ezt penig mondom engedelemből, nem parancsolat szerint.

Mert akarnam ha ugy volna minden ember, mind en: De mindennek kivaltkeppen való ajandeka vagyon Istentül, nemelynek így, nemelynek amugy.

Mondom pedig az özvegyöknek, hogy jo nekik, ha ugy maradhatnak mint en.

Hogyha magokat megh nem tartoztathattyak, hazafagban ellyenek: Mert job az hazafag-

E

ban

ban elni hogy nem mint eghni.

Ibidem v. 27. Feleseghez köt-
tettele? Ne keress el valást:
Meg szabadultale az te felese-
gedtül? Ne keress feleseget.

Hogy-ha feleseget veses-is,
nem vetkezel. Es ha az sűz le-
anzo Ferhez ment nem vetke-
zett; De ez illyeneknek habo-
rusagok leßen az testben. En pe-
dig nektek kedveznek.

Ezt pedig azért mondom a-
tyamfiak, mert az mi üdö meg
vagyon igen rövid, annyera
hogy a kiknek feleségeket vagón,
ugy tartsak mintha nem volna.

Ibid. v. 32. 33. Akarnam hogy
sorgalmatoság nélkül volna-
tok: Az ki hazafag nélkül va-
gyon, arra visel gondot az mi az
Ure, mimodon kedveskedhes-
sek az Urnak.

Az ki feleséget vött, ez vila-
ghiakra gondol, hogy kedves-
kedhessek feleségeinek.

Külömböznék ezek, az fer-
hez ment asszonyi allat, es az
sűz leanzo. Az ki ferhez nem
ment, sorgalmatos az Ur dolga-
iban, hog tista legyen mind te-
stebe lelkebe. Az ki pedig fer-
hez ment, sorgalmatos ez vila-
ghiakban, az mimodon kedves-
kedhessek az ű Urnak.

Ezt pedig mondom az ti hasi-
notokra, nem hog töört vesek
nektek, hanem hog ekesen, es
illendö-kepen, ragazkodhassa-
tok Istenhez minden sorgalma-
tosság nélkül.

Hape-

Ha pedig valaki éktelen dolog
nak alittya, ha az ő leanya ideje-
nek viragat el mulattya, es ha
ugy kel lenni, az mit akar, azt
cselekedgye, nem vetkezik. Mé-
nyen Ferhez.

Az ki pedig ő maga el vegez-
te es az sűkleg nem kenferiti,
hanem az ő akarattyaival bir, es
ezt el vegezte sivebe, hogy meg
tartsa az ő leanyat, jól cselekedősi.

Azert az ki el adgya (leanyat)
hazafagra jól cselekedősi, az ki
pedig nem adgya, jobban csele-
kedősi.

Az asszonyi allat meg kötelez-
tetet törvennyel, mig az ő ura
el, ha az ő ura el aluszik, szabad
hogy el mennyen az kihez akar-
ja, csak az Urban.

De bodogb leßen, hogy ugy
marad az en ertelmem ferent,
hisem pedig hogy en bennem-
is az Isten lelke vagyon.

I. Cor. II. v. 3.

Akarom pedig hogy ezt tud-
gyatok hogy az Christus min-
den Ferfiunak Feje: Az asszonyi
allatnak pedig feje az Férfiu, az
Christusnak pedig Feje, az Isten.

Ibid. v. 3. 9. Mert nem az Férfiu
az Asszonyi allatból, hanem
az Asszonyi allat a Férfiuból való.

Mert nem teremtetett az Férfiu
az Asszonyi allatert, hanem
az Asszonyi allat az Férfiutert.

Azert kell az asszonyi alatnak
fejen lenni az Férfiu hatalma-
nak bizonfaganak, az Angyalok-
kert.

Mind

Rom. 7.
v. 2. Alu-
szik, az az,
meg hal.
Mert az
Szent Iras
giakor he-
lyen így
szól, az ha
lottaknak
halottai-
ból való
fől-tama-
dascert.

Mind az által sem az Ferfiu nem lehet az asszonyi allat nélkül, sem az asszonyi allat az Ferfiu nélkül, az Urnak rendelese szerint.

Mert miképen hogy az asszonyi allat az Ferfiuból vagy on: azonképen az Ferfiu az asszonyi allat által, mind az ketten pedig Istentől vadnak.

Ephef. 5. v. 22.

Ti asszonyi allatok, az ti saját uraitoknak engedelmesek legétek, mint az Urnak.

Mert az Ferfiu feje az ő felesegének, miképen Christus is feje az Anya-szent-egyhaznak: es ugyan ő meg tartója az testnek.

Azert miképen az Anya-szent-egyház alája vettetett az Christusnak, azonképpen az asszonyi allatok is az ő Ferjeknek mindenekben.

Ferfiak szeressetek az ti feleségeket, miképpen Christus is szeretette az Anya-szentégyházat, es ő magát adta azért.

Ibid. v. 28, 29. Ugy kell az Ferfiaknak szeretnie az ő feleségeket, mint az ő tulajdon saját testeket: Az ki szereti az ő feleséget ő magát szereti. Mert soha senki az ő tulajdon testet nem gyűlölte, hanem inkább neveli es táplálta azt, miképpen az Ur is az anya-szent-egyházat.

Mert az ő testének tagai vagyunk, az ő testéből es az ő csontjaiból valók.

An-

Annak-okaert el hadgya ember Attyat es Anyyat, es ragazkodék az ő feleségehez: es lesznek ketten egy test.

Felette nagy titok ez: solok pedig az Christusrol, es az ő Anya-szent-egy-hazarol.

Annak-okaert ti közzületek is ki ki mind az ő feleséget úgy szeresse, mint önnön magát: az asszonyi-allat peniglen meghalassa, hogy az ő feryet bőcsülletességgel tisztelje.

Colof. 3. v. 18. 19.

Ti asszonyi allatok, az ti saját uraitoknak birodalmában legétek, á miképpen illik az Urban.

Firfiak szeressetek az ti feleségeket, es ne legyetek azok ellen merges kedvűek.

Tim. 5. v. 24.

Akarom annak-okaert hogy az iffiu özveg asszonyi-allatok fereshez mennyenek, magzatokat szüljenek, házat birjanak, es semmi alkalmatosságot ne adgyanak az ellensegnek az szidalmra.

Titum 2. v. 3. 4.

Az ven asszonyi-allatok (haszonlatos-kepen) hogy szentséghez illendő öltözetttel éljenek, ne legyenek szidalmazok, ne solgallyanak az sok bornak, legyenek az jószágnak tanitói.

Hogy az iffiu asszonyi-allatokat bölcseségre tanítsak, hogy az ő ferjeket es magzatokat szeressék.

Hogy mertekletessék legyenek,

E 2

meg haland az á masodik Ferfiu az ki vőtte volt azt maganak feleségül.

Az első ferje, az mely ki űzte volt azt, masodszor ismet el nem veheti azt, hogy ő felesége legyen, minek utanna megh ferteztetett. Mert utalatoslag az Irl előtt, es meg ne ferteztesd az földet, az melyet az te Urad Istened ad te neked öröksege.

Ierem. 3. v. 1.

Ha az Ferfiu el hadgya az ő feleséget, es az el hagyvan az ő Ferjet mas Ferfiuhoz megyen: vallyon az előbbi Ferje vesie többbe azt hozza?

Sirac. 7. v. 26.

Kedved berent valo feleséged vagyone te neked? Ne vesd azt meg; az melyet penig gyűlöls, ne adgyad annak magadat.

Esmet, c. 25. v. 33. 34.

Az gonos aßonyi allatnak futkarozasra valo szabadsagoth ne adgy. Ha nem jar az te akaratod berent; adgy neki el valafnak levelet, es bocsasd el őtet.

Matth. 5. v. 30. 31.

Meg mondatot regen, valaki el hagyandgya az ő feleséget, adgyon neki el valasrol valo bizonylag levelet. En penig azt mondom nektek, hogy a ki meg vetendi feleséget, paraznasagnak okanak kivüle, paraznavatebi azt, es az ki, ok nélkül el hagyatot aßonyiallatot vesen, paraznalkodik.

E/-

Esmet, cap. 19. v. 3. 4.

Akkor hozzaja menenek az Phariseusok, kik kiseriven őtet ezt kerdik vala: Sabade az embernek el hadni az ő feleséget akar mi vetekert?

Ő pedig felelven monda: *Genes. 3. v. 27.* Nem olvasitatoke hog az teremő az első teremtesben firfiat es aßonyi-allatot teremtet.

Es azt mondotta: Ezert el hadgya ember attyat annyat, es ragazkodgyek az ő feleségehez es ketten lesnek egy teste.

Azert többbe immar nem kető hanem egy test. Az mit azert az Isten egbe berkesitetett, az ember azt el ne valassa.

Es mondanak neki: Miert parancsolta tehat Moyse hog (az firfiu) el valasrol valo bizonylag levelet adgyon (az ő feleségnek,) es azt el hadgya.

Felele nekick: Az Moyse az ti siveteknek kemenysegejert engette volt meg nektek, hog el hadhassatok feleségeteket, de nem ug volt eleitul fogva.

Mondom pedig nektek, hog *Erunt duo in carne una, non plures. Genes. 2. Matth. 5. v. 32. Marc. 10. v. 11. Luc. 16. v. 18. 1. Cor. 7. v. 12.* valaki el hadgya az ő feleséget, hanem ha paraznasaghert, es mast vejend, parazna lesen az, es az ki ok nélkül el hagyatot aßonyi allatot vesen feleségül, az is parazna lesen.

Mondanak neki az ő Tanitvani. Ha így vagy az firfiunak dolga az ő feleséggel, nem jo tehat embernek meghazafodni.

E3

E6

Es monda nekik: Nem mindenknek veszik be azt az beszédet, hanem az kinek adatott.

Mert vadnak herelt emberek kik az ő annyok meheből úgy születtek. Vadnak ollyak is kik emberektől hereltettek meg. Vadnak ollyak is kik ő magok herelték meg magokat, az Menyeknek Országáért. Az ki be veheti vegye be.

Marc. 10. v. 2, 3.

Es az Phariseusok hozzaja járulván, meg kerdek őtet, ha szabad volna az Ferfiúnak el hadni az ő feleséget, kifirtven őtet.

Ő pedig felelvé monda: Mit parancsolt nektek Moises? Azok pedig felelenek: Az Moses meg engedte hogy el valafrol való levelet írjunk, es el botfásuk feleségünk.

Es felelvén Iesus, monda nekik: Az ti íviteknek kemensegejert írta Moses nektek ez parancsolatot.

Az teremtesnek penig kezdetiben, Ferfiat es Asszonyi allatot teremte Isten.

Annak-okaert el hadgya ember Attyat es Annyat, es ragaszkodgyek az ő feleségehez.

Es az kik ketten voltak, egy test lesnek: Azert ezek többbe nem kettők, hanem egy test.

Az mit azert Isten egybe fűrt kezdetet; az ember el ne valassa.

Es hazban, az tanítványok ugyan ezen dolog felől meg kerdek őtet.

Ő pedig monda nekik: Valaki el hadgya az ő feleséget, es mast vejend, paraznalkodik az ellen.

Es ha az Asszonyi allat el hadgya az ő Ferjet, es mashoz menend, paraznalkodik.

Luc. 16. v. 18.

Valaki el hadgya az ő feleséget, es mast vesen, paraznalkodik, es az ki az ő uratul el hagyott asszonyi allatot veszi feleségül, paraznalkodik.

1. Cor. 7. v. 10, 11.

Azoknak pedig az kik hazafügben vadnak, hagyom, nem en, hanem az Ur hadgya, hogy az asszonyi allat az ő Ferjet el ne hadgya.

Hogyha pedig el hadgya, maradgyon hazafüg nélkül, vagy az ő ferjével bekellyek meg: Az Ferfi is az ő feleséget el ne hadgya.

Egyebeknek pedig en mondom, nem az Ur; Ha valamely atyafiúnak hitetlen felesége vagon, mely ő vele egyút akar lakni, el ne hadgya azt.

Es az mely asszonyi allatnak hitetlen Ferje vagon, es az, ő vele akar lakni, el ne hadgya az asszonyi allat azt.

Mert az hitetlen ferfi megfűntötetet az ő feleségében, es az hitetlen asszonyi allat az ő urában. Mert ha külföldben volna, az ti gyermektek tisztaltalanok volnának, de azok fűntek.

Ha

Ópe.

*Matth. 19.
v. 6.*

Ha pedig az hitetlen el me-
gyen, am mennyen; nem vette-
tett rabfag alá az atyáfiu, vagy az
kereszttyen Áfsonyiallat ez il-
lyen dolgokban: De bekefegre
hiut minket az Isten.

Mert mit tuds benne te áfso-
nyi allot, hogy ha az te ferjedet
meg nyerhetede: avagy te Fer-
fiu mit tuds benne, hogyha az
te feleségedet meg nyerhetede
Istennel?

De az mint mindennek osto-
gattya Isten az ő ajandekat, es
az mint mindent hiut ugy jar-
jon. En minden gyűlekőzettek-
ben ekkepen rendelem.

TITULUS XXI.

De tutoribus & cura-
toribus.

Tutorfagrol, es gondvi-
felőkről.

Gal. 4. v. 1. 2.

Miglen az örökös gyermek;
semmit nem különböz az föl-
gatul, jollehet mindenneknek
ura legyen.

Hanem tutorok es gond vi-
lők alatt vagyon, mind az ideig
mellyet annak az attya rendelt.

TITULUS XXII.

De testamentis, hæredi-
bus & primogeni-
ti jure.

Te-

Testamentum tetelről, Örö-
kösokról, es első sülötték-
nek igazságokról.

Gen. 15. v. 4.

Az ki barmazik te túled, az
lesen az te örökösöd.

Ezt monda az Isten Abrahamnak
mikor Isakot neki meg igire.

Num. 27. v. 8, 9.

Az Izrael fiainak pedig foly,
mondvan: Mikoron valaki meg
haland, es fia nem lezend an-
nak: akkor adgyatok annak ö-
rökseget az ő leanyinak.

Hogyha nem lezend ő neki
leanya, akkor adgyatok az örök-
seget az ő attyok fiainak.

Ha pedig nem lezendnek ő
neki attyafiai, akkor adgyatok
az ő örökseget az ő attyanak at-
tyafiainak.

Ha nem lezendnek az ő at-
tyoknak attyafiai, akkor adgya-
tok az ő örökseget annak az ki
az ő nemzetsegeből közelb va-
lo attyáfiu, es örökseggül vegye
azt; Legyen pedig ez az Izrael
fiainak vegezet törvények, az
mikepen megh parancsolta az
Ur Moysesnek.

Hodie in foro nostro utimur corre-
ptione, & discrepat jus Mosaicum a
nostro:

I. Lex Moysis extante filio filiam
non admittit.

II. Jus Moysis representationis lo-
cum non habet.

III. Successio descenduntium ultra
filios

Örökse-
géről valo
Törvény.
Ennek az
Törvény-
nek, most
imár nin-
esen hele,
mivel hog
az Christ
által elvé-
tetett, mi-
nd az több
Ceremo-
niakkale-
gyút. A-
zett mon-
gya: Luc.
12, v. 14.
Kicsoda
rendelt
engemet
Birova ti
közöttetek.

filios filiasve non extenditur.
IV. *Ascendentes ordine non admittuntur.*

V. *Successio in transversis non definitur ad certum gradum.*

VI. *Frater & Patruus praferuntur in successione nepoti.*

VII. *Fratrum liberi remouentur.*

VIII. *Patruus praefertur liberis fratrum.*

IX. *Patroni, conjugum & fisci nulla fit mentio.*

Sed juris Mosaiici adhuc similitudo quadam in successione feudali cernitur &c.

Deut. 21. v. 15.

Mikor valakinek két felesége lejend, az egyik szerelmes a másik gyűlöletes, és búlandnak ő neki az szerelmes, és az gyűlöletes felesége fiakat, és az gyűlöletesnek fia lejend az első búlót.

Az napon az mellyen az ő fiait örökösé teszi az ő jószágban, nem adhattya az első búlóttyeknek igazságot az szerelmes feleségének fiának, míg az ő gyűlöletes feleségetől való első búlótte el.

Hanem az ő gyűlöletes feleségének fiat esmerje első búlóttnak, és minden jószágabol ket részt adgyon annak. Mert az ő erősegenek az á kezdeti. annak okaert az első búlóttesnek meltsága arra nez.

Ez törvényről vagyon emlékeztet
Gen. 25. & 27. Ismet. Par. 5. es Heb. 12. v. 16.

Ezech:

Ezech: 46. v. 16. 17. 18.

Azt mondgya az Isten: Ha az Fejedelem ajandekon ad valamit az ő fiai között valamelyiknek az ő öröksegeből, az, az ő fiaije legyen, és annak urasága öröklegül övek leßen.

De hogyha szolgálai között valamelyiknek ajandekot ad, az ő öröksegeből, csak az szabadsgéztendejeig leßen őve, és terjen vissza az Fejedelemre (az öröksege,) de annak öröksege az ő fiaije, és az öke leßen.

Es az Fejedelem el ne vegye az nepnek örökseget, hogy ki vesse őket az ő jószágokból, hanem az ő saját jószágból hadgyon örökseget az ő fiainak, hogy az en nepem között senki el ne kenéritteflek budosni az ő jószágotól.

Sirac. 33 v. 24.

Az mely napon beteljesednek az te eletednek napjai, akkor ösd el öröksegedet.

Iob. 5. v. 35.

Az szolgál nem marad mind örökke az hazban; az fiu mind örökke ott marad.

Rom. 8. v. 17.

Hogyha fiak vagyunk tehát örökösök is.

Ezt mondgya Szent Pal az Istennek választottiról, az kik Isten Szent lelkétől víseltetnek: hogyha (ugymond) Istennek fiai tehát örökösök is az Istennek Országában.

2. Cor. 12.

Nem az fiak gyűtnek az At.

FIGYELTEK TÖRVÉNYESEN ES JUSZTANMERTSÁGA.

Ez világi törvény szerint, né az szolgál, hanem az fiu az atyának örökösé.

tyaknak kéntset, hanem az A-
tyak az fiaknak.

Gal. 3. v. 15.

Lam az embörnek elvegezet
testamentomat fenki erőtlene-
nem tefi, es ahoz semmit
nem ad.

Ibidem c. 4. v. 7.

Azert többbe nem vagy solga
hanem fia, hogyha fia, tehát I-
stennek örökös is az Christus
altal.

Hebr. 9. v. 16. 17.

Az hol az Testamentum va-
gyon, búkfegh hogy az Testa-
mentom tevőnek halala megh
legyen.

Mert az testamentom az em-
börnek halalaval erőf: mert
mig el a testamentom tevő, ad-
dig az testamentom erőtelen.

*Hereditas nulla est viventis, Lib. 1.
Cod: de hered: vel act: vend. L. ne-
minem, ff. de acquir. hered:*

TITULUS XXIII.

De vectigalibus, tribu-
tis, indictionibus,
censu & publica-
nis.

Ado fizetesfröt, ostor adórol,
Parancsolatokrol, Ezten-
dei jóvedelemről, es
Fukarokrol.

Efd: 7. v. 24.

Ti nektek pedig tudtotokra
adgyuk, hogy sem az Papokra,
sem

sem az Levitakra, sem az Enc-
kefekre, sem az aytonallokra,
sem az Nethineufokra, sem az
solgakra kik az Istennek haza-
ban solgálnak; adót, fizetést,
sem Eztendei jóvedelmet egy
Tisztarto se vessen.

*Ez egyik reße Artaxerxes Perfi-
aji Királynak parancsolattyanak, ki
az Efdras Papot az töb Sidokkal eg-
gyut, az Babillonai fogsagbol haza
bocsatta Ierusalembe. Holott nem
jok idővel ez előtt az Darius Orsaga-
ban az Sidoknak szabadságot adott
vala, ugy hogy minden adótnal es
vamtul szabadok lennenek.*

Math. 17. v. 24. Ec.

Mikoron penig jutottak vol-
na Capernaumba, menenek Pe-
terhöz az kik az ket drachmat
fedik vala, es mondanak: Az ti
Mestertek nem adgyae megh ő
magaert az ket drachmat.

Es felele Peter: igen is meg
fokta adni. Es mikor be ment
volna az hazba, elől veve ötöt
Iesus mondvan: Mint tetfik
neked Peter: Ez földi Kiralyok
kiktül fokták venni az adót va-
g ravast: Az ő fioktule vagy ide-
genektül?

Monda nekie Peter: az ide-
genektül. Es Monda Iesus: te-
hat az fiak szabadok.

De hogy őket megh ne bot-
rankoztassuk, meny el az tenger
melle, vefd be az horgot, es az
mely hal először rea akad vond
ki, es az ő saját föl nyitvan ta-
la

Christus
es Peter
adnak va-
mot.

lálé abban egy ítatert, es azt ki veven, adgyad en erőtem este erőtted.

Matth. 22. v. 15. 16.

Az Phariseusok el menven, tanatsot tartanak, hogy megh fognak ötet az ő bebedeben.

Azert küldék ő hozza az ő tanítványokat az Herodes solgai-val, kik igyen solanak: Mester, tudgyuk hogy te igaz vagy, es az Istennek utat igazan tanítod, es hogy senkivel nem gondolá, mivel hogy senkinek semelyet nem nezed.

Mond meg azert mi nekünk, mint tétzik neked, kelle az Csásarnak adot fizetni vagy nem?

Es megh ísmervén Iesus az ő alnoklagokat, monda: mit kifirtettek engemet, kep mutatok?

Mutatsatok nekem egy ado penzt, es ők mutatának neki egy penzt.

Es monda nekik: kije ez az abrazat, es az penzen valo iras?

Mondanak neki: az Csásare.

Akkor monda nekik: adgyatok meg azert az mi az Csásare az Csásarnak, es az mi Istene az Istennek. Ezt halvan elcsudalokozanak rayta es el menenek.

Marc. 12. v. 13. 14.

El küldenek ő hozzaja nemellyeket az Phariseusok közzül, es az Herodes solgai közzül, hogy ötet megh fognak az bebedben.

Azok pedig mikor eljűttenek volna, mondanak nekik: Mester, tudgyuk hogy te igaz vagy, es senkivel nem gondolá, mert embereknek semelyekre nem neá, hanem az Istennek utat igazan tanítod. Kelle az Csásarnak adot fizetnünk vagy nem? adgyunke adot vagy ne?

Ő pedig mivel hog tudgya vala az ő kep mutatásokot, monda nekik: Mit kifirtetek engemet? hozzatok elő en nekem egy penzt hogy lassam.

Azok penig hozanak elő egy penzt, es monda nekik: Kie ez abrazat es az iras az penzen? Azok penig mondanak: Csásare.

Es felelven Iesus monda nekik: Adgyatok meg az mi az Csásare az Csásarnak, es az mi Istene Istennek: Es el álmelkódnak ő rayta.

Luc. 2. v. 1. 2.

Es lón az napokban, az Augustus Csásartul parancsolat adatek ki, hogy mind az egész föld be irattatnek.

(Ez be iratas lón első, mikor Siriaban Cyrenius Tiszt-tarto volna.)

Mennek vala azert mindeknek hogy be irattatnanak, ki ki az ő varosaba.

Föl mene pedig Ioseph-is Galileabol, Nazaretnek Varasabol Iudea tartományaba az David Varosaba, mely Bethlehemnek neveztetik, mivel hogy Davidnak

Az keresztyenek tar toznak en gedelemmel es fizetessél az Isten telen Fejedelmeknek is deug hog az Istennek méltosaga helyen ma radgyon.

nak hazabol es haza nepe köz-
zúl valo vala.

Hogybe irattattatnek az Ma-
riaval, mely neki jegyzettetet
vala feleségül, es vala várándos.

Item c. 3. v. 12. 13.

Eljővenek pedig az Publica-
nufok is, hogy megh kőőztől-
kődnének, es mondanak neki:
Mester, mit cselekedgyünk?

Őpenig monda nekik: Sem-
mit többet ne vegyetek, hanem
az mi el rendeltetet.

Item, c. 20. v. 20. 21.

Annak-okaert ő utanna vi-
gyazvan, bocsatanak lefeszke-
dők, kik igazaknak tettetnek
magokat, hogy az ő bešedeben
patvart találnanak, hogy őtet
adhatnak az Tíštartonak biro-
dalmába es hatalmába.

Kik meg kerdek őtet, mond-
van: Mester, tudgyuk hog te iga-
zan űollás es tanítás, es űemelt
nem valogatás, hanem az Isten
utat igazan tanítod.

Illike adot fizetnünk mi ne-
künk az Csásarnak, avagy nem?

Es mikor cšebe vőtte volna
azoknak alnokfagokat, monda
nekik: Mit kifirtetek engemet.

Mutassatok nekem egy penzt,
ki abrazattya es neve vagy on
rayta; Felelven penig monda-
nak, az Csásare.

Ő pedig monda nekik: Ad-
gyatok meg azert az mi az Csá-
sare az Csásarnak, es az mi Iste-
ne Istennek.

Azert nem fegyhettek meg az
ő

ő bešedit az kőšseg előt, es csu-
dalkozvan az ő bešedin, hal-
gatanak.

Rom. 13. v. 5. 6.

Annak-okaert űűkšeg enged-
ni, nem csak az bōššū allaštul
valo felelemnek okaert, hanem
az lelki űšmeretert is.

Mert azert fizettek adot is,
mivel hogy Istennek űolgai, kik
az Isteni űolgalatban foglala-
tosok.

Adgyatok meg azert minde-
neknek az mivel tartoztok; az
kinek adoval adot, az kinek
vammal vamat, az kinek fele-
lemmel felelmet, az kinek tīš-
teššeggel tīšteššegtet.

TITULUS XXIII.

De Decimis.

Dezmarol, vagy Tī-
zedról.

Levit. 27. v. 29. 30. 31.

Az földnek minden dezmajja,
az földnek vetemenyeből, az
faknak gyümöłtšeből az űlre, es
az űlnak űentelteššenek.

Hogyha pedig valaki meg a-
karja váltani az ő dezmajjanak
valami rešet, annak az arranak
őőd rešet tegye hozzaja.

Es minden barmoknak, ju-
hoknak tizede, mellyek az veš-
šő alol űoktanak el menni, min-
den tized mondom az űlnak
šentelteššek.

Ne tudakozzek rayta joe vagy
hit.

hitvan, es el ne változtassa azt, hogy ha valami módon el változtatna azt, mind az, mind pedig az mellyet az helyebe adott volt, az Istennek szenteltetet legyen, meg se valtsák.

Num. 18. v. 21. 22.

Az Levi fiainak pedig ime adtam minden tizedét az Izraélben örökfeigül az ő szolgálatyokert, mellyet ők cselekednek az ő szolgálatyokban az gyüleközetnek satoraban.

Es ne járulynak ez utan az Izraél fiai az gyüleközetnek satorához, hogy ne vetközzenek es meg ne hallynak.

De az Levitak cselekedgyek az gyüleközet satoranak munkáját, es ők viselleyek az ő bűnök: Örökke valo vegezes legyen az ti utannatok valoknal, hogy az Izraél fiai között ne birjanak örökfeget.

Mert az Izraél fiainak dezma-jokat, mellyeket visnek az Urnak, ajandokon adtam az Levitaknak örökfeigül: Annak-okaert vegeztem ő felőlők, hogy az Izraél fiai között ne birjanak örökfeget.

Es állá az Ur Moisesnek, mondvan:

Az Levitaknak szóly, es mond meg ő nekik: Mikoron az Izraél fiaitól dezmat vésték, mellyet adtam ti nektek azoktól örökfegetekre; akkor adgyatok azokból ajandekot, az Urnak az dezmaól dezmat.

Es

Es az, az ajandok tulaydonit-tatik ti nektek az mint az gabona az búrúró, es az mint az tel-lyes saytoból az bor.

Azkepen vigyetek tijs ajandekot az Urnak minden dez-mabol mellyeket vésték az Izrael fiaitól, es adgyatok abból ajandekot az Urnak, az Aaron Papnak.

Minden ti ajandekitokból vigyetek az Urnak aldozatot, mindennek az kövereből, es azokból meg szenteltetet rest.

Deut. 14. v. 22. c.

Eztendőről eztendőre meg-h-dezmallyad az te magodnak jó-vedelmet, mely az te meződön terem.

Es egyed az te Uradnak Iste-nednek előtte, azon az helyen az mellyet választand, hogy az ő neve ott lakozzek, mind gabonadnak, borodnak, olajodnak, tizedét, es az te barmaidnak, juhaidnak első fayzasat, hogy tudgyad felni az te Uradat Iste-nedet minden időben.

Hogy ha messzeb lejend az ut hogy nem mint oda vihet-ned azokat, mivel hogy tavol leßen túled az á hely mellyet az te Urad Istened választand, hogy helyheztesse az ő nevet abban az helyben, mivel hogy meg aldot tegedet az te Urad Istened.

Akkor add el penzen, es kez-dben veven az egybe kötöt penzt meny el oda az helyre, az mcl.

mellyet valaſtand az te Urad Iſtened.

Es adgyad az penzt, mind a zert az mit kevan az te lelked; ökrökert, juhokert, borert es egyeb vidamito italert, mindenkert valamit kevan tüled az te lelked, es egyel ott az te Urad Iſtened előtt, es örvendezz az te hazad nepevel egyetemben.

Az Levitat pedig az ki az te kapudon belől lakozik, ne had el; mert nincsen egyeb reſe ſem örökſége ti köztetek.

Minden harmad eftendőben, annak az eztendőnek jóvedelminek minden dezmaít valazd el, es rakjad öſve az te kapudon belől.

Mellyet (el jöven az Levitak, az kiknek nincsen reſek es örökſegeg te veled; es az jövevények, árvák es özvegyek, kik az te kapudon belől vadnak) meg egyenek es meg elegendyenek: hogy meg aldgyon tegedet az te Urad Iſtened, az te kezeden minden munkajaban, az mellyet cselekeſel.

Malach. 3. v. 10. 11.

Hozzatok be az egeſ dezmat az en tarhazamban, es probalyatok megh ezen engemet, azt mondgya az Seregeknek Ura, ha meg nem nyitom ti nektek az egnek csatornyait, és ha aldaſt nem bocsatok rejtatok, annyira hogy helyet ne találhassatok marhatoknak.

Es

Es meg dorgalom ti erette-tők az kartevőt, es nem veſti el az ti földeteknek gyümöſtſet, es nem leſen az föld-tő meddő tinektek mezőtőkön, azt mondgya az Seregeknek Ura.

Es bodognak mondanaktiteket minden nepek, mert leſtek draga földnek lakoi, azt mondgya az seregeknek Ura.

Hebr. 7. v. 5.

Az kik az Levi fiaí közzül az Papi meltosagba vadnak, parancsolatok vagyon, hogy dezmat vegyenek az köſſegtül az törvény ſerint, az az, az ő atyokfiaitul, jollehet ők is Abraham agyekabol ſarmaztak legyenek.

Itt ez helyen az aldozatokrol es Papi ſolgálatyokrol valo dolgokat örömeſt el hadtuk: mivel hogy moſtan az Eccleſia nem el vele: hanem csak azoknak dezma jokról kellett emlekez-nunk, mivel hogy moſtan is, aragy az Papoknak, aragy az Fejedelmeknek jar ez ſele.

TITULUS XXV.

De fidejuſſoribus, & ſponſoribus.

Kezeſſegről es köteſſel való fogadaſrol.

Prov. 6. v. 1. 2.

Szerelmes ſiam, ha kezeſſetel az te barátodert; es kezedet advan köteleſted magadat maſert.

F3

Az

Prædicato
rokknak, i-
degének-
nek, árvák
nak es öz-
vegeknek
való tapla-
lafokról.

Az te bájadnak bešedivel kötelešted meg magadat, meg fogatattal az te bájadnak bešedivel.

Azert azt miveld immar, ſerelmes ſiam, hogy mentšed magadat, minek utanna az te felebaratodnak kezébe jutottal, alazd meg magadat, es kinéritšed az te felebaratodat.

Meg almot ne engedgy az te ſemeidnek, ſe ſunnyadalt az te ſómöldőködnek.

Szabadits ki magadat, mint az vad ketske az vadašnak kezéből, es mint az madar az madarašnak kezéből.

Item, cap. II. v. 15.

Az ki kezes lešen idegenert meg rontatik: az ki pedig el tavoztattya az kezefseget, batorſagos lešen.

Item c. 17. v. 18. Az bolond ember kezét adgya, fogadvan kezefseget barattya előtt.

Item, c. 22. v. 26. 27.

Ne legy azok között való, kik kezeket egybe csapiak, es az adoflagert való kezefek között.

Ha nem lešen te neked miből megadnok, el veší az te agyadat is te túled.

Item, c. 20. v. 16. es c. 27. v. 13.

Vedd el annak ruhajat, az ki kívúl valóert kezes lőtt, es az idegenert való kezest zalagold meg.

Syrach. 8. v. 16.

Ne legy kezes erőd fölőtt: ha ke-

zezes lejendēš, ugy viſely gondot rea, mint ha meg fizetnel.

Item c. 29. v. 17. 18.

Az Iambor ember kezes lešen maſert, de az ki az ſemermet le vetőtte, az benne hadgya.

Az kezefnek jo tetemenyeről el ne feletközzel, mert az az ő lelket vetőtte te erőttd.

Az jo kezefſeg alatt való jo tetement el vešti az gonof ember.

Minek utanna kezest vetett az gonof embert, el fut, es az hala adatlan ember el hadgya azt az ki őtet meg ſabadította.

Az kezefſeg, ſok jo tevőket el veštett, es meg forgatta őket, mint az tengernek habjai.

Hatalmas Férfiakat ki vetett hazokból, kik budoftanak, idegen nemzetek között.

Taplald felebaratodat erte ked ſerent, es ſorgalmatoſon el tavoztašd hogy magadat vešedelembe ne eytšed.

TITULUS XXVI.

De maleficiis & delictis,
in genere.

Gonof cselekedetekről es
vetkekről, közönſe-
geskepen.

Levit. 6. v. 1. 2.

Szolla az Ur Moifešnek, es monda:

Mikoron valamely ember
vetkezendik, es gonofſagot cse-
leke-

lekedendik az Úr ellen, tudni illik, ha meg tagadgya felebarattyának nala le tölt penzt, vagy hogy kereskedésben való tarfagra felebarattától penzt nem vött, vagy ha meg tagadgya hogy erővel, es patvarral nem vötte el másnak marháját.

Vagy ha el vesztet marhattalalt, es azt meg tagadandgya, vagy valami dologert hamissan meg eskűsik, mely dolgot az ember bűn nélkül nem cselekedhet.

Mivelhogy azért bűnt tölt es vetkezet, mind azt az mit erő hatalommal vött el, vagy alnokfaggal csalt el, mind penig az nalla le-tölttet, mellyet meg tagadot volt, mind az el vesztet es meg talalt marhat adgya megh.

Akar mi legyen az min meg eskűtt volt hamissan, fizesse meg azt az mit ért, es annak felette az marhanak ötöd része mit tenne, azt fizesse annak az kié az marha volt, azon napon az mellyen az ő bűneről vallast tessen a bűnert való aldozat által.

Numer. 5. v. 6. 7.

Parancsolt meg az Izraél fiainak, akar firfiu akar asszonyi alalt mikoron cselekedendinek az embereknek bűnök között való mellyet vetkezven az Úr ellen, es bűnt cselekedendik valamely lelek.

Megvallyak az ő bűnöket az mel-

mellyet cselekettenek, es fizesse megh azt az miben vetkezet éppen es annak ötödik részt adgya arra fellül; es adgya annak az ki ellen vetkezet.

Ha nem lelend annak az firfiunak attyafia az kinek meg fizetne az kárt, adgya azt az Úrnak es legyen az Pape, az megh tisztitafra való kosnak kívülötte mellyel megh tisztitgya út az Pap.

Malach. 3. v. 5.

Es hozzatok közelitek az itéletre, es hirtelen tanu lešek az sem feny vesztők ellen, az paraznak es hamissan eskűvők ellen, es kik az munkának berit meg tartyak, az özvegyet arvat idegent nyomorgattyak, es az kik nem félték engemet, azt mondgya az Seregeknek Úra.

Az bűn o
ka hog az
isten ke-
sik az ke-
gyeleimel
es segítse-
gel.

Matth. 15. v. 19. 20.

Az embernek fivéből júnék ki az gonos gondolatok, gyilkosságok, paraznaságok, tisztaltalanfagok, lopások, hamistatásfagok, ragalmazások

Ezek fertőztetik meg az embert; mosdatlan kezzel pedig enni, nem fertőzteti megh az embert.

Marc. 7. v. 21.

Onnet belől az ember fivéből származnak az gonos gondolatok, hazaságok, törések, paraznaságok, gyilkosságok.

Micsoda
tegyetisz-
tatalanna
az embert

Lopások, fősvensegek, latorfagok; alnokfag, szemtelenfag, gonos

gonosfém, ragalmazások, kevelység, bolondfag.

Mind ezek az gonosfságok belől jönnek ki, és megfertőztetik az embert.

1. Cor. 5. v. 9. &c.

Meg irtam nektek levelemben, hogy az paraznakkal ne társalkodgyatok.

De nem mindeneftül fogva ez vilagnak paraznaival, avagy főfvenyivel, avagy ragadozoi val, avagy balvany imadoival: mert ollyan módon kikellene ez vilagbol mennetek.

Mostan pedig irtam nektek, hogy ne társalkodgyatok azzal, ha valaki holott atyafiúnak neveztetik; parazna, vagy főfveny, vagy balvany imado, vagy fidalmazo, vagy rebeseges, vagy ragadozo, ez illyenekkel mondom, hogy ingyen se egyetek.

Item, C. 6. v. 9. 10.

Ne tevelegghjete, sem az paraznalkodok, sem az balvany imadok, sem hazasfagh rontok, sem éktelen puhák, sem az kik firfiakkal tisztatalankodnak.

Sem a lopok, sem főfvenyek, sem rebesegesek, sem fidalmazok, sem ragadozok az Istennek Országának örökfeget nem birjak.

Testnek cselekedeti. Gal. 5. v. 19. Az testnek pedig cselekedeti nyilván vadnak, mellyek ezek: Hazasfag törés, paraznasfag, tisztatalansfag, kevelység.

Bal-

Balvany imadas búvóles bajolas, harag tartások, versenges irigységek, haragok, patvarkodások, visssa vonások, párt útsékek.

Gyűlölségek, gyilkosságotok, rebesegesek, tobzodások, es ezekhez hasonlatosok, mellyekről azt mondom, miképen ez előtt is mondtam, hogy valakik illyen dolgokat cselekesnek, Isten Országának örökös nem lehetnek.

De az Leleknek gyűmöltsé ez: Seretet, öröm, bekeség, kegyesség, kegyelmesség, jólag, hit, alazatosfag, meretekletesség.

Az kik illyetennek azoknak elennek nincsen az Törvény.

1. Pet. 4. v. 15. 16.

Senki azért ti közzületek úgy ne szenvedgyen mint gyilkos, vagy lópo, vagy gonosf tevő, le. vagy mas ember dolgában praticalo.

Ha penig úgy szenved mint kereszttyen, ne egyenlye, főt inkább dicsóítsa az Istent azért.

Apoc. 21. v. 8.

Az felelmefeknek pedig es hitetleneknek, es atkozotaknak, gyilkosoknak, paraznaknak, búvós bajosoknak, balvany imadoknak, es minden hazugoknak az ő rebes az tűzzel es kenköves egő toban leszen, mely az masik halal.

Item c. 22. v. 14. 15.

Bodogok az kik meg tartyak az-

az ő parancsolatit, hogy legyen nekik szabadságok az életnek fajan, es az kapukon mennyenek be az Varosba.

De ki maradnak az ebek, az bűvös bajosok, paraznak, az gyilkosok, az balványimadok, es az ki szereti es folyja az hazugságot.

TITULUS XXVII.

De furto & re amota.

Lopasrol, orzasrol, es valamidolognak el idegeniteleröl.

Exod. 20 v. 15.

Ne orozz.

Erröl solsent Matthe, cap. 19. v. 18. Sent Mark, cap. 10. v. 19. Sz. Lucats, cap. 18. v. 20. Es Rom: 13. v. 9.

Item, cap. 22. v. 16.

Az ember lopo, vagy eladta az embert, vagy kezebe kapjak azt, meg öletteffek.

Esmet cap. 22. v. 1. 2.

Ha valaki lopand ökröt vagy juhót, es meg ölendi vagy eladandgya azt, egy ökröt adgyó ött ökröt, es egy juhert negy juhót.

Ha az orvot az haznak meghafafaban kapjak, es az veresegh mia meg haland, az ki azt verte halakra ne itilteffek.

Hogy ha pedig az nap felkelve verte az lopot, halakra itilteffek amannak halalara valo veresejert, az lopo meg fizesse

az

az mit el lopot, ha meg nem fizethet, adgyak el az ő lopasfært.

Hogy ha pedig eppen az lopott marhat kezeben kapjak, akar ökör, akar samar, akar juh legyen, ha azok elevenek lesnek, ket annyit adgyon az lopo.

Levit. 19. v. 11.

Ne orozzatok, se hazudgyatok, es fenki alnoksággal ne cselekedgyek felebarattyá ellen.

Dent. 5. v. 19. Ne orozz.

Prov. 28. v. 24.

Az ki el tekozlya az ő Attyának es Annyának morhaját, es azt mondgya: nem vetek; tárfa az öldöklő embernek.

Item c. 29. v. 24.

Az ki östozik az lopokkal, gyűlöli az ő magat: es ha fidal-mazzak-is, nem meri fenkinek mondani.

Zachar. 5. v. 1. 2.

Főlemelven az en femeimet latam, hogy ime egy könyv röpös vala az egen.

Röpös könyv vaglevel.

Es mikor azt mondana ennekem: Mit latál te? mondek: latok egy repeső könyvet, kinek hősfa huš sing es fele tiz sing.

Es monda nekem: Ez az átok, mely ez egész földnek finire ki megyen: mert valaki oroz, ez nemzetsegeben, mint masban meg büntettetik.

Es valaki hamisan eskűsik, meg büntettetik.

Es ki bocsatom azt az átkot, azt mondgya az Seregeknek U-

ra:

G

Az hamis-
san keres-
set jofzag
gonofzul
emeztetik
meg.

ra: es be megyen az loponak
hazaba, es annak hazaba az ki
hamissan eskűsik az en nevem-
re, es megh marad annak haza-
ban, es meg emesti azt, annak
fajt, es köveit.

Syrach. 20. v. 27.

Túrhetőb az lopo, az sün-
ten hazugnal: mind az kettő
pedig veszedelemnek örökse-
get talallja.

Ephes. 4. v. 28.

Az ki oroz vala, többbe ne o-
rozzon; hanem inkább munkal-
kodgyek, cselekedven az ő ke-
zeivel azt az mi jo, hogy legyen
mit adni az kinek sűkség.

TITULUS XXVIII.

De vi & vindicta.

Erőszak es bosszu allasrol.

Levit. 19. v. 13.

Az te felebaratodat megh ne
csallyad, se hatalmasul valamit
el ne vegy tőle.

Remittite
& remitti-
tur vobis.

Ibidem v. 18. Bosszu allo ne
legy, es haragot ne tarts az te né-
ped ellen, hanem sereffed fele-
baratodat mint magadat. En
vagyok az Urr.

Dent. 32. v. 35.

Boszsu al-
las Istene.

Enyim az bosszu allas es az fi-
zetes, mikor ideje leßen, tan-
torgani kezd az ő labok, mert
közél vagon az ő veszedelmök-
nek napja, es fietnek az mellyek
reajok követköznek.

Er-

Erről vagon emlékezet Rom. 12. v.

19. es Heb. 10. v. 30.

Proverb. 3. v. 30.

Ne haborigy egy emberrel-
is ok nélkül, hanemha gonos-
sáilletet tegedet.

Syrac. 28. v. 1. 2. &c.

Az bosszu allora bosszu allas
jó az Urtul, ki annak az ő bűnet
sorgalmatoson megtarttya.

Bocsasd meg bosszusag tete-
let felebaratodnak, es akkoron
te neked is könyörgőnek bo-
csattatnak az te bűneid.

Avagy illike hogy egyyk em-
ber az másik ellen tartson hara-
got, es az Urtul kerjen gyógyu-
last.

Es az ő hozza hasonlo em-
berrel ne cselekedgyek irgal-
masságot, es az ő bűnejert kö-
nyörőjön.

Holott ő test leven haragot
tart, vallyon s kicsoda tisztitty
meg az ő bűneit.

Emlekezzel megh halalodrol,
es sűnnyel megh az harag tar-
tastul.

Es az haragot ne gyakorlyad
felebaratoddal, romlasodra es
veszedelmedre, de az parancso-
latokban megh maradgy.

Megh emleközzel az paran-
csolatokrol, es nehezséget ne
tarts felebaratodra.

Emleközzel megh Istennek
frigyeről, es bocsasd meg bara-
todnak tudatlanlagabollelted
valo dolgot.

Ta-

T. rianū
 nediū
 & obliuio

Tavozzal el az versengéstől,
és meg kissebbited az bűnt.

8
Az töb követközendő verseket is
lascd meg ezen dolgokrol.

Matth. 5. v. 37. 38.

Hallottatok hogy megmondott, semet semert: fogat fogert.

Hasonlot
hasonlo-
val meg fi
zetni nem
kel.

En pedig azt mondom nektek, hogy az gonoszoknak ne a lyatok ellene *gonosz*sal, hanem az ki teged job felől artszul utend, forditsad az masik orczadat-is.

Bekefe-
gestâres.

Es az ki akar te veled törven-
kezni, es el akarja venni az te
also ruhadat, enged neki fölső
ruhadat-is.

Es ha ki teged egy mely föld-
re kenberit menni, meny el ve-
le kertőre.

Hallottatok hogy meg mon-
dator: fereffed felebaratodat,
es gyulollyed ellenfegeted. En
pedig azt mondom nektek: Sze-
reffetek ellenfegeteket, aldgya-
tok azokat az kik titeket atkoz-
nak, jo! tegyetek azokkal az kik
titeket gyulollnek: es imatkoz-
zatok azokert, az kik titeket ha-
borgatnak es kefergetnek tite-
ket.

Luc. 6. v. 27. &c.

Szereffetek az ti ellensége-
ket, jól tegyetek azokkal az kik
titeket gyűlölnek.

Aldgyatok azokat az kik titeket atkoznak, es imatkozzatok azokert az kik titeket haborgatnak.

Es

Es az ki az te orczadat egyfelől üti, fordits oda neki az mafikat-is, es attol az ki felső ruhadat el veszi, ne tarts meg az alsó ruhát-is.

Mindennek az ki te tûled ker
adgy, es attul az ki el viâi mar-
hadat, ne kerd viâsa.

Rom. 12. v. 17.

Senkinek gonosz helyebe gonost ne fizessetek, minden emberek előtt az tisztességes dolgokról gondot viselleyetek.

Ha lehetséges az menire ti Bekefeg.
túletek lehet, mindenkkel be-
kefegessen ellyetek.

Magatokert bossút ne allya-
tok, Szerelmest: hanem adga-
tokhelt az Isten bossú allala-
nak, mert meg vagyon irva: e-
nyim az bossú allas, en meg fi-
zetek azt mondgya az Ur.

Azert ha ehezik az te ellensé-
ged, adgy enni, ha somjuhozik
adgy innya, merthazt mive-
led az ő fejere sener gyűtse.

Ne győzetteffel meg az gonostul, hanem inkább az gonost jóval győzd meg.

Thessal. 5. v. 15.

Megh láttatok hogy senki gonoszúl ne legyen senkinek az gonoszert: hanem az jó tettetment kövessetek mindenkoron mind ti magatok közt egymáshoz, mind pediglen mindenkhez.

G 2

Heb.

Hebr. 10 v. 30. 31.

Mert tudgyuk azt, az ki ezt mondotta: en dolgoz az bős-
sú allas, en megh fizetem, azt
mondgya az Ur: Es ismet, az
Ur megh itili (ugymond) az ő
népet.

Rettenetes dologh az elő
Istennek kezében esni.

1. Pet. 3. v. 8. 9.

Egyesleg Miandnyajan legyetek eggye-
sek, egymásnak nyomorufagan
egy-arant bankodok, atyafiui
sérertettel föl ekesítettetek, irgal-
masok, kegyelmese.

Nem fizetven gonosszal az
gonosért, vagy bídalommal bi-
dalomert, hanem inkább joth
mondvan, ugymint kik tudgya-
tok hogy erre hivattatok, hogy
az aldaft öröksege sérent el ve-
gyetek.

TITULUS XXIX.

De injuriis.

*Generaliter injuria dicitur, omne
quod non jure fit, specialiter contume-
lia, convitium, culpa iniquitas &
injuria.*

Bossúfag-tetelről, bídalom
rol es gyalazatrol.

Exod. 21. v. 18. 19.

Hogyha valakik egyben ves-
nek, es valaki az ő felebarattyat
útendi kövel vagy öklevel, es
meg nem haland, hanem ágy-
ba esik.

Ha föl kelend, es kin jarand
pál-

pálczan, ártatlan legyen az á ki
meg verte volt, de ugy hogy fe-
kefe miatt valo kár vallasat meg
fizesse, es azt meg gyogyittassa.

Ibidem, v. 22. Hogyha pedig
Ferfiak egybe vesnek, es vala-
mely terhes Asszonyi allatot
megh fertenek, ugy hogy idő e-
lőtt sülni kellyen; de azért nem
következik abbol semmi vesé-
delem, meg büntettefsek az, az
mint az asszonyi allatnak Ura a-
karja, az Biraknak az ő itiletek
sérent.

Hogy ha pedig halal követ-
kezik abbol, annak életejert fi-
zeffe az gyilkos az ő életet.

Szemert semert, fogat fogert, *Lex tali-*
kezet kezert, labot labert. *onis.*

Egetest egetesert, sebet seb-
ert, kéket kékert.

Levit. 24. v. 19.

Az ki az ő felebarattyanak te-
stet meg fertven, meg belyege-
zi, az mint ő cselekedet, ő vele-
is ugy cselekedgyenek.

Serelmet serelemert, semert
semert, fogat fogert, az mint ő
mas embert meg fertet, ugy fi-
zeffenek neki is.

Az ki barmot ölend megh,
maft adgyon helyebe, de az ki
embert ölend, meg ölettefsek.

Dent. 25. v. 11. 12.

Ha ket Ferfiu egybe vesend,
es eggyiknek az felesége oda ja-
ruland hogy megh sábadirsa az
ő Ferjet attol az ki őtet veri, es
ki nyuytvan kezert meg fogand-
gya annak semerem testet.

Ak-

Akkor el vagjad annak az ő kezét, ne kedvezzen az te fejed ő nekie.

Item, c. 27. v. 24. Atkozott valaki az ő felebarattyát titkon meg őli; Es mondgya mind az sokaság, Amen.

Syrac. 23. v. 18.

Az fidalmas befedekre sokot ember, minden ő napjaiban is semmikepen meg nem tanul.

Matth. 5. v. 22. &c.

Valaki haragfízik felebarattyára ok nélkül, méltó itéletre: valaki pedig azt mondgya az ő atyáfiának: Racha, melto gyűlékőzetre. valaki ismet azt mondgya: bolond, melto az Gehennának tűzere.

Azert ha az te ajandekodat az oltarhoz akarod vinni, es ot meg emlekezzel arról, hogy az te felebaratod haragfízik te read.

Hadd az oltar előtt az te ajandekodat, es meny el: bekellyel meg először atyadfiával, es az utan ugy vigyed fel az te ajandekodat.

TITULUS XXX.

De damno, injuria dato,
& pauperie.

Kár-tetelről, bossúság-tetelről es begénségről.

Exod. 21. v. 28. &c.

Ha valamely ökör meg öklelendi az firfiat, vagy az ábbonyi al-

allatot, ugy hogy meg hallyon, azt az ökröt kővekkal verjek agyon, es annak hufat megh ne egyek, az ökörnek pedig Ura artatlan legyen.

Hogyha pedig az ökör annak előtte is öklelős volt, es megh mondottak azt annak Uranak, mind az által azt őrizetben nem tartotta; Ha firfiat vagy ábbonyi-allatot őlend meg az ökör, kővekkal verjek azt agyon, az Ura is pedig meg őlettessek.

Hogy ha az ő eletenek valtsagaval akarjak büntetni, az ő eletenek valtsagaert fizessen anyit az menyit kevannak rajta.

Ugyan ezen törvény szerint büntettessek ha valakinek fiat vagy leanyat öklelendi megh.

Ha pedig rabot vagy szolgálóleant öklel meg, adgyon annak Ura harmincz ezüft Siclust, az rabnak Uranak, az ökröt pedig kővekkal verjek agyon.

Ha valaki vermet nyitand meg, vagy valaki ő maga asand vermet, es az utan nem fedi azt be, es annak okaert valakinek ökre vagy samara esik abba.

Az veremnek Ura penzel elegitse meg azt, az megh holt allat pedig aze legyen.

Ha valamely ökör mas ember ökrét meg ökleli, ugy hog meg hallyon; adgyak el az eleven ökröt es annak az arrat osszak meg.

Vagy ha meg mondottak az előt hog az ökör öklelős, mind

G 3

az

Diffamatio
cave.

Vilagosi-
tasa az ha
todik pa-
rancsolat-
nak: Ne
öly.

Öklelős
ökör.

az által az ő uralma őrizet alatt nem tartotta, az ő köreért adgyon őkrót az megholt őkör pedig az legyen.

Item, cap. 22. v. 5. 6.

Ha valaki kart tésen más embernek földjében, vagy bántó földében, és az ő barmat a más ember bántó földére bocsátja kárt tenni, az ő földének és földjének legjobb terméséből elétge meg az karos embert.

Ha tűz tamad, és az tűz tövisbe akad, és meg egeti az gabonának rakasit, vagy az fenn allo gabonát, vagy mezőnek termesét, meg fizesse az kart, az ki az tűzet tamaštotta volt.

TITULUS XXXI.

De Terminis.

Az határokról.

Deut. 19. v. 14.

Az te felebaratodnak hatarat el ne foglalj, az mely hatart vetettek az regiek, az te örökfejedben, melyet örökfeigül birni fogsz, abban az földben melyet az te uralad istened ad te neked, hogy örökfeigül birjad azt.

Ex Törvény meg írtatik az Oseas Prophetá irasabol-is, Ose. 5. v. 10.

Item, c. 27. v. 17.

Atkozott valaki az ő felebarattyanak hatarat el fordittya. Es mondgya mind az egész sokaság: Amen.

Prov. 22. v. 28. Ne bonts el az re-

regi hatart, melyet csináltak az te eleid.

Item c. 23. v. 10. 11. Ne mozdits meg az regit hatart, és az arvaknak mezeibe ne kapy.

Mert azoknak bőséu alloja erő, az forgattya ezeknek igyöketh.

TITULUS XXXII.

De accusationibus.

Vádolásokról.

Act. 25. v. 16.

Nem sokasok az Romaijaknak, hogy valakit halálra kezbe adgyanak, mig nem annak (az ki vadoltatik) előtte lezendnek az vadolok, és mig nem helt annak az vadolas felől való mentseghnek.

1. Tim. 5. v. 19.

Az egyhazi solga ellen vadolást be ne vegy, hanem két avag három tanubizonfag alatt.

Itt esünkben kelvünk, hogy az miről vagy az vadolas, meg bizonyítsassék. Az minemü forman pedig Violentia superi be vadoltatik, ide ala az harmincz negyedik Titulusban Deut. 22. meg találod.

TITULUS XXXIII.

De perjurio, Blasphemia & iurejurando.

Hamis esküfőrl, Hit segefőrl, karomlasfőrl, és meg esküvőfőrl.

Exod.

Exod. 20. v. 7.

Az te Urad Istenednek Nevet hiaban ne vegyed, mert nem hadgya az Ur büntetes nélkül azt az ki az ő nevet heaba vési.

Levit. 5. v. 1.

Ha valamely ember vetkezendik, az az, Ha hallotta az karomlo befedet, es ő bizonfog lehetne hogy hallotta, vagy bizonnyal tudgya: Ha meg nem mondgya azt, annak az bűnnek büntetefet hordozza.

Item, c. 19. v. 12.

Ne eskűgyetek az en nevemre hamisan, mert meg fertőzteted az te Istenednek nevet, En vagyok az Ur.

Item, c. 24. v. 13.

Szolla azért az Ur Mosefnek mondvan:

Vid ki az karomlot az Taboron kívül, es az kik hallottak az karomlast, kezeket tegyek fejere, az utan az eges sokasag verje agyon azt kövekkkel.

Az Izraél fiainak pedig szoll ezt mondvan: Valaki az Isten ellen karomlast szoll, az ő bűne- nek büntetefet hordozza.

Es valaki fidalmazza az Urnak nevet, meg őletteftek, az eges sokasag meg kövezzé azt, akar jóvevény, akar lakos, ha az Istennek Nevet fidalmazza, meg őletteftek.

Deuter. 5. 11.

Az te Uradnak Istenednek Nevet hejaba ne vegyed, mert nem

nem hadgya az Ur büntetes nélkül azt, valaki az ő nevet hejaban vési.

Item, cap. 6. v. 13.

Fellyed az te Uradat Istened, es őtet tisztellyed, es az ő Nevere eskűgyel.

Igazan va lo eskűes Inadas:

Esmet, cap. 10. v. 20.

Az te Uradat Istenedet fellyed, őtet tisztellyed, ő hozza ragzkodgyal, es az ő nevere eskűgyel, csak ő az te dicsireted.

Iofne 23. v. 7.

Es meg ne egyeledgyetek az poganyokkal, kik maradnak ti köztetek, es az ő Isteneknek ne- veről meg ne emlekezzetek, arra ne eskűgyetek, se ne solgallyatok nekik. se meg ne hajt- latok magatokat ő nekiek.

Illyen titeft teffen Iofua, hogy az Izrael nepe inkab az Istennek nevet tisztellye. Lasd meg: Esaja cap. 19. es 65. Es Ierem: cap. 4. 5. es 12.

Zach. 5. v. 1.

Fel emelven az en femeimet latam hogy ime egy könyv röpös vala (az egen.)

Es mikoron azt mondana en- nekem: Mit latite? mondek: latok egy repelő könyvet, kinek hosza hus sing, es seletiz sing.

Es monda nekem: ez az atok mely ez eges földnek sinere ki megyen: mert valaki oroz, ez nemzetsebben, mint masban meg büntettetik. Es valaki hamisan eskűsik megh büntet- tetik.

Es

Az bizon- sag tetel- ben igazat- kel izola- sia.

Az Isten ellen ka- ronkodok minden ok veteré meg bün- tetetnek.

Es ki bocsatom azt az átkot, azt mondgya az Seregeknek Ura: es be megyen az loponak hazaban, es annak hazaba az ki hamissan eskűszik az en nevemre, es megh marad annak hazaban, es meg emeستی azt, annak fait es kőveit.

Syrac. 23. v. 8. 9. &c.

Az esküvesre ne szoktassad az te szadat, es az te esküvesedben Szent Istent nevezni gyakorta ne szokjad.

Mert miképen az solga nem keves kékeket hordoz, az mellyet gyakorta szoktanak büntetni; ugy az ki eskűszik, es az Istent mindenkor nevezi, az büntül tőle nem leszen.

Az firfiu ki fokot eskűszik, tellyes hamissággal, es el nem tavozik annak hazatul az ostor.

Mikor valamiben vetkezik az ember, az ő bűnet ő hordozza, mellyet ha meg nem esmer, meg kettőzteti azt.

Ha vakmerő-keppen eskűszik is valaki, artatlan nem leszen.

Mert meg tellyesedik az ő haza büntetésefekkel.

Es ez illyennek beśedekőrnűl vetettet halallal, nem talaltatik ez az Iakobnak örökfege kőzt.

Oderunt
peccare
boni virtu
tis amore.

Mert az Isten felőktől ezek mind tavol vadnak, az kik az bűnökben nem keverednek.

Az merreketlen esküvesre ne szoktassad szajadat: mert abból gonoś dolgok tamadnak.

Item

Item, c. 27. v. 14.

Az gyakorta eskűvőnek beśede az hay salat föl allattya, es ezeknek feddesek cselekedti hogy fűlunket be dugjak.

Matth. 5. v. 32.

Hallottatok, hogy meg mondatott az regieknek: Az te esküvesedben ne hazudgy, hanem az miről meg eskűttel Istennek, azt meg tellyesíted.

Az eskű-
ves az uy
Testamen-
tomba tel-
lyesegesse
meg tiltá-
tik.

En pedig azt mondom nektek: hogy semmikeppen ne eskűgyetek, se az eghre, mert Istennek kiralyi őeki.

Se az földre, mert Istennek labainak samolya, se Ierusalemre, mert az nagy Kiralynak Város.

Se az te fejedre ne eskűgél, mert nem teremthet ő egy fejer avagy fekete hay salat.

Hanem az ti beśedetek legyen, ugy ugy, nem nem, ennek fölőtte valami esik, az gonośtul vagyon.

Hebr. 6. v. 16.

Az emberek naloknal nagyubra eskűsnek, es ő nekiek minden versenűsegek vege, minden dolognak meg erőűsítűse az eskűves.

Iuramen-
tum est fi-
nis omnis
controver-
siaz.

Iacob. 5. v. 12.

Mindeneknek előtte pedig atyamiai, ne eskűgyetek se az egre, se az földre, es semmi egyeb eskűvűssel, legyen pedig az ti. beśedeteknek erőűsítűse ez:

Ugy

Ugy vagyon, es tagadása vala-
mi dolognak legyen ez: Nem
ugy vagyon, hogy az Isten Tör-
vényének karhóztatásában ne
éssetek.

TITULUS XXXIII.

De adulterio, stupro, in-
cestu, nefario coitu, lenoci-
nio, pudore, scorto, &
fornicatione.

Paraznalkodásról, es terme-
set ellen való ísszonyu közöske-
desről, hazaságh törésről,
es szeméremről.

Exod. 20. v. 14.

Ne paraznalkodgyal.

Exod. 22. v. 16, 17.

Lex DEI
ducat &
docet.

Ha valaki valamely ház lea-
nzot el hitet, mely másnak nem
jegyeztetet, es azt meg éseplősi-
ti, adgya megh jegy ruháját, es
vegye el azt feleségül.

Ha nem akarja az ő atya az
leanzot neki adni, az leanzok-
nak jegy ruhájok éserint adgyon
annak penzt.

Hasonlo parancsolat vagyon, Deut.
c. 22. v. 29. melyből meg tetzik hogy
az Sidoknak feleségek kívul más agyafi
nem engettet; sőt mindenestül fogva
meg tiltatot volt, jollehet az Biblia-
ban találatnak az ellen való példak,
hogy nemellyeknek neha, (de az is
gonosfokasbol) egyserf-mind sok fe-
leségek voltanak, avagy neha egy a-
vagy több agyafi voltanak, feleségek ki-
vul.

Item,

Item, v. 19. Valaki barommal
vetkezendik meg hallyon.

Levit. 18. v. 18.

Feleségül ne vegy valamely
assonallatot hugával egyetem
be, hogy amazt keferűséggel ne
illesse, föl feddezen ennek se
mermisseget, am annak eltebe.

Item, v. 20. es 22. Az te feleba-
ratodnak feleségevel ne hály,
hogy vele való eggysülefeddel
meg ne ferteztesséd magadat.

Firfiuval ne eggysüly ugy De pec-
mint az assonallattal, mert u- cato con-
talatosság. tra natu-
ra, quod
dicitur So-

Ez ísszonyu vetek ellen feddik Sz.
Pal, Rom. I. v. 27.

Item, v. 23. &c. Semmi oktalá
allattal ne eggysul, hogy maga-
dat azzal meg ferteisséd, Az as-
sonallat is semmi barommal
ne közösüllyön, Mert utalatof-
sag az.

Ezek közöttül eggykkel-is ma-
gadat meg ne ferteztesséd, mert
mind ezekkel ferteztettek meg
magokat az Poganyok, mellye-
ket en ti előttetek ki üzők.

Mellyeknek miatta az föld
meg ferteztet, es azt meg bün-
tetem az ő gonosfagokert, hogy
az föld az ő lakosit ki okadgya.

Órizzetek megh azért ti az en
rendelesimet es az en iteleti-
met, es ez utalatofsnagnak egyi-
ketis ne cselekedgyetek, se lako-
fok, se az idegenek kik köztetek
lakoznak.

Ismet, c. 19. v. 20.

H

Mikor

Mikor valaki valamely affőniállattal háland, es vele közösül, es az rab leanzo lejend, mely mindenek előtt elvettetet, es soha megh nem váltatik, sem pedig szabadsággal meg nem ajandekoztatik: Mind ketten meg ostoroztassanak, de megh ne öletteffenek, mert az affőniállat nem volt szabados.

Item. v. 29. Az te leanyodat megh ne rontfad, masnak ki advan paraznafagra, hogy ne paraznalkodgyek az föld, es be tel lyek az föld gonoffaggal.

Esmet, Cap. 20. v. 10.

Az ki az ő felebarattyanak feleséget megh fertezteti, mivel hogy azt mivelte, megh öletteffek mind az ket parazna, firfiu es affőniállat.

Ezen törvényről vagon emlékezet, Ioan. 3. v. 5.

Ibidem, v. 11. etc. Az ki az ő atya feleségevel háland, es az ő Attyanak semermet föl fedezendi, mind ketten megh öletteffenek, az ő halaloknak oka ő magokban vagon.

Azonkepen az ki haland az ő nenyével, mind az ketten megh öletteffenek, mert nagy gonofsagot cselekettenek: az ő halaloknak oka ő magokban vagyó.

Vísontag az ki firfiuval hál, mint egy affőniállattal, mind ketten nagy fertelmességet cselekedtek, megh öletteffenek, az ő halaloknak oka ő magokban vagon.

Az ki feleségül vejend, valami affőniállatot az ő annyaval egybe, nagy bűn az, túzzel egefek meg azokat, hogy ne legyen ti közöttetek ilyen nagy gonofsagh.

Esmet, az ki barommal közösül, megh öletteffek az, azt az barmot-is pedig meg ölyetek.

Valamely affőniállat pedig valamely oktalan baromhoz megyen hog azzal közösüllyön, megh öletteffek mind az affőniállat, mind az barom; minden ok vetetlen megh öletteffenek, az ő halaloknak oka ő magokban vagon.

Valaki pedig feleségül vejendi az ő hugat, az attyanak vagy annyanak leanyat, es egy masnak semermességeköt latandgyak, nagy gyalazat az, annakokaert megh öletteffenek az nepnek lattara; Az ő huganak semermet fedezte föl, azért az ő bűnenek büntetefet hordozza.

Valaki haland affőniállattal az ő verenek folyasának idejen, es föl fedezven annak semermességet, folyafat-is föl fedezi, az affőniállat-is az ő folyafat meg mutatandgya: Ezek mind ketten megh öletteffenek, az nep közzül.

Vísontag az te anyadnak vagy attyadnak huganak semermet föl ne fedezzed: Mivel hogy az ő test ferint valo rokonságnak mezitelenseget fedezte föl, azért az ő bűnöknek terhet hordozzak.

Az

Va.

Lenocinium.

Poenaincestus seu illegitima copulationis.

Valaki az ő atya battyanak feleségevel haland, az ő atya battyanak semermet fedezte föl, az ő bűnöknek terhet hordozzak, magzatok nélkül meg hallyanak.

Valaki az ő battyanak feleséget el vejendi, nagy fidalmat cselekedet, az ő battyanak semermesseget fedezte föl, magzatok nélkül meg hallyanak.

Mivel hogy nagy vetek, (az mint innen meg tetzik) valakinek atyáfiának feleséget el venni: Megh vettetik tehát az ludasnak tanatsa, mellyet adott fának Onannak, hogy az Thamar aßsont, mely az ő meg holt battyanak felesége volt, feleségül vegye, Gen. 1. v. 38. Illyen vetekert seddötte Keresztölő Iános Herodes Kiralt-is ki az ő atyáfiának feleséget, am annak meg elteben, el vötte vala.

Efmet, Lev. 21. v. 9.

Az Papnak leánya mikor magat megh fertezetteti paraznasaggal, az ő attyat fertezetteti megh, azért tűzzel egettessék meg.

Deut. 5. v. 18.

Ne paraznalkodgyal.

Efmet, Cap. 22. v. 5.

Az aßsoniallat ne vífellye az firfiu fegyveret, se az firfiu ne öltözzék aßsonyember ruhajába, mert az te Urádnak Istenednek előtte utalatos valaki azt miveli.

Efmet, v. 13. &c. Mikor valaki feleséget vejend, es meg gyűlöli azt minek utanna vele egyefűlt.

Es

Es fidalomra valo alkolmatoffagot adand, es gonoz hirbe nevbe keveri azt, es ezt mondgya: Ez feleséget vöttem magamnak, es hozza be menven nem talaltam ő bene süzefeket.

Akkor vegye azt az leanyinak attya es annya, es vigyek az leany süzefegenek jeleit az varosnak venci eleibe, az varosnak kapujaba.

Es az leanyinak attya mondgya ezt az veneknek: Az en leanyomat adtam feleségül ez firfiunak, es gyűlöli őtet.

Es ime ő ragalmazasra valo alkolmatoffagot adott, ezt mondván: Nem talaltam az te leanyodban süzefeket, es imhol vadnak az en leanyomnak süzefegenek jelei, es terítsek ki az ruhat, az varosnak venci elött.

Akkor az varosnak venci fogjak meg azt az firfiat, es ostromozak meg őtet.

Es birsagollyak megh fáz Sicluffal, mellyet adgyanak az leannak attyanak, mert gonos hirbe nevbe keverte az Izraélbeli süzet, es legyen annak felesége, mellyet el nem hadgyhat tellyes eleteben.

Hogy ha pedig igaz lezend az vadolas, es nem talaltatik süzef az leanyban.

Akor vigyek ki az leant az ő attya hazanak eleibe, es annak az varosnak emberi kövekkel kövezzek meg azt, es meg hallyó,

H2

mert

Be vado-
las.

Büntetese
annak az
ki felesé-
get hamis-
san be va-
dollya.

Non inju-
riam facis
qui verita-
tem dicis.

Mat. 68.
17. 18.
Luc. 3. 19.

mert gonoflagot cselekedett Izraélben, paraznalkodvan az ő atya hazanal. Es illyen módon tisztíts ki közűled az gonoflagot.

Az parazna firfiu, es parazna aszsoniallattal az kinek ferje vagy, akkor mind ketten azok is meg hallyanak, az firfiu az mely közösködöt az aszsoniallattal, es az aszsoniallat is, es ekkepén ki tisztítsad az gonoflagot Izraélből.

Mikor az leanzo firfiunal vagy, jegyben, es talalandgya valaki azt az varosban, es közösködik vele.

Mafnal jegyből levő meghezplőfítetöt leanzol való törvény.

Mind az kettőt az varosnak kapuja eleibe ki vigyetek es kövekkel meghezplőfítetöt leanzol való törvény.

es meg hallyanak: Az leanzot azért, hogy nem kialtott abban az varosban, es az firfiat azért, hogy meg rontotta az ő felebarattyanak feleséget. Es ekkepé ki tisztítsad az gonoflagot Izraélből.

De hogy ha az firfiu talalandgya az jegyben való leanzot az mezőben, es meg fogandgya őtet az firfiu, es közösködik vele: Csak ő maga az firfiu hallyon meg az ki közösködöt azzal.

Az leanzot pedig ne ölyved, mivel hog annak nincsen halalos bűne. Mert az mint tamal valaki felebarattya, es azt meg őli, azonkepén lőtt ez dolog.

Mert az mezőben talalta őtet: kialtott az jegyben való leanzo, es fenki jelen nem volt, az ki őtet meg oltalmazta volna.

Mi-

Mikor valaki leanzora találkozik az mely jegyben nem volna, es meg fogandgya azt, es közösködik vele, es meg fogattatnak.

Megszelplőfítetöt leanzol való törvény, mely mafnaljegyben nem volt.

Akkor az firfiu az ki közösködöt azzal, az leanzo attyanak adgyon ötven Siclust, es legyen az leanzo neki felesége, Annak okaert mivel hogy meg rontotta azt, nem hadgyhattya el tellyes eleteben.

Ne vegye fenki az ő attyanak feleséget, es föl ne fedezze az ő Attyanak szemermenek fedezőjét.

Erről szól Sz. Palis 1. Cöl. 5.

Ismet azon Dent. 23 v. 17, 18.

Ne legyen parazna az Izraél leanyi közűl, se pedig ne legyen parazna firfiu az Izraél fia közűl.

Ne vigyed az paraznanak jutalmat, es az ebnek arrat az te Uradnak istenednek hazaba, akkor minemü fogadást, mert mind az kettőt az te Urad istened utallya.

Ismet Cap. 27. v. 20 etc.

Atkozot valaki az ő atya feleségevel közösködik, mert ki nilatkoztattya az ő attyanak szemermenet. Es mondgya az sokaság: Amen.

Atkozot az ki közösködik akkor minemü oktalán allattal, Es mondgya mind az sokaság: Amen.

Atkozott valaki közösködik az ő hugával, az ő attyanak vagy anyyanak leanyával, Es mondgya mind az sokaság, Amen.

Atko-

Atkozott valaki közösködik Napaval. Es mondgya mind az sokaság, Amen.

Prov. Cap. 6. v. 29. &c.

Valaki egygyesül az ő felebarattyanak feleségevel: nem marad büntetetlen valaki illetendiazt.

Nem utaltatik meg az lopo az ki lop az ő lelkenek kivanfagának be töltesceert, mikor ehezik. De ha rayta kapattatik, het annir kela tni: vagy az ő hazának minden marhajat kel erte adni.

Az ki pedig paraznava teűi az affñionallatot, bolond, az ki magat el akarja vésteti, az (*ambator*) cselekedgye ezt.

Ver seget es gyalazatot nyer, es az ő gyalazattya el nem töröltetik.

Mert az firfiu az ő feleségéhez valo indulattyanak haragjabol föl gerjedven: nem cseleketűi kegyelmességgel az bösűn allasnak napjan.

Nem gondol semmi valtsaggal; nem nyugfik megh rayta, még ha nagy fok ajandekokat adnal-is nekie.

Syrach. Cap. 9. v. 3. &c.

Ne meny az gonosűl kereskedő affñion allat eleibe, hogy valami modon az ő törebe ne essel.

Ne forogy gyakran enekes affñionallattal, hogy valamikepen meg ne fogattaisal az ő mersefege által.

Az búznek esmeretire ne igyekez-

kezzel, hogy valamimodon botrankozasba ne essel, az ő feleségének ekeffége miatt.

Ne add magadat az kurvaknak, hogy el ne vessesd az te örökségedet.

Ne semlellyed azt, az varosnak uczain, még az ő fokot utain-is ne jary.

Fordits el szemedet az ekes affñionallattul, es ne akarjad ismerni az idegen bespseget.

Mert affñion-allatnak bespsegevel sokan hitettettének el, es attul mint az tűztűl az ferelem föl gyulad; ne uly annak okaert oleben, meg olelven otet.

Az ferhöz ment affñionallattal ugyan ne uly: es ne költs ő vele egygyűtitalnak okaert.

Hogy valamikepen az te lelked ő hozza ne hayollyon, es az te indulatod miatt vessedelemben essel.

Efnet, C. 19. v. 2 3.

Az bor es az affñion allat el hitetik az bölcseket: es az ki egygyesűl az tistatalan paraznakkal vakmerő az.

Az molly es fergek örökségűl birjak azt, es meg barad, minek utanna jut nagy gyalazatosfagnak peldajara.

Paraznaknak jutalma.

Ismet, 23. v. 29. &c.

Hasonlatoskepen az affñionallat is, mely el hadgya az ő ferjet, es az ki öröksöket fogad mastol.

Mert előőr nem engedet az Isten törvényenek, es masod-

H 3 for,

Incōmoditates auitere.

Averte oculostuos, &c.

Fistula dulce cant. volucrum dum decipit aucups.

ő, az ő ferje ellen vetkezett, harmadszor, paraznasággal paraznalkodott, és más firfiutul súlt fiaikat.

Ez az gyűlekezetben elő hoztattatik, és ennek gyermekin büntetés esik.

Fattyások
nem gyö-
kerznek.

Nem terjednek el ez feleknek fiainak gyökerek, és ezeknek ágai nem teremtnék gyümölszet.

Atkozafra hadgya az ő emlékeztet, és ennek gyalazattya el nem töröltetik.

Ekkepen meg ismerik az kik meg maradandnak, hogy semmi job nincsen az Ulnak felelmenel, és semmi gyönyörűségse nincsen ennél, az ki figyelmezik az Ulnak parantsolattya-ra.

Math. 5. v. 26. 27.

Hallottatok hogy meg mondatott az regijeknek: Ne paraznalkodgyal.

En pedig azt mondom nektek, hogy valaki ássóni allatra tekint gonoz kivanfagnak okart, immar paraznalkodott az ő siveben.

Esmet, Cap. 14. v. 3, 4.

Kereztel-
ő Ianos.

Az Herodes meg fogta vala a Ianoft, és meg kötöztetven őtet, vettette vala az tömlőtbe az Herodiafert, az ő atyafianak Philep Kiralynak feleségeert.

Mert azt mondgya vala neki Ianos: nem szabad te neked azal elned.

Nem csak azért fedde pedig Hero-
dest,

dest, hogy az ő atyafianak feleséget, am-annak meg elteben elvötte, holot meg bolta utann-is nem szabad volt volna, az mint meg tetzik, Levit. 18. v. 18. É. 20.

1. Cor. 5. v. 1.

Bizonnyal hallattatik ti köztetek az paraznaság, oly pedig, mely meg az Poganyok között is nem neveztetik, hogy valaki az ő atya feleséget el vegye.

Ti pedig föl fuvalkodtatok, és nem kefergettetek, hogy ti közzületek ki vettetett volna, az ki ez bünt cselekedte.

Esmet, Cap. 6. v. 13. É. c.

Az test pedig nem paraznaságnak rendeltetett, hanem az Ulnak, és az Ur az testnek.

Az Isten pedig az Urat is föl tasmította, minket is föl tasmított az ő hatalmassága által.

Avagy nem tudgyatoke, hog az ti testeitek az Christufnak tagai? El szakaszame azért az Christus tagait, hogy az paraznanak tagaiva tegyem? tavoly legyen.

Avag nem tudgyatoke, hog ki az paraznahoz ragazkodik, egy test az paraznaval? Mert ketten lesnek (egy mond) egy teste.

Az ki pedig ragaskodik az Urhoz, egy lelek ő vele.

Tavoztassatok el az paraznaságot: Minden bűn az mellyet az ember cselekezik az test kívül vagyon: De az ki paraznalkodik, ő maga teste ellen vetkezik.

Avag

Noli contristare do micilium Spiritus Sancti.

Avagy nem tudgyatoke, hog az ti testetek az bennetek lakozó sent Leleknek temploma, mellyet vöttetek az Iltul, es hogy nem ti magatoke vadtok. Mert arron vétettetek, discsóitsetek azért az Istent az ti testetekben, es az ti lelketekben, mellyek Istene.

Ephes. 5. v. 3, 4, 5.

Az paraznasag pedig es minden tisztatalansagh, avagy fősvenség ingyen se nevezteffek ti köztetek, mint illik az sentekhez.

Es rutsagh, es bolond beszéd, es tragarfagh, mellyek nem illenek, hanem inkább halaadas.

Mert ezt tudgyatok hogy egy paraznanak-is, avagy tisztatalannak, avagy fősvennek ki balvanyimado, nincsen öröksege az Christusnak es az Istennek országaba.

Iacob. Cap. 4. v. 4.

Ez vilagnak barátja ellenfele Istennek.

Parazna firfiak es asóni allatok, avagy nem tudgyatoke, hogy ez vilagnak barátja gyűlöseges Isten előtt, valaki azért akar ez vilagnak barattya lenni, az Istennek ellenfele leßen.

TITULUS XXXV.

De Sicarijs, homicidio, parricidio, & refugio.

Gyilkossagrol, ember ölesről, Attya öldöklesről, es oltalomrol.

Gen.

Gene. 4. v. 10. &c.

Az te atyadfiának vere kialt en hozzam az földről.

Abel vere kialt Istenhez.

Mostan annak-okaert atkozot legy ez földön, mely megnyitotta az ő fáját, hogy bevenne az te kezedből az te atyadfiának veret.

Mikor az földet miveled, ne adgyon neked gyümölszet, buydoso es vandorlo legy ez földön.

(Ezt monda az Vr Cainnak mikor az ő öifét Abelt meg ölte vala.)

Ismet, cap. 9. v. 5. & 6.

Bizonyara pedig az ti veretek ert melyben vagyon az ti előlelketek, boóút allok: minden vad allatokon boóút allok, es minden emberen, es az embernek verejert boóút allok az ő attyafian.

Az ki az embernek veret ki ontya, ember által ontassek ki visontag annak vere, mert az ő abrazattyara teremte Isten az embert.

Exod. 20. v. 13. Ne öly.

Errölez parancsolatrol tesßen emlekezetet Sz. Matthe, c. 5. v. 21. &c. 19. v. 18. Sz. Mark, c. 10. v. 19. Sz. Lukacs, c. 18. v. 20. Rom. 13. v. 9. Es sz. Iakab, cap. 2. v. 11.

Ismet, c. 21. v. 12.

Az ki valakit ugy verend, hogy az meg hallyon, meg öletteffek az gyilkos.

De az ki nem lefeskedet az ő fele-barattya utan, hanem az Isten

Isten vetette azt annak keze eleibe, helyet rendelek neked, hova az olyan ember szabadgyon.

Embertől-deklónék
es gyilkosnak való
torvény.

Mikor pedig valaki felebarátjára bándekozik, es megh őti azt alnokfaggal, az en oltaromtól is el vonnyad az olyan embert halálra.

Az ki az ő Attyát vagy annyát meg verendi, meg ölettefiek.

Levit. 19. v. 16.

Ne jary alnokfaggal es hizelkedéssel az te nepe közzött; Az te felebaratodnak vere ellen fel ne aly. En vagyok az Ur.

(*Az az, Ne adgy okot az te felebaratodnak el veséjére.*)

Ismet c. 24. v. 16 es 19.

Ha valaki meg ölend valakit, meg ölettefiek az ő gyilkosságer.

Az ki az ő felebarattyának tetet meg sereven, megh belyegezi: az mint ő cselekedet, ő vele is ugy cselekedgyenek.

Serelmet serelemert, semet semert, fogat fogert, &c.

Numer. 35. v. 11. 12.

Velelen
való em-
ber öles.

Rendellyetek magatoknak varosokat, mellyek ti köztetek szabad varosok legyenek, az hova folyamjek az ki embert őlt, az ki törtenetből ölend valakit.

Es lefnek ti köztetek azok az varosok otalmul az meg ölett embernek attyafia ellen, es ne hallyon meg az gyilkos miglen alland iteletre az gyülekezet eleiben.

Az

Az mely varosokat pedig adtok hogy azok szabad varosok legyenek, hat varosok legyenek.

Harom varosokat adgyatok az Iordanon innen, es harom varosokat adgyatok az Chanaan földén, mentsegeknek varosi legyenek.

Az Izrael fiainak es az jövevennek, es az ő közdítők lakoznak legvenek azok az varosok szabadulásnak varosi, hogy fusson oda az ki meg ölend valakit törtenetből.

Hogha pedig valaki gyverrel sertend meg valakit, es az meghaland, gyilkos az, megh halvan meg hallyon az gyilkos.

Avagyha kezből faval ütendi hogy meg hallyon, es megh halvan gyilkos az, megh halvan meg hallyon az gyilkos.

Az meg ölett embernek közelb való attyafia ölye meg az gyilkost, mikor rea találkozik az ölye meg az gyilkost.

Hogy ha gyűlösegből tasítandgya ötet, avagy hagyitand vala mit ő reaja bant-bandekkel, es meghaland.

Avagy mivel hogy ellenfege volt ha ütendi ötet az ő kezevel es meghaland; megh halvan meg hallyon az ki ötet ütötte, mert gyilkos, az vernek közelb való attyafia ölye meg az gyilkost, mikoron ő reja találkozik.

Ha pedig törtenetből gyűlösegnélkül tasítandgya, avagy hagy-
Törtenetből való

ember
őles.

hagyitand ő reja akár minemű
ésközt, nem sánt-szandekból.

Avagy akár minemű követ
mellyel meg halhat, arra veten-
di az kit annak előtte nem látot
volt, es meg haland, holot an-
nak előtte nem volt ellenfege,
sem nem kereste, annak vebe-
delmet.

Akkor törvent tegen az gyű-
lekezet az ember őlö között, es
az vernek attyafia között, ez iti-
letek szerint.

Es ki mentse az Gyülekezet
az gyilkost az vernek attyafia
kezeből, es küldgye az gyüleke-
zet azt vissza az szabad városba,
az melybe családott volt, es la-
kozzék abban, miglen meg ha-
land az fő Pap az ki meg kenet-
tettet az sentségnek olajával.

Hog ha az gyilkos ki menend
az szabad városnak határából,
az melybe családott volt.

Es talalandgya őtet az ver-
nek közelb való attyafia, az sa-
bad városnak határa kívül, es
meg őlendi az á vernek közelb
való attyafia az ember öldöklőt
nem leßen halálra melto.

Mert szabad városban lakjek
mig meg hal az fő Pap, minek
utanna pedig meg haland az fő
Pap, meg terjen az gyilkos az ő
öröksegenek földében.

Es legyenek ezek ti nektek
írtetnek el rendelesei az ti nem-
zetsegtetek szerint, minden lako
helyetekben.

Dent.

Dent. 5. v. 17.

Embert ne őly.

Ismet, c. 19. v. 1. 2. &c.

Mikor az te Urad Istened ki
vagandgya az poganyokat, kik-
nek földeket az te Urad Istened
adgya te neked, es birnia fogod
őket, es lakandái az ő varosok-
ban, es az ő hazokban.

Harom varost valas magad-
nak azon az földön, melyet az
te Urad Istened megh ad te ne-
ked, hogy azt örökseggül birjad.

Csinaly utakat azokra az va-
rosokra, es harom resre ossad
az te földednek hatarat, mel-
lyet az te Urad Istened örökse-
ggül ad te neked, es azok erre
valoklegyenek, hogy az ki em-
bert őlt volna oda családgyon.

Ez pedig az gyilkosnak tör-
venye, az ki oda család, hogy e-
letet meg tartsa. Az ki az ő fele-
barattyat nem akarattya szerint
őlendi meg, es azt nem gyűlölte
annak előtte.

Mint az ki el menend az ő fe-
lebarattyával erdőre fat vagni,
es az ő kezét erőltetven, az fa
vagasban ki esendik az feybe az
nyeleből, es találvan az ő fele-
barattyat, es meg haland, ez va-
rosok közül egyikben fusson
hogy ellyen.

Hogy ha annak az vernek ro-
konsága az ő fivenek busulasa-
ból üzendi azt, el ne erje őtet
ha az ut hosszú lejend, es megh
ne őllye, holot nem melto volt

1

az

az halálra, mivel hogy annak el-
lőtte nem gyűlölte azt.

Annak okaért en parancso-
lom te neked, hogy három va-
rost valass magadnak.

Ha mikor pedig az te Urad I-
stened kiterjesztendi az te ha-
tarodat, mikeppen megh esküt
az te Atyaidnak, es te neked a-
dandgya, mind az eges földet,
mellyet mondott hogy az te A-
tyaidnak meg ad.

Hog ha meg őrizended mind
ez parancsolatokat, hogy meg
cselekedgyed azokat az mellye-
ket en parancsolok te neked
ma, tudni illik, hogy fereffed az
te Uradat Istenedet, es jary az ő
utain minden időkben, akkor
ez három varoshoz ísmet vala-
s három varost.

Hog artatlan ver ne ontassék
ki az te földedben, mellyet az te
Urada Istened ad te neked örök-
ségül, es hogy te oka ne legy az
ver ontásnak.

De hogy ha lejjend valaki, az
ki az ő felebarattyat gyűlölvén,
meg lesi őtet, es rea tamadván
halálra verendi azt, es meg ha-
land, ha futand az varosok köz-
zül valamellyikben.

Akkor annak az varosnak ve-
nei küldgyenek el, es vonnyak
ki onnet, es adgyak azt az megh
holt embernek atyafianak ke-
zebe, hogy öletteffek meg.

Ne kedvezzen az te fímed ő
neki, hanem ki tistitsad az ar-
tat-

tatlan ver-ontást Izraelből, es
jol leffen te neked dolgod.

Ismet, c. 27. v. 25.

Atkozot valaki ajandekot ve-
fen hogy az artatlannak veret
ki ontsa, es mondgya mind az
eges fokasagh: Amen.

Iosua c. 20. v. 1. 2. etc.

Szola pedig az Ur Iosuenak
ezt mondvan:

Szoly az Izrael fiainak, ez i-
gikkell: Adgyatok mentsegre
valo varosokat, kikről állot-
tam ti nektek Moyses által.

Hogy saladgyon oda az gyil-
kos ki embert ől nem akarat-
tyaval, es nem tudva: Hogy le-
gyenek ti nektek mentsegek az
vernek közel valo atyafiai el-
len.

Mikor azert az gyilkos salad
az varosok közzül valamellyik-
be, allyon az varos kapujaban,
es az varosnak veneinek halla-
sara befelyle meg az ő dolgot, es
azok vegyek be az varosban ő-
tet ő közikbe, es adgyanak helt
neki, hogy lakjek ő nalok.

Hog ha pedig kergetendi azt
az vernek közel valo atyafia, ki
ne adgyak az gyilkost az ő keze-
be: Mert nem tudva őlte meg
az ő felebarattyat, es nem gyű-
lölte őtet annak előtte.

Es lakjek abban az varosban
mind addig mig az gyülekezet
előtt elő állitiletre, avagy mig
meg hal az nagy Pap, az ki le-
ffen az napokba, Akkor megh
ter-

Gyilkos-
nak nint-
sen sza-
bad sagh.

terjen az gyilkos, es haza men-
nyen az ő hazaba, es varosaba,
kiből el futot vala.

Es rendeletek Cedest Galilea-
ba, Naphtalinak hegyen: Es Si-
chemet, Ephraimnak hegyen:
Es Ciriatharabath (ez az Hebron,)
Iudanak hegyen.

Tul az Iordanon pedig Ieri-
chonak ellenebe Nap kelet fe-
lől rendeletek Besert az pustaban
az lapatzon, Rubennek nem-
zetsegeből: Es Ramothoth Gi-
leadba, az Gad nemzetsegeből:
Es Golant Basanba, Manasse-
nek nemzetsegeből.

Ezek voltanak az össze gyű-
lesnek varosi mind az Izrael fia-
inak, mind az jövevényeknek
kik valanak ő közöttök, hogy o-
da saladna valaki embert ölne
nem tudva, es meg nem halna
az vernek közel valo atyafiai
miatt, mig az gyülekezet eleibe
allana.

Syrach. 34. v. 25. 26.

Az ő felebarattyát őli meg az
az ki el veszi annak eledelet.

Es vert ont, az ki meg fosztja
jutalmatul az bereft.

Machab. 10. v. 43.

Es valakik az Kiralynak vala-
mivel adosfak volnanak, vag ő
ellene vetkeztek volna, ha az Je-
rusalembeli Templomba avagy
annak akarmely hatarara salad-
nak, el bocsatassanak, es vala-
mi jóságok az en jóságomban
vadnak, eppen nekik meg tar-
tassanak.

Math:

Matth. 5. v. 20. 21.

Hallottatok hogy meg mon-
datott az regieknek: Ne öly,
mert valaki ölend melto az iti-
letre.

Imet. c. 26. v. 51. 52.

Es ime egykik azok között
kik Iesussal valanak, kezét nyu-
van, ki vona az ő szabljaját, es
mikor az fő Papnak solgajához
vago volna, el vaga az egykik
fület.

Akkor monda Iesus; tedd el
az te szabljadat helyere, mert
valakik fegyvert fognak, fegy-
verrel kel vesniek.

1. Ioh. 3. v. 15.

Valaki gyűlöli az ő atyafiat,
gyilkos, es tudgyatok hogy egy
gyilkosnak is ninesen ő maga-
ban meg marado örök elete.

Apocal. 13. v. 10.

Ha valaki fogfagban visen
mast, ő is fogfagba megyen, ha
valaki fegyverrel meg ő mast,
fegyverrel kel annak is megh ő-
lertetni: Itt tetzik meg az Ben-
teknek hitők es bekeffeges tú-
resek.

TITULUS XXXVI.

De annona.

Gabonának el dragi-
tatarol.

Prov. Cap. 11. v. 26.

Az ki buzaját be sorittya, át-
kozzak az nepek: Istennek al-
dasa leszen pediglen az ki ado-
nak fejen.

12

TI-

Fegyvert
nem illik
fogni, az
kinek nin-
tlen arra
valo mel-
tosaga.

TITULUS XXXVII.

De ambitione.

Tisztelesség kívánásáról.

Syrach. 7. v. 4. 5. 6.

Ne kívány az Urul fejedelmeféget, se az Kiraltól dicsőséges feket.

Ne tulaydonits magadnak igazságot az Ur előtt, se az kiraly előtt bölcseséget.

Ne igyekezzel Biro lenni, ha bosszúságot nem szenvedhetsz, hogy valamikepen ne fély az ha talmasznak ortzajatul, es az te igaz utodnak botrankozast se-rezz.

TITULUS XXXVIII.

De plagio.

Ember lopásról.

Exo. 21. v. 16. es Deut. 24. v. 7.

Hogy ha valaki kapattatik az ki embert lopot volna megh, az ő attya fiai között, az Izrael fiai között, es kereskedendik vele, vagy eladandgya azt, megh hallyon az az lopo, ez ki tisztitfad az gonost te között.

TITULUS XXXIX.

De maleficis, Mathematicis, Ariolis, Auguri-bus & Somniis.

Va-

Varáslokrol, jelek magyarakrol es Eghben nezökröl, Isokrol, Igézesekröl, madar szobol valo jóvendülefekröl, es Alom magyarakrol.

Exod. 22. v. 18.

Az varáslo es sem-feny vestő aszsonyi-allatot ne hadgád elni.

Levit. c. 19 v. 26.

Ne ellyetek (valami allatokbol valo) jóvendő mondasokkal, es az napokban ne valogassatok.

Ibidem, v. 31.

Ne mennyetek az nezökhöz, es ne tudakozzatok az jóvendő mondoktul, hogy magatokat azokkal megh ne ferteztessetek. En vagyok az ti Uratok Istentek.

Ismet c. 20. v. 6.

Valamely ember pedig az nezökhöz megyen, es az jóvendő mondokhoz, hogy azokat követven paraznalkodgyek: Annak az embernek ellene ki ontom az en haragomat, es el töröm azt az ő nepe között.

Ibidem, v. 27.

Akar firiu akar aszsonyi-allat legyen, ha azokban ördögi jóvendő mondasnak lelke lezend, megh öletteffenek minden okvetetlen; kövekkal verjetez azokat agyon, az ő halaloknak ő magok az okai.

Deut. 18. v. 10. 11.

Ne talaltassék te közötted az ki az ő fiat vagy leanyat által vitetne

tetne az tűzön, avagy jóvendő
mondo, vag nap valogato, vag
madar bolasbol valo jóvendő-
lő, vagy varáslo.

Se bú-bajos, se őrdöngőfők-
túl tudakozo, se jegy magyarazo
se halottaktul tudakozo.

Mert utallya az Uir valaki eze-
ket miveli, es ez illyen utalatof
fogokert úzi ki az poganyokat
az te Uirad Istened te előlled.

Azert legy tőkellertes, az te U-
raddal Isteneddél.

Mert ezek az poganyok az ki-
ket birnia fogó, halgattyak az
varáslokat, es az jóvendő mon-
dokat, te pedig ne cselekedgel
ugy, mert nem engedi te neked
az te Uirad Istened.

2. Regum, 21. v. 6.

“ Altal vive “ az ő fiat-is az tű-
zön, es valogatast tőn az idők
köz, es madar fő utan jóven-
dőle, es mind nezőt mind va-
ráslokat szerze, es sok gonos
dolgotat cselekedek az Uirnak
femei előtt, hogy útet haragra
inditana.

Esaia, 8. v. 19. és 20.

Hogy ha pedig azt mondgyak
ti nektek: tudakozzatok az ne-
zőktől, es az jóvendő mondok-
tul, kik futtogva bolnak, (ti ne
engedgyetek,) mert, avagy nem az
ő Istenetől kerdi minden nem-
zetfeg tanacsot? avagy, az felől
az holtaktul kelle tudakozni?

Az törvenre es annak tanita-
fara halgassatok: valaki nem
60.

boland befede serint, nem le-
sen annak vilagossaga.

Esmet, c. 44. v. 24. és 25.

Ezt mondgya az Uir az te meg
valtod, es ki teged az te anyad
mehetül formalt: En vagyok az
Uir ki mindeneket meg cseleke-
sem, az egeket egyedül ki ter-
jeztem, es az földet el felefi-
tem az en erőmmel.

Az jóvendő mondonak jege-
ket (az Isten) el fordittya, megh
bolondittya az josokat, az böl-
cseket meg segyeniyiti, es azok-
nak bölcseségeket meg bolon-
dittya.

Ismet, c. 47. v. 12. 13.

Ally elő mostan az te varás-
loiddal, es az te sem-feny veste-
sednek soklagaval, mellyekben
munkalkottal gyermekfegedtől
fogva: ha valamit használhatna
ha valami módon meg marad-
hatna!

Faraztottad magadat az te ta-
natfidnak soklagaban, allyanak
elő immar, es tartanak meg te-
gedet az egbe nezők, kik az csil-
lagokat nezik, es minden hol-
napokra samot tartanak, es o-
talmazzanak meg tegedet az re-
jad következőendőtől.

Ime olyanok lesznek mint az
pozdorja, az tűz emefi meg a-
zokat, nem mentik megh elete-
ket az tűztől, nem marad megh
az fenekben-is, mely meg me-
legitene, sem az tűzben (nem ma-
rad) mely előtt ülne.

Meg csufollya itt az Propheta az
Babi-

Babilloniai varáslokat es jegy magyarázókat, mellyeket az Isten törvénye szerint kellett ki vetni az nép közzül.

Ierem. 10. v. 2.

Igy föl az Ur: Ne tanullyatok meg az poganyoknak utat, es az egen valo jelektül ne fellyetek: mert az poganyok felnek azok-tul.

Ismet. c. 27. v. 9. & 10.

Ti azért ne halgassátok az ti Prophetaitokat, es az ti jövendő mondoitokat, es az ti alom magyarázóitokat, es az ti jóstokat, es az ti varáslokat, kik azt mondgyak nektek; mondvan: ne fogallyatok az Babillonai kiralynak.

Mert hazugfagot prophetálnak ti nektek, hogy messze vigyenek titeket az ti földetekből es ki haytsalak titeket, es el vesetnek.

Mich. 5. v. 12.

Es ki vesstem közzüled az jövendő mondot: es sem-feny vesztid nem lesnek te neked.

Syrach. 34. v. 5. 6.

Az jövendőlesek, varáslások, es az almok hejaban valok, es mint az gyermek súlónak latafi olyan az latasba merült embernek elmeje.

Hogy ha Istentől nem bocsátatnak, (az ki meg latogat tegedet) ne hidgy azoknak.

Mert fokakat el csaltak az almok, es meg csalatkoztanak az kiknek abban remensegek volt.

Inter-

Interdum veram portendunt somnia causam.

TITULUS XL.

Depœnis, & talionis pœna.

Büntetefről, es hasonlonak hasonlo bünteteféről.

Exod. 21. v. 23. & c.

Hogy ha pedig hal következik abból, annak eletejert fizesse az gyilkos az ő eletet.

Szemet szemért, fogat fogért, kezét kezért, labat labért.

Egetest egetesért, sebet sebert, kéket kékert.

Levit. 24. v. 19. 20. 21.

Az ki az ő felebarattyanak tetet, meg sertven meg belyegezi az mint ő cselekedet, ő vele-is ugy cselekedgyenek.

Serelmet seerelemért, fogat fogért, az mint ő mas embert meg sertet, ugy fizessenek neki is.

Az ki barmot ölend megh, mast adgyon helyebe, de az ki embert ölend, meg öletteflek.

Deut. 19. v. 21.

Ne kedvezzen az te semed ő neki, lelket lelekért, semet szemért, fogat fogért, kezét kezért labat labért.

Hasonlo büntetefről vagyon emlékeztet Szent Matthenal, C. 5 v. 38.

Ismet. c. 24. v. 16. Meg ne ölettefssenek az Atyak az fiakért, fe az i

az fiak az atyakert, hanem ki ki az ő bűnejert hallyon megh.

Ex parancsolatrol vagy on emlékezet, 2. Reg. 14. v. 6. Es 2. Chronic. c. 25. v. 4. Item, Ezéch. c. 18. v. 20.

Deut. 25. v. 1. 2. 3.

Ha vissza vonas lejend valakik között, es törvénybe menendek, es őket meg itilendik, es az igazat meg szabaditandgyak, az hamissat pedig karhoztatandgyak.

Hogy ha az hamis verefeget erdemel, az Biro vonassa le azt, es veretteffe meg ő maga előtt, az ő hamissága berint, sam berint valo csapással.

Negyvent úfőn rajta, többet ne, hogy ne talam ha sok csapokat úttet rayta, alavalova tetteffek az te atyad-fia te előtied.

Erről Solß. Pal-is 2. Cor. 11. v. 24. hogy ő az Sidoktul ütör senvedet egy egy hejan negyven negyven csapást.

Prov. 19. v. 29.

Az csufoloknak kesitettene az büntetefek, es az verefe az bolondoknak hatokra.

Ismet, c. 20. v. 30. Az kékek es sebek tavoztattyak el az gonofit es az embernek belső reßeiben valo csapafok.

Ezéch. 18. v. 20.

Az mely lelek vetkezik, annak el meg halni: az fiu nem viseli az Attyanak alnoklagat, sem az Atya nem viseli az fiu alnoklagat, az igaznak ő magan

magan leßen az ő igazsága, es az hitetlenen az ő hitetlenlege.

Syrach, 10. v. 6.

Minden bosszúfagert felebaratodra ne haragodgyal, es ne cselekedgyel ő vele bosszúfagot kevelységből.

1. Cor. 5. v. 13.

Vessetek ki az gonof embert ti közzületek.

1. Timoth. 5. v. 20.

Az kik pedig ő közzülők vetkeznek, mindenek előtt fedged meg, hogy egybek-is felemlyenek meg.

Pœna u-nius est metus multorū.

TITULUS XLI.

De cadaveribus punitorum.

Törvény által meg ölette tet embereknek holt testekről.

Deut. 21. v. 22. 23.

Mikor valakiben halakra valo bűn talaltatik, es meg ölettetik az, ha föl akaftod azt fara.

Ne maradgyon eyel az ő holt teste az fan, hanem el temetfed útet azon napon.

Mert az Istennek előtte atkozott az ki az fan fűgh, es meg ne ferteztette azt a földet, az melyet az te Itrad Istened ad te neked örökseggül.

Erről vagy on pelda az Aj Kiralyrol, Iosua Cap. 8. v. 29. mind az Ierusalemi, Hebron, Iarmuth, Lachis, es Eglon kiralyokrol, c. 10.

TITULUS XLII.

De re militari, & militibus.

Hadi dolgokrol, es feldokrol.

Deut. 20. v. 2.

Mikor útközetre mentek, az fő Pap oda járullyon, es álllyon az nepnek.

Viadalbā
valo biz-
tatas.

Es ezt mondgya: Halgafđ meg Izraél, ma megh útköztők az ti ellensegtekkal; az ti five-tek meg ne lagyullyon, ne fellye-tek, es meg ne rettennyetek, se meg ne reműllyetek ű előttők.

Mert az ti űratok űstentek megyen el ti veletek, hogy har- czollyon ti erettetek az ti ellen- segtekkal, hogy meg tartson ti- teket.

Hadako-
zasban va-
lo szabad
sagh.

Es az nepnek előtte jaroi áll- lyanak az nepnek mondvan: kicsoda közzúletek oly firfiu az ki uyjonnan epitet hazat, es ab- ban meg nem lakot volna? Mennyen el es terjen meg az ő hazaba, hogy valami modon meg ne hallyon az hartzon, es mas valaki lakjek abban.

Ez törvényről vagy on pelda es em- lekezet, 1. Machab. 3. v. 56.

Ibid. v. 6. 7. Es kicsoda oly fir- fiu az ki állót plantalt, es nem vette annak hasnat? Mennyen el es terjen megh az ő hazaban, hogy valami modon meg ne hallyon az hartzon, es mas va- laki vegye annak hasnat.

Es

Es kicsoda oly firfiu az ki fe- leseget jegzet ő maganak, es azt haza nem vitte: Mennyen el es terjen az ő hazához, hogy vala- mi modon meg ne hallyon az viadalban, es mas valaki vegye azt el.

Ennek felette az nepnek elől jaroi álllyanak az nepnek, es ezt mondgyak: kicsoda oly fir- fiu az ki felelmes es gyenge sívű volna; Mennyen el es terjen meg az ő hazához, hogy az ő at- tyá fiainak five ugy megh ne ol- vadgyon mint az ő five.

Erről vagy on pelda az Sido Birak- rol írt könyveben, c. 7. v. 3.

Ismet, v. 9. 10. 11.

Es minek utanna az nepnek előtte jaroi veget vetnek az ne- pnek valo állasban, az utan az feregnek Fejedelmet állaffak az nep eleiben.

Mikor valamely város ala me- nendef hogy azt meg veged, e- lőször bekeffeggel kinallyad azt.

Hogy ha bekeffeggel felelte neked, es az eges nep mely va- gyon az városban megh nyittya teneked az kaput, ado fizetők legyenek te neked.

Hapedig bekeffegyet nem fe- rez te veled, hanem viadalt tart veled, es környűl vejended azt.

Es adandgya azt az te űrad ű- stened az te kezedben, akkor mind az firfiakat vagd le abban az városban.

Csak az álloniallatokat es az kirtfinkeket es az oktalan állato- kat,

kat, es valami lezend az varosban, minden jofagat magadnak praedalljad: es megh eged az te ellenfegidnek ragadomanit, az kiket te kezeden adand az te Urad Istened.

Igy cselekedgyel minden varosokkal, az mellyek tuled meste lesnek, az mellyek nem ez nepeknek varosi kozzul valok.

Csak ez nepeknek varosiban az mellyeket az te Urad Istened ad te neked oroksegul, ne hadgy elni csak egy lelket-is.

Hanem mindenestul fogva el vesessed oket, az Hittseust, Emorreust, Chananseust, es az Perizeust, Hivseust, es Iebuseust, az mikeppen megh parancsolta teneked az te Urad Istened.

Ne tanitsanak titeket cselekedni mind az utalatossagok szerint mellyeket ok cselekesnek az o Isteneknek, hog vetkezze tek az ti Uratok Istentek ellen.

Mikor valamely varos alatt hoszu ideig fekszel hadakozvan az ellen, hogy megh vegyed azt, ne vesesd el annak elo fait, feysevel azokat le vagvan, mert azoknak gyumolcsebol fogsz elni, annak okaert azokat le ne vagjad.

Mert vallyon-s emberé az mezonek elo fai, hogy be mennyen te elotted az erossebbe?

De mind az által az mely fakat esmerendes hogy nem gyumolcs termok, el vesessed es ki vagjad,

vagjad, es epits erosseget ellene annak az varosnak, az mely te ellened hadakozik, mind addig migh meg vesesd azt.

Ibidem, c. 23. v. 9.

Mikor taborba allasz az te ellenfeged ellen, megh orizzed magadat minden gonostul.

1. Sam. 30. v. 24. etc.

Valami rese vagy on annak az ki az hartzon volt, annyi rese vagy on annak is, a ki az holvalonal maradot volt, egy arant kel ostani.

Mely dolog ugy lon az napagtul fogva annak utanna-is,

Mert ugyan el vegezet dolog szerint rendele ezt, hogy megh maradna az Izrael nepe kozott, mind ez mai napiglan.

Ezt mondgya vala David az o vitezinek, mikor az tule meg gyoztetet Amalekitaktul nyert pradat kozikbe osztja vala.

Luc. 3. v. 14.

Megkerdek pedig otet az vitezlo nepek-is, ezt mondvan: mi pedig mit cselekedgyunk? Es monda nekik: Senkit meg ne rontlatok, senki ellen ne patvarkodgyatok, es megh elegedyetek az ti foldotokkal.

2. Tim. 2. v. 4.

Senki nem egyeliti magat ez eletnek forgalmatossagiba, az ki vitezkedik, hogy annak kedvben lehessen az kitul valastatot az vitezsegre.

TI-

TITULUS XLIII.

De captivis,
Rabok es foglyokrol.*Deut. 21. v. 10. 11.*

Mikor hadba menedés az te ellenséged ellen, es adandgya az te Urad Istened őket az te kezdedben, es azok között rabokat vejendés.

Latandás pedig azok között se zabrazatu asszonyi allatot, es megh szeretend az, es vejend az magdanak feleségül.

Vedd be az te hazadban, es nyirje meg az fejet, es körmeit metelje el.

Es az fogfaganak ruhajat vesse le róla, es megh maradgyon az te hazadban es sírassa az ő attyát, annyát, eges holnapig, es annak utanna meny be hozzája es legyen teneked feleség.

Hogy ha nem tetzendik az te neked, bocsásd el őket az ő keveségsége szerint, es semmikepen őket penzen el ne adgyad, se ne kereskedgyel vele, mivel hogy meg rontottad őket.

TITULUS XLIIII.

De vacatione belli, &
munerum.

Tíftektől es Hadakozástul
valo meg menekedésről.

*Deut.**Deut. 24. v. 5.*

Mikor valaki ujjonnan hozandgya feleséget, hadba ki nem menyen, es semmi közönfesterhet rea ne vessenek, egy estendeig szabad legyen, az ő hazában es vigadgyon az ő elvett feleségével.

Num. 8. v. 23.

Szola pedig az Ur Mosesnek, mondvan:

Az Levitaknak tíftek ez, hogy ha őt estendő koratul fogvan, es annak felette, menyen be minden Levita, hogy az gyülekezet satorának szolgálatyában vitezkedgyek.

Minek utanna pedig ötven estendő lehen, meg terjen az ő szolgálatyában, es annak utanna ne szolgallyon.

Hanem szolgallyon az ő atyafiával egyetemben az gyülekezetnek satorában, hogy azok az ő tíftekben el járjanak: De az szolgálatban ne szolgallyon. Ekkepen cselekedgyel az Levitakkal az ő szolgálatyokban.

Az az, ötven estendő-korig szolgálodgyanak az Templomban való Isteni szolgálatban, az után föl szabadullynak. Mind azon által, meg-is az több atyafiakra rigyazzanak, oktasak es tanítsak őket, hogy azok is az ő tíftekből híven el járjanak, es legyenek így az törvennek örizei.

Ez rendeleseknek, es Törvényeknek Vege.

IN.

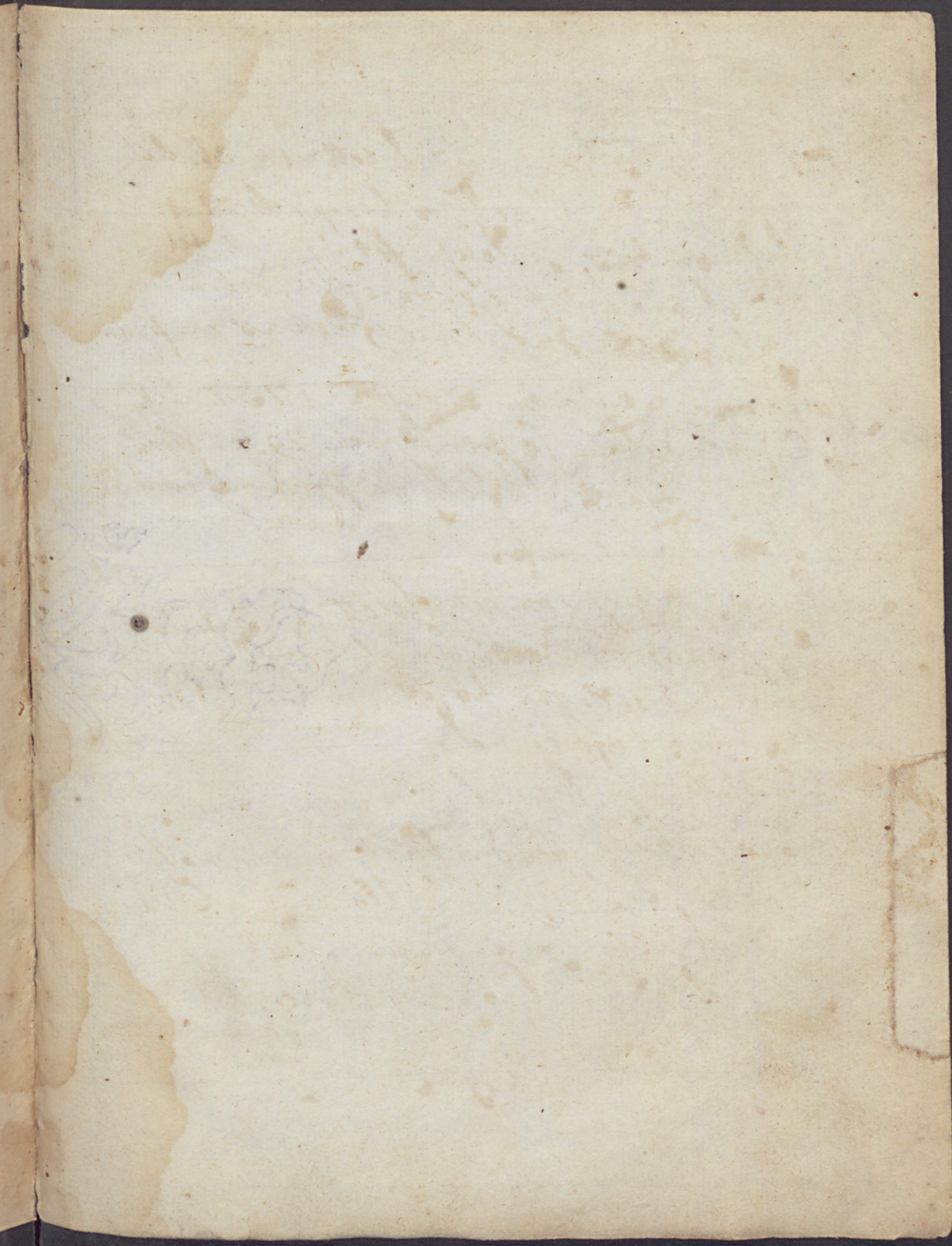
INDEX TITULORUM.

<i>De Iustitia & Iure, Titulus I. Pag.</i>	<i>1</i>	<i>De Emptione, venditione, redemptione,</i>	
<i>Igassagrol es Törvenyről.</i>	<i>1</i>	<i>permutatione, & negotiatoribus. Ti-</i>	
<i>De Legibus, Tit. II.</i>	<i>ibidem.</i>	<i>tulus XIII.</i>	<i>23</i>
<i>Törvényekről es erköltsékről.</i>		<i>Vetelről, el adasról, megh valtasról,</i>	
<i>De Parentibus, liberis & fratribus, Item:</i>		<i>cserelékről, es kereskedőkről,</i>	<i>23</i>
<i>de patria potestate, Tit. III.</i>	<i>2</i>	<i>De Locatione conductione, & mercenari-</i>	
<i>Szűlekről, gyermekekről, atyafiak-</i>		<i>is, Titulus XIII.</i>	<i>25</i>
<i>rol: fűleknék meltofogokrol es</i>		<i>Berbe adasról, megh fogadasról, es</i>	
<i>hatalmokrol.</i>	<i>2</i>	<i>beresékről,</i>	<i>25</i>
<i>De servis, Dominis, servitute, libertate &</i>		<i>De pignoribus. Tit. XV.</i>	<i>26</i>
<i>fugitivis. Tit. IV.</i>	<i>4</i>	<i>Zalagokrol,</i>	<i>26</i>
<i>Szolgak es Gazdakrol, fogalat es sa</i>		<i>De Usuris & sanore. Tit. XVI.</i>	<i>26</i>
<i>badfagrol, budosok es futottak: 4</i>		<i>Usurarol, es usuralkodasrol,</i>	<i>26</i>
<i>De mendicis, Tit. V.</i>	<i>9</i>	<i>De Testibus, & testimonijs. Tit. XVII.</i>	<i>27</i>
<i>Koldusokrol,</i>	<i>9</i>	<i>Tanukrol, es bizonsag tetelről,</i>	<i>27</i>
<i>De Rege, Principibus, Majestate, Iudici-</i>		<i>De falso testimonio Tit. XVIII.</i>	<i>28</i>
<i>bus, Regis diplomatibus, & Iure gla-</i>		<i>Hamis tanubizonsagrol,</i>	<i>28</i>
<i>di. Titulus VI.</i>	<i>9</i>	<i>De Nuptijs, & conjugibus. Tit. XIX.</i>	<i>29</i>
<i>Kiralyrol, Fejedelmekről, Meltofog-</i>		<i>Menyegzőről, es hazasagrol,</i>	<i>29</i>
<i>rol, Birakrol, Kiralyilevelekről,</i>		<i>De Repudio, & divortio. Tit. XX.</i>	<i>36</i>
<i>es feje sententiazasrol, vagy fe-</i>		<i>Hazasagban valo el valasrol, es meg</i>	
<i>gyveri törvenyről,</i>	<i>9</i>	<i>vetélről,</i>	<i>36</i>
<i>De jurisdictione, iudicio & litibus, Ti-</i>		<i>De Tutoribus, & curatoribus, Titu-</i>	
<i>tulus VII.</i>	<i>16</i>	<i>lus XXI.</i>	<i>39</i>
<i>Törvény fogaltatasrol, Itiletről es</i>		<i>Tutorlag, es gondviselőkről.</i>	<i>39</i>
<i>perekrol,</i>	<i>16</i>	<i>De testamentis, Haredibus, & primoge-</i>	
<i>De mensuris & ponderibus, Tit. VIII.</i>	<i>18</i>	<i>niti jure, Tit. XXII.</i>	<i>39</i>
<i>Mertekről es fontrol,</i>	<i>18</i>	<i>Testamentom tetelről, örökösök-</i>	
<i>De luctu & funere. Tit. IX.</i>	<i>19</i>	<i>ről, es élő szülőtteknék igassa-</i>	
<i>Gyasszasrol es halothoz valo dolgok-</i>		<i>gokrol,</i>	<i>39</i>
<i>rol,</i>	<i>19</i>	<i>De Vectigalibus, tributis, indictionibus,</i>	
<i>De mutuo & creditoribus, eleemosyna &</i>		<i>censu, & Publicanis, Tit. XXIII.</i>	<i>41</i>
<i>pauperibus. Tit. X.</i>	<i>20</i>	<i>Ado-fizetéről, parantsolatokrol,</i>	
<i>Költőn adasrol, adofagrol, alamif-</i>		<i>jövedelemről, es Fukarokrol,</i>	<i>41</i>
<i>nalkodasrol es begenyekről,</i>	<i>20</i>	<i>De Decimis, Tit. XXIII.</i>	<i>43</i>
<i>De commodato. Tit. XI.</i>	<i>22</i>	<i>Dezmarol, vagy tizedről,</i>	<i>43</i>
<i>Költőn adasrol,</i>	<i>22</i>	<i>De fidejussoribus, & Sponforibus, Ti-</i>	
<i>De Deposito. Tit. XII.</i>	<i>23</i>	<i>tulus XXV.</i>	<i>45</i>
<i>Le tetelről,</i>	<i>23</i>	<i>Kezességről, es fogadasrol,</i>	<i>45</i>
<i>De</i>		<i>De ma-</i>	

INDEX TITULORUM.

<i>De maleficiis, & delictis in genere, Titulus XXVI.</i>	46	Öldöklesről, es oltalom helyről,	63
Gonoz cselekedetekről es vetkekről közönfegeskepen	46	<i>De Annona, Tit. XXXVI.</i>	67
<i>De furto, & re amota, Tit. XXVII.</i>	49	Gabonanak el dragitafarol,	67
Lopásról, orzasról, es valami dolognak el idegeniteferől,	49	<i>De Ambitione, Tit. XXXVII.</i>	68
<i>De vi, & vindicta, Tit. XXVIII.</i>	50	Tisztességh kivanásról,	68
Erőszak, es bossú allásról,	50	<i>De Plagio, Tit. XXXVIII. Ibidem.</i>	
<i>De Injurijs, Tit. XXIX.</i>	52	Ember lopásról,	68
Bossúfag tetelről, bídalom es gyalazatrol,	52	<i>De Maleficiis, Mathematicis, Ariolis, Auguribus, & somnijs. Titulus, XXXIX.</i>	68
<i>De damno, injuria dato, & pauperie, Titulus, XXX.</i>	53	Varáslokrol, jelek magyarazokrol, es eghben nezőkről, jofokrol, igizelekről, madar fobol valo jóvendúlesekről es alom magyarazokrol,	68
Kar-tetelről es segénységről,	53	<i>De Pœnis, & talionis pœna, Titulus, XL.</i>	70
<i>De Terminis, Tit. XXXI.</i>	54	Büntetéről, es hasonlonak hasonlobünteteféről,	70
Hatarokrol,	54	<i>De Cadaveribus punitorum, Titulus, XLI.</i>	71
<i>De Accusationibus, Tit. XXXII. Ibid.</i>		Törvény által megh ölettetet embe- reknek holt testekről,	71
Vadolasokrol,	54	<i>De re militari, & militibus, Titulus, XLII.</i>	72
<i>De Perjurio, blasphemia, & jurejurando, Titulus, XXXIII. Ibid.</i>		Hadi dolgokrol, es soldosokrol,	72
Hamis esküvefről, hit segefről, karomlásról, es meg esküvefről,	54	<i>De Captivis, Titulus, XLIII.</i>	74
<i>De Adulterio, stupro, incestu, nefario coitu, lenocinio, pudore, scorto, & fornicatione, Titulus, XXXIIII.</i>	57	Rabokrol es foglyokrol,	74
Paraznalkodásról, es termefet ellen valo isonyu közöskedefről, hazasag tőrefről, es seméremről,	57	<i>De Vacatione belli, & munerum, Titulus, XLIIII.</i>	74
<i>De Sicarijs, homicidio, parricidio, & refugio, Titulus XXXV.</i>	63	Tistektúl, es Hadakozástul valo meg menckedefről,	74
Gyilkosságról, ember ölefről, Atya			

SOLI DEO GLORIA.

Péli István Fijam született 1731. diki
október 10-én, ahány is keresztelt 4.
November, születése után lett fel-
nevelve meg ismét esztendőnk
Húsvétján Szarabán János nappján

Julianna Leányom született 1737. diki
október 29-án, szeptember 29. nappján
u. m. Lent. Miksa nappján a mell-
esetű Vasa nap.

Julianna Leányom született 1739. diki
október 25-én, december 25. diki nappján
és szűz 7. 8. óráhozott. Melly mondatok
Szarabán esztendőnk.

Péli István született magam örökös
Szarabán Fiján Varkomom, mely
Varkomom István, hűlő Szarabán Varkomom
melynek, mely is Szarabán Varkomom
Szarabán Varkomom István.

Atyja Péli István.

PARS PRIMA.

Ar igazságot, hogy mi legyen. Nyilvánvaló,
es az esz ágairól.

I. Típus

Ar igaz mi legyen. Vámadék
ágairól.

II. Típus

Ar elhagyom az Prologust

Summa present mego irinom,
hamm el kezdem az Tripar-
ticumnak, három részim k
Summajae.

Ar Tekintetes es Nemese Ma-
gyar Orszagnak, Törve-
nynek, es Prokasiának Sum-
marazent három részre valo
országasáról.

III. Típus

Ar Ország. Törvények az
Prokasiának Kiválatok. Kín.
Elvő orszól. (Tudnia állik)
Ar Személyek orszól, es Légi
alásor, hogy mind az Gyűlési
Személyek, s mind Kínig
az Kélfő Uyaknak egyenlő
Szabad sagok, az Nemiség
Vagyon.

III. Típus

Ar mi Nemiségünk, erdei-
től, es az földalomb ar mi
Földalombunk miképp szallat.
M. 9.

III. Típus

Ar igaz Nemiséghez Vites hó
dolgozat, es egyeb dolgokkal,
szacsihoz mego, es jó sagnak
adagaval két mego részen.
Pag. 8.

V. Típus

Hogy mind az is Saját Fölgalac-
tyaval. Kínre mego sagnak, sa-
bad akaratigj szonit elhő
es annak adhatigj az kinkakarya

VI. Típus

Hogy az Földalomb Nemiség
adhat, es Nemiség elhő kinc
akar. Jó sagnak adas Kíválat
es hogy az Nemiség mego
bíromysagára az Törvényben
mind szök sagn az Nemiség
Címre. Pagin. 10.

VII Titulus

Hogy az Nemes Anyatul és Nem-
telen Anyatul valok, igaz
Nemeseknek tartoznak,
De nem viszoncag, az Nem-
telen Anyatul, bar Nemes
legyen az Anyja. *P. 12*

VIII TI TVLV

Fogadot fiadik igaz Nemeseké
leszünk, és Nemesse tetteink.

IX TI TVLV

Az Nemeseknek fió és kivalatkoz
ban való Hogy szabadsgyának,

X TI TVLV

Hogy az mi Kiralyunk, Fidele-
münk, mind a rendély Urak-
nak, és az Beszaghly Nemes-
süknek, igaz és törvényse-
rint való törökösse legyen.

XI TI TVLV

Hogy az Papanak és Beszagh-
ban, Papi Uraknak aladar-
saban, Immi köze himzen,
hamm csak jóvallyá és Cen-
fixmallya. *P. 17*

XII TI TVLV

Hogy minden Pap Urak és Egyháziak.
minden k.

mindeneknek feletti kötelesek
Kiralyunkhoz, hűséggel lemi,
és hogy az jószágok, és törökös-
gek falott tartoznak az külső
Bisak előtt törvont allani.

XIII TI TVLV

Az Kiraly adományrul, és annak
modgyarul. Summa szerint.

XIV TI TVLV

Az esetek mellyek hiteetlen-
ségnek Notajat hívtrak

XV TI TVLV

Hogy az Lacrokknak Lepaknak
és Gylkosok jószágat Kiraly
elmm adhatya. *P. 29.*

XVI TI TVLV

Hogy Kettefe külömségh vagion
az Hiteletlenségnek Notaja
és az főben járo Sentencia
között. *P. 30*

XVII TI TVLV

Kik legyemk és kiket mongyunk
törökösöknek, és marade-
koknak, és immi jószág

P A R S P R I M A

szalljon felekiakra, is minni mind
illik mind az kire Agac.

18 TITVLVS

Ar boldgalattal nyere gosszag.
munkon nem ille Leany agac

19 TITVLVS

Viszontag, az pendan avrago-
szag, minie illik mind Leany
az fii Agac.

20 TITVLVS

Ar Aitetlenségnek Notajaban
csee Embertnek, ha Kiraly,
megh kigyelmis, mind az
hat Agra valo gosszaga, az-
ucamnis mind az kire Agra sol-
gall? Pa. 29

21 TITVLVS

Ar mely fozzagot valakinek Zol-
galattal, is perzercis adnak,
mind az kire Agac illecin avagy
nem? Pa. 30

22 TITVLVS

Ar Kiraly adomanyaban mi-
kor az Lemliben, az magva
szakadasul Polnak. Mic
killyan exelmi az Magon.

23 TITVLVS

Ar Kiraly Agassaga hany Eker-

doigs tarc, es mikor erlik ki
Esterendye. Pa. 31.

24 TITVLVS

Mi legyen valoban, az Kiraly
jassaga is gosszag. Pa. 32.

25 TITVLVS

Hogy valaki, Kiraly jassaga-
val gosszagat meg kire
Lron gosszagnak cirok bo-
origin marad. Pa. 33.

26 TITVLVS

Hogy az kik magva szakadtul,
koryk megh dalaki gosszagat,
azok semmi borsago m maradna

27 TITVLVS

Hogy az mely gosszag perbinpagon
azt magva szakadtul nem
kerhik. Pa. 34.

28 TITVLVS

Hogy az Kiralytul, adatot go-
szag, Leany Agac meg illece
meg ha az ellarimk, ellim
mondasac, perul le ballita
nakis. Pa. 35.

29 TITVLVS

Mikeppen kire foglalmi az,
magva szakadtul, it kire.
gosszag. Pa. 36.

PARS PRIMA

30 D I S V L V S

Arzen magva szakacsok szag-
nak világozódni és felvilágosodni.

31 D I S V L V S

Ar ki király igazságával
albi valaki börtönben.

32 D I S V L V S

Hogy az királynak mindenfélre
adományt, törvényfőre
való átkészítést, egy Eft-
tendőnk forgatása alá
még keljen erőssíteni.

33 D I S V L V S

Ar Jekato, Haearegare, Jureo
anagy király, és vőnök, hi-
vatal Lendvén, kany
nátigis Jareton erjék
az éleget érte.

34 D I S V L V S

Ar Donacriekrol való Jke-
ro Lendvén, mi hasznal-
lyanak, mikor azokac
még magyarázok. Mire
adnak legyen az igazságot.

35 D I S V L V S

Ar király Jonszusssacul Sum
ma Jere és Engedelm-

völ való levél felől, kiből
az valaszt igliröl ighun be
mirendak dolna.

36 D I S V L V S

Ar király Ely adományarul Sum-
ma Jere és homán legyen eredeti

37 D I S V L V S

Ar legyen az Hona Donatio
egy mint az Ely adomány, es hogy
kiképpen érthetmi

38 D I S V L V S

Honnet legyen az Atayafine
völ Jrolas.

39 D I S V L V S

Ar legyen az Atayafine ver-
Aculas, es mi legyen bünke tefe.

40 D I S V L V S

Ar Atayai es Eösi Jorragot
mikor Jorragot
Atayafine

41 D I S V L V S

Ar kól edelohedmi, ha az Atayai
kól kőből emale lepen, avagy Jor-
köl Joragot

PARS PRIMA

42 **BLV LV S**
Hogy az ok kint kint kint kint
sa kint kint kint kint kint

43 **BLV LV S**
Az Atyafiak kint kint kint kint
míg kint kint kint kint kint
adományának, mint kint kint
völl. **PER EV M. 82.**

44 **BLV LV S**
Ha az Atyafiak kint kint kint kint
lyk, az kint kint kint kint kint
ga kint kint kint kint kint
danyj. **84.**

45 **BLV LV S**
Hogy az egy kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
nak, mint kint kint kint kint
míg kint kint. **85.**

46 **BLV LV S**
Az Ország Atyafiak kint kint
mikor kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
míg kint kint. **86.**

47 **BLV LV S**
Hogy az Atyafiak kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
magna kint kint kint kint kint

24, ha kint kint kint kint kint
mink kint kint kint kint kint

48 **BLV LV S. 81**
Ha az Ubranak kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint

49 **BLV LV S**
Hittelen kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint

50 **BLV LV S. 82**
Mint kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint

51 **BLV LV S**
Az Atyak kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint

52 **BLV LV S**
Mikroda ok kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint
kint kint kint kint kint kint

PARS PRIMA

53 B I B V L V S.

Viszontagh mi okkal kenszerichet
az fin az Anya, hogy v. l. m. m. m.
83 10330 k. Page. 99.

54 B I B V L V S.

Az Országnak megis egy feő okadot.
Es affele gőssagot, mely az finit
Anyja után állt. Page. 101.

55 B I B V L V S

Hogy az Balgatagh. es m. m. Tisza es
fiak, mindenkör az 10. Zeyokk
szokaban vadnak. Page. 102.

56 B I B V L V S.

Hany keppen Szabadulhyon m. m. az
fin az Anya kacalmabol. Page. 103.

57 B I B V L V S

Hogy minden Urak es Hercegek, az 10.
Sajat gőssagokat, szabadon. l.
adhatják maguk, az minispi-
n akorjak. Page. 105.

58 B I B V L V S

Hogy az Anya az Orszól marados gő-
ssagot, fia után, a min jdkgi-
m. m. k. Page. 106.

59 B I B V L V S

Milegyen az Berde fel v. l. es
Hany keppen v. l. k. f. fioknak
az Anyokfiának az m. 2. Page. 107.

60 B I B V L V S

Az Törvény Berenc v. l. o.
megs kimalaszt, kinek
az gőssag. l. adasanak
elke. f. k. f. g. s. k. p. n.
m. m. k. l. k. m. l. Page. 111.

61 B I B V L V S

Mikieppen k. l. az Anya fin
nak, gőssagot, l. f. k.
v. l. k. f. k. v. m. m. m. l. y. t.
az m. f. k. Anya fin. l. adot
anagy. l. Zallagof. k. l.
Page. 117.

62 B I B V L V S

Affele vallas tetebe k. l. m. l. y.
k. t. m. m. m. k. h. a. s. n. a. k. Page. 119.

63 B I B V L V S

Affele vallas tetebe k. l. m. l. y.
k. u. s. a. i. g. k. s. a. s. k. l.
anagy. m. m. k. l. Page. 121.

64 B I B V L V S

Milegyen az kiraly en-
g. d. l. m. Page. 123.

65 B I B V L V S

M. m. m. m. vallas k. l. k. l. k. l.
f. k. f. g. s. az kiraly eng-
d. l. m. es m. m. m. m. k. n.
m. m. f. k. f. g. s. Page. 126.

PART PRIMA

66 71 72 73 74 75

66. C1 TVLV5
Milyen az Contractus, ugy mint
az jószág felől egy massával való
contractus. Ez mikor kelli fele
abból az fele adás. Page 127.

67 T1TVLV5

Hogy az jó szagokat elűszarja bir
még a lelkem is mondja: Ez
az én az én Zafköl. p. 128.

68 515 125

68 5150295.
Hogy az fogságnak hatalmas. Lf-
talvis, hatalmasul b. böll. Ga-
bas ki haumi? Pag. 131.

695152L25

69 D I S V L V S
Arz Hultam gusrol, mikre Embre summi
gjastragot ar qisagba masanap
nom tace: qis minimio qis saghs,
tocija ismre avara, shil a san-
di korza, auci n l aida. Pa. 132

70 59 54 42 5

70 375 VLVS
Miloggin az Jo Pragnak. l. Cze-
l. fr; cymira Salalszak az
Czw. l. Pajin 133.

71 Rules

71 BREVES
Galandsfagat löe överköll
Pag 135.

72 Syl Sylvs

Mikoe min hikaogak miŋ ar
Cuzi pummiki pp. p. 137

73 DISVLVS

Haar linkerz purre adnak
 abli go pagl illor Lany
 agat? Pagin? 178.

24 Divuls

44. DITVLVS
Mikhaelshagen az Odalom
fel a Plunk. Paj 138

75 J, JVLvs

Libri crizant az Corvany
frant valo habozendok
Pag 190

76 Ty JV Lads

Effate olvalomasafoth valo
Jo Kerdio Pagan 191

77 B15V425

Hogy az jó szagokat el ajándé-
kozom, és el adom, és öcsém
kik az jó szagot bírják
és maguk szemelyek jóték-
múkat lehetnek k. Paz 192

78 Q 5 V L v 2

78 Cl. FVLv 2
Mihye'n az idimulas, so kili'n
keli'n hany Eshkuli's fuzallan
be magaban: Page 193.

PLR PRIMA

79 SI SVLV5

Mimimü idöben mm h'hzar
idömmulas es h'lyeris min-
crn. Pagin. 145.

80 SI SVLV5

Zalagos gössagokol d'ra k
kippn. Pagin. 146.

81 SI SVLV5

Milgyen az f'osagnak ol Zar-
dagfisanya, es h'anyk'k'k'k'
ek'sp'k. Pagin. 147.

82 SI SVLV5

Mikippn ex'p'k az idömmulas
h'gy az Zalagos gössagban
m'gm' ing'at'k'k'k'k'. Pa. 148.

83 SI SVLV5

Hogy az gössagot köz Böörnk
f'p'k. Om' Zalagos f'isat
g'ak? Pag. 152.

84 SI SVLV5

Az H'asavoknak m'g valaf'p'a
f'arol, es ol ig'at'itaf'arol
Pagin. 154.

85 SI SVLV5

Milippan k'lyen ex'p'mi, hogy az
H'asav ig'at'itaf'arol idömmulas
nom h'hz. Pag. 156.

86 SI SVLV5

Mimimü h'asav g'at'itaf'arol
es mimimü k' in m'p. 158.

87 SI SVLV5

Mie k'lyen ex'p'mi dy f'öldet'öl
m'ly'k'k' az f'olyo'v'örnk ar'ida
f'as f'p'k'k'g', mas f'p'k'k'k'
k'p'k'k'. Pagin. 162.

88 SI SVLV5

Milgyen az Leamy H'gy. d' es
k'lyen k'ol m'g f'isat'mi.
Pagin. 165.

89 SI SVLV5

Az Leamy H'gy. d'nk k' f'isat'mi.
g'f'p'k m'od'g'arol Pa. 166.

90 SI SVLV5

Hogy ha az g'gyk Le'annak az
Leamy H'gy. d'nk m'g ad'ak.
az m'af'k az Eö'nk'k' f'p'k'k'
m'g'is k'z'k'k'k'. Pagin. 167.

91 SI SVLV5

Hogy az Hayaden Leamyok
vallaß m'k'k'k'k'k'k' Pa. 167.

92 SI SVLV5

Az Hayaden Leamyok az es
k' h'asav'itaf'aroknak id'g'lyen
m' m'olton m'ar'ad'g'yanak, az
H'gyok h'az'at'mi. Pa. 168.

PARS PRIMA.

93. **SI SVLV**
 Mi legyen az egy ruhá vola keppé:
 Es mi legyen az Paraphromb. p. 159.

94. **SI SVLV**
 Kik legyenek az Ország közői, eir-
 ok szerint igaz Prabad Zár-
 tot Urak. Pagin. 171.

95. **SE SVLV**
 Hogy az egy ruhának felit kiez
 fenzal, folte nigo machaval
 fiza. p. k. Es mi legyen az nigo
 macha. Pagin. 172.

96. **SI SVLV**
 Hogy az Asromyallac az Elvö
 Uracok, egy fe egy ruhac
 ar hie. Es az orafik Uracok
 felie. Es kumm fiza p. k
 mngs az egy ruhac. P. 172.

97. **SI SVLV**
 Az egy ruhac az az Heggedonza,
 mikippen kiz. Shukh egy fizes
 mind. Pagin. 173.

98. **SI SVLV**
 Az Asromyallacok az is Urak,
 go sagabol, mikippen or hie k
 az is mikippen min. Es az orak
 ingo, bing, machajokrol. P. 174.

99. **SI SVLV**
 Meg hole Nemio Embremk mar-
 hajanak, f. hie, gy. omki,
 is Augafini. Köt. v. alv
 mngs go sagabol. Pag. 176.

100. **SI SVLV**
 Affek machabol, mltly. az mny
 apfjonyak az mnyo hie
 mk idjin adnak. P. 177.

101. **SI SVLV**
 Meg hole Nemio Embremk övö
 samig v. alv Lovak
 mngs p. v. l. Pagin. 178.

102. **SI SVLV**
 Az foz finnak oly go sagabol,
 mltly. hie sagabol idji.
 Köt. fel. f. g. m. l. az egy kiz
 p. k. Pagin. 180.

103. **SI SVLV**
 Hogy az Asromyallac, az Ura
 al Zalaglot go sagabolis,
 az az egy ruhajac mngs
 ar hie. Pagin. 182.

104. **SI SVLV**
 Hogy feli fighimk fegy ruhaja,
 az Urának go sagabol
 alv. v. f. Pagin. 183.

C. A. R. S. C. R. I. M. A.

105 S. L. S. V. L. V. S.

Agg az Aszpony aszlati Cincor.
mefagban talalgalat, az
az egy enhajacal e fsh.
De min az e lli kőzet fűsajan
dok marha. Pag. 183

106 S. L. S. V. L. V. S.

Ar. Arvag fűs kőzet valo hara-
fűs, mly bñ oöki tündra,
ayagy az m m - cenn eg-
bñ atak. Pag. 184.

107 S. L. S. V. L. V. S.

Mikppen ismektik mly az At-
tyafiak kőzet valo hara
fűs hgy dnyra lra P. 186

108 S. L. S. V. L. V. S.

Agg az Arvag fűs kőzet valo hara-
sagbol, mly endat insagbol
lra. iger ggybol valo magra
tik. Vízontag az kiz Arva
fűsagok az endat magrat
tyok m m iger ggybol fűs
tik. Pag. 188

109 S. L. S. V. L. V. S.

Ar. Felcsogh. az lbranak mikiz
mly engdult mly ggy enha-
gat. Pag. 187.

110 S. L. S. V. L. V. S.

Mikppen ehet vallyat az
mly az felcsogh mly az ma-
gy ggyagban, az vizon-
sag az fűszi az lbranak. 188.

111 S. L. S. V. L. V. S.

Ar. Gyermek mly kőzet
fűs vala, az vízontag
mly belin időitől az dök-
nak Prohacor vallyat. 190

112 S. L. S. V. L. V. S.

Lik erh. semk magokkak fűs
badofoknak hmi. Ez az
Gyermek mly kőzet hara fűs
olsalmirol Pa. 193

113 S. L. S. V. L. V. S.

Ar. Első Tutoz sagol, mly Tör-
vny fűs valonak mondalt. 194

114 S. L. S. V. L. V. S.

Ar. masodik Tutoz sagol, mly De-
stam mly fűs valonak
mondalt. Pag. 195.

115 S. L. S. V. L. V. S.

Ar. Harmadik Tutoz sagol, mly
adaltanak mondalt. P. 195.

PARS SECVNDA.

7 **PIPVLV**

Mihygen az Privilegiu, az ok
is szabad huzh, volraki lla.
Es hogy kiz fide az Privilegiu.
Pagin. 250.

8 **PIPVLV**

Az Doendum fal boneyar az Pri-
vilegiu, az, angya vi frontast
az Privilegiu az Doendum
moz. Pag. 251.

9 **PIPVLV**

Hogy az Privilegiu kiz fide huz
is kiz lla kiz huz ki: is
Elsőfő Corviny fize. Pag. 252.

10 **PIPVLV**

Hogy az Privilegiu kiz huz huz
kiz ardalmar, mas. mbe izar
szagarak is szabadszagarak.
Pag. 254.

11 **PIPVLV**

Az Privilegiu maszod, fize, tor
mny. llin lla. Pag. 255.

12 **PIPVLV**

Hany kiz in eró huzdik mny az
Privilegiu. Pag. 257.

13 **PIPVLV**

Mihygen az Privilegiu volraki lla,
is hogy kiz fide. Pag. 262

14 **PIPVLV**

Mihy kiralyoknak Privilegiom
kiz lla szabam, is mly. k
m k m m. Pag. 264.

15 **PIPVLV**

Az Lant huz az Privilegio-
moknak maszod, mis kiz
ly. k. Pag. 265.

16 **PIPVLV**

Az Privilegiomokrol mly
k. is Cikkelly. k. kiz k.
Hogy az egy lly. k. kiz k.
eró kiz mny. Es az all
fize. Pag. 297.

17 **PIPVLV**

Microda gih kiz es mbe huz
mny az kiz huz kiz
Pagin. 300.

18 **PIPVLV**

Ez Doendumnak Masodik
mny. kiz kiz kiz kiz
Es. lla fize az Corviny. valo
hivatalrol. Pag. 301

19 **PIPVLV**

Mihy kiz is kiz alba kiz
az hivataloknak kiz.
Pagin. 304.

20. B L S V L V S

Remly fennar, anagy form =
20. fennar, való adoz fűt
még kinalafut, 20. Tildomul.
Pag. 105.

21. B L S V L V S

Ar. Csalomnak is Csomnak
börny fagjot, Kikar az Egy
cukonak is gisafaca ki
bozraonak. Pag. 309.

22. B L S V L V S

Amak bünk-h-fűtöl az ki kinal-
lombon, is egy fűtöl mnd. aro
egy dolozba. Procureabona
his zallatadk himis.
Pag. 311.

23. B L S V L V S

Amak bünk-h-fűtöl ki mgy.
holt embert, avagy mnd. aro
gy. emkiz, Cövényon idiz
22. Anagy Némis Embert
hagy az Cövényon aro
allam. Pag. 312.

24. B L S V L V S

Ar. Kinalafut, mkoz zalogta
ar. 20. fagor akarnak
mgy. valdani, anagy az g.
enhas mgy. adni. Es 20. f.
microda bünk-h-fűtöl
24. Pag. 313.

25. B L S V L V S

Ar. hivatalba mi az Cikkol
(Liko Fendekia, az az
hagy kizk az fűtöl mgy. fin
all, mit hűtölalljon. Pa. 316.

26. B L S V L V S

Harom doloz, fűtöl fűtöl az Hiv
zallba, hylva mgy. jilnak.
Pag. 317.

27. B L S V L V S

Mi hűtöl az kiz vallatás. Es
hagy doloz foglaltja bi. 319.

28. B L S V L V S

Miképpen kiz mgy. kizdizni
az Camukar, is börny fa
gokar, az kiz vallatás ban.
Es azoknak bünk-h-fűtöl
az kikar börny fagjot himak
es mnd. akarnak. C. jömi.
Pag. 323.

29. B L S V L V S

Hagy az Camuknak mgy.
az Katalakiafűtöl ki
okbol fűtölak bi. 324.
Pag. 324.

B A R I S E C S I D A .

30 S I S V L V S

Ar kik: fogtakunk bintokról.
Kiket Ludasnak mirtok.
Fagin. 3 26.

31 S I S V L V S

Hogy az kőz valladok, mafsodfor
az törvény meg mirtogad.
Fagin. 3 28.

32 S I S V L V S

Ar kőz valladas utal, is. lővőis
az Pöröskök, kik az törvőis
Pöröskök, miketk is lővő
hite. Fagin. 3 29.

33 S I S V L V S

Ha az törvőis Emberek esküvőis
az Tarcas milt, is vifon-
dag az Tarcas az törvőis
milt, Tarcas meg nyar-
birt, harsnak anagy nem?
Fagin. 3 33.

34 S I S V L V S

Ar Lővők dolgarol forgando
Pöröskök, miketk Pöröskök
hite is lővő. Fagin. 3 35.

35 S I S V L V S

Minimii dolgarok kelt az kőz
milt, meg esküvők mirt.
Fagin. 3 37.

36 S I S V L V S

Amak bintokról, ki mafs
anal gyalak, hogy nem törvőis
Lővőis, anagy hogy
Pöröskök esküvők mirtogad
Es az kőz bintok kőz bintok
Pöröskök kőz bintok
viltok. Fagin. 3 38.

37 S I S V L V S

Ar Anyanak mirtok hite is lővő
Pöröskök, az az kőz bintok mirt
fővőis anagy Anyafővőis
mirtok Pöröskök amak hite
viltok. Fagin. 3 40.

38 S I S V L V S

Ar kőz viltok milt meg esküvők
vilt meg Pöröskök, mirt hite
mirt vilt Pöröskök, hite
vilt. Fagin. 3 41.

39 S I S V L V S

Hogy az mi firtok mirtok firtok
nem mirtok: Es firtok
nem firtok Pöröskök firtok
mirt meg Pöröskök: firtok
Pöröskök ok firtok ok
hite. Fagin. 3 43.

40 S I S V L V S

Ar Pöröskök, kőz bintok
nak is Pöröskök Pöröskök
viltok

PARS PECUNIA.

usaknak, es Pzostoknak
eskirosf. knt. modgyarol.
Faz. 397.

41 BLBVLVS

Oculata Rimis, az az, az,
szimmetbealo mag. latas,
mi is mint hgyar. k. 395

42 BLBVLVS

Az Pankhikool, idasoknak
Kilimb fgo. knt, es vgyh
ealo eikh. vll. Fa. 397.

43 BLBVLVS

Az foin valo macacsag, mi-
el hgyin Kilimb az fwi
ealo fognat. Fa. 399.

44 BLBVLVS

Az h- dolgokrol, mlyj. knt az
Egyhazi szimty. k. his fwi-
hin macasf. yak. Fa. 351

45 BLBVLVS

Az adssagor az Karz, mint fwi-
sok mag. az Egyhazi szim-
mly. k. Faz. 352

46 BLBVLVS

Az Catdalanant avagy Convent
gyut, anagy Kilin Kilin
szimty. nktuz, miki knt
fink. nktuzak. k. 354.

47 BLBVLVS

Az Catdalan gyut. knt, h-
közül, ha Kilin gy. szimtye
mlyj. fink. nktuzak, mit
Kil. nkt. knt. Fa. 355

48 BLBVLVS

Az egyhazi szimty. knt
Ezsdarboy ha Karz szim-
mly, mint Kil. nkt. mag.
K. nkt. Faz. 356.

49 BLBVLVS

Az Catdalan miki knt
ihlly. k mag. az Catdalan
nal agyut, anagy Kilin-
Faz. 357.

50 BLBVLVS

Az Catdalanfoknak, knt
nyoma ealo ftnak, Ez-
Indrig ealo halad. knt.
Faz. 358.

51 BLBVLVS

Az Catdalanfokak, az
ehj. k. knt. j. nkt. mag. mnt
fink. nkt. knt. Fa. 360.

52 BLBVLVS

Az az gó. f. knt. dolgab. az
Egyhazi szimty. mnt. knt.

knt.

PAR SECUNDA.

harmat: meg ha vöbön való
gyere, vagy Csakmonbom
fogor volna bismis. §. 362.

53 PLVLVS

Arz Cakalontly Csakmonbom
ar Decansknak, ar jobba
gyok kőzöt való, mikor fog-
völl. §. 363.

54 PLVLVS

Arz Aurana Cioeroh, ar ar
ar alla fagyatol, ar ar orava
lo fagyatol. §. 364.

55 PLVLVS

Arz kie ferre idelak, minis kil-
ty. n velli banni. §. 366.

56 PLVLVS

Arz Sankhah alba al foglalt
gyfagor, ar Birak kőzöt
ar ar Birak fől, minis velt
kuzak meg. §. 368.

57 PLVLVS

Arz Kiraly Kilm ar meg Sankh
hider embrenk mikor kuzak
lyon, ar ar meg idel ar fől
fagor. §. 369.

58 PLVLVS

Mikor ar minis fogor kuzak meg
ar, kit fagor marakozak.
Fagor. §. 372.

59 PLVLVS

Mikor, ar mikor ingotok fől
meg ar mikor maga minis fől,
ar ar Birak idel fől kőzöt
kuzak, főkak kőzöt. §. 374.

60 PLVLVS

Mikor ar fől ar fől ar ar
Leanyok, ar ar a fagor
ar fől, ar fől kuzak
valo ar fagor kuzak, kuzak
fagor ar fagor. §. 375.

61 PLVLVS

Ar Birak kuzak meg kőzöt ac-
tyaknak ar a fagor kuzak
gyfagor kuzak fől. §. 377.

62 PLVLVS

Ar fől ar fagor kuzak
fagor kuzak ar fagor kuzak
fagor kuzak, mikor kuzak
kuzak ar fagor kuzak
fagor. §. 378.

63 PLVLVS

Ar fagor meg fagor kuzak
fagor kuzak kuzak kuzak
ar fagor kuzak meg
fagor kuzak kuzak kuzak
fagor. §. 380.

P A R S S E C V N D A.

64 P I P V L V S

Medgyemén, ha az Ágya az Fia
val, avagy minden Ágyafia
val egyjén meg Sínkénár.
Duhk. Fag. 381

65 P I P V L V S

Kisaly udvarabán kiadatos Sínkén
fia absal, Tóthé Öcségyben,
akár Öcségyben való Öcségy-
gat, az meg Sínkénár, az Fia
meg, az Fia es minden, az Fia
Fia anagy nem! Fag. 382

66 P I P V L V S

Az hídelenfőzről való Sínkénár
nak ki mondafarol. F. 384

67 P I P V L V S

Az kisbó kacalmnak dolgarol,
es minden Sínkénár mondafarol
F. 385

68 P I P V L V S

Az Fia Póré dolgarol, melyben meg
az kisbó Sínkénár egyjén
az Alkénár meg fog kádjak.
Fagid. 389

69 P I P V L V S

Az Fia Póré dolgarol. F. 390
az kisbó Sínkénár Sínkénár
meg Fia Sínkénár. F. 391

70 P I P V L V S

Mi legyén az Patvar, es hanykér
Fia Sínkénár: Es annak
bírjagorol. F. 393

71 P I P V L V S

Az Patvarról egy Fia kirdis
melyik jól Sínkénár kirdis
Sínkénár F. 395

72 P I P V L V S

Az Heclovk való Sínkénár, es
annak bírjagorol. F. 401

73 P I P V L V S

Mi legyén az Fia Sínkénár es annak
modgyan Sínkénár
Fag. 4.

74 P I P V L V S

Az Rápuljagorol való Sínkénár
Sínkénár magyarazatya,
mely az dák Sínkénár
meg vagyon írva. F. 403

75 P I P V L V S

Az Fia Sínkénár Sínkénár Notaja,
kacalm káppan Sínkénár
Sínkénár meg mondafarol F. 407

76 P I P V L V S

Póré az Rápuljagorol ki az Póré
nem fogatja. F. 412

700419

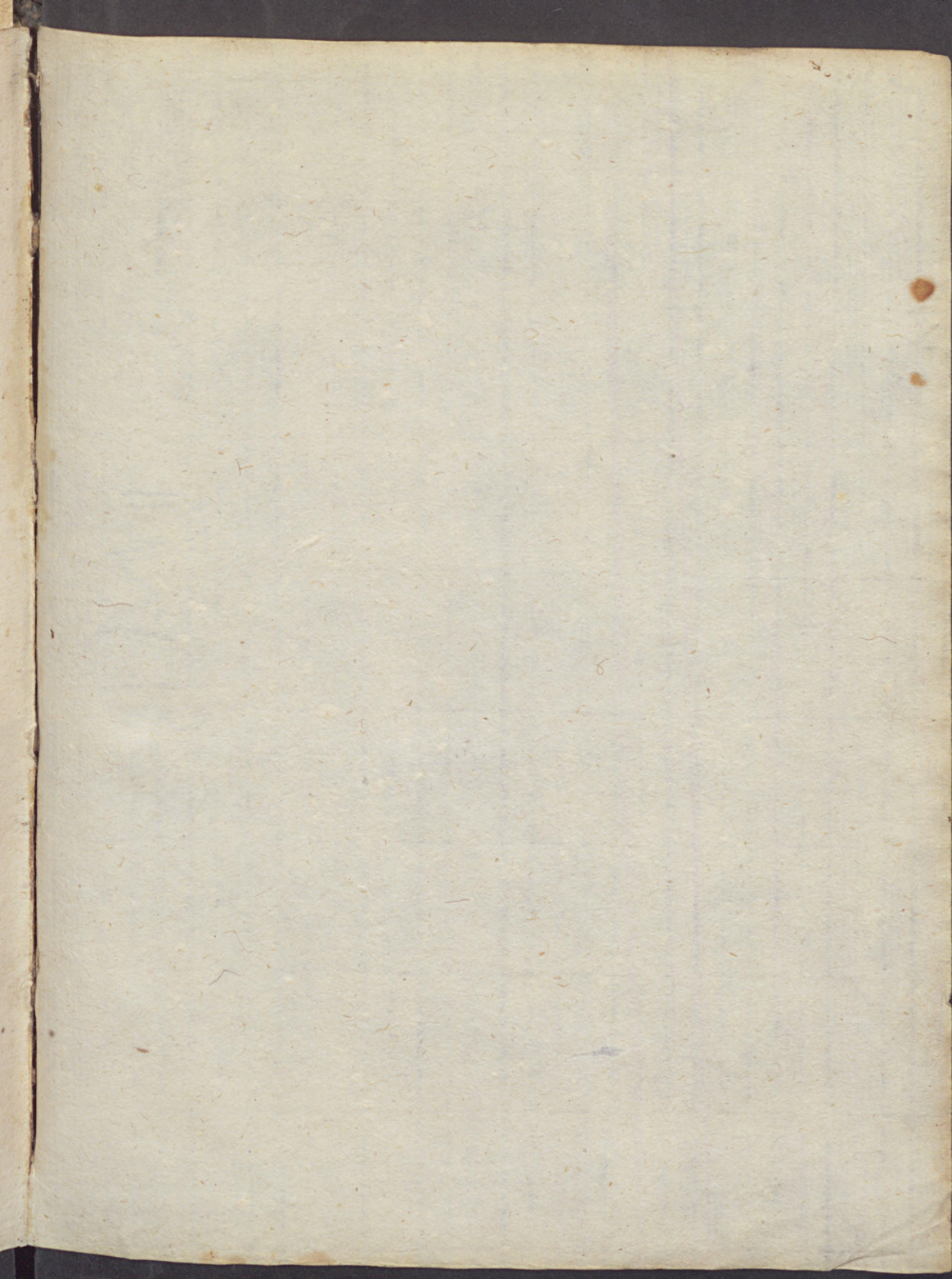
agadnak. /

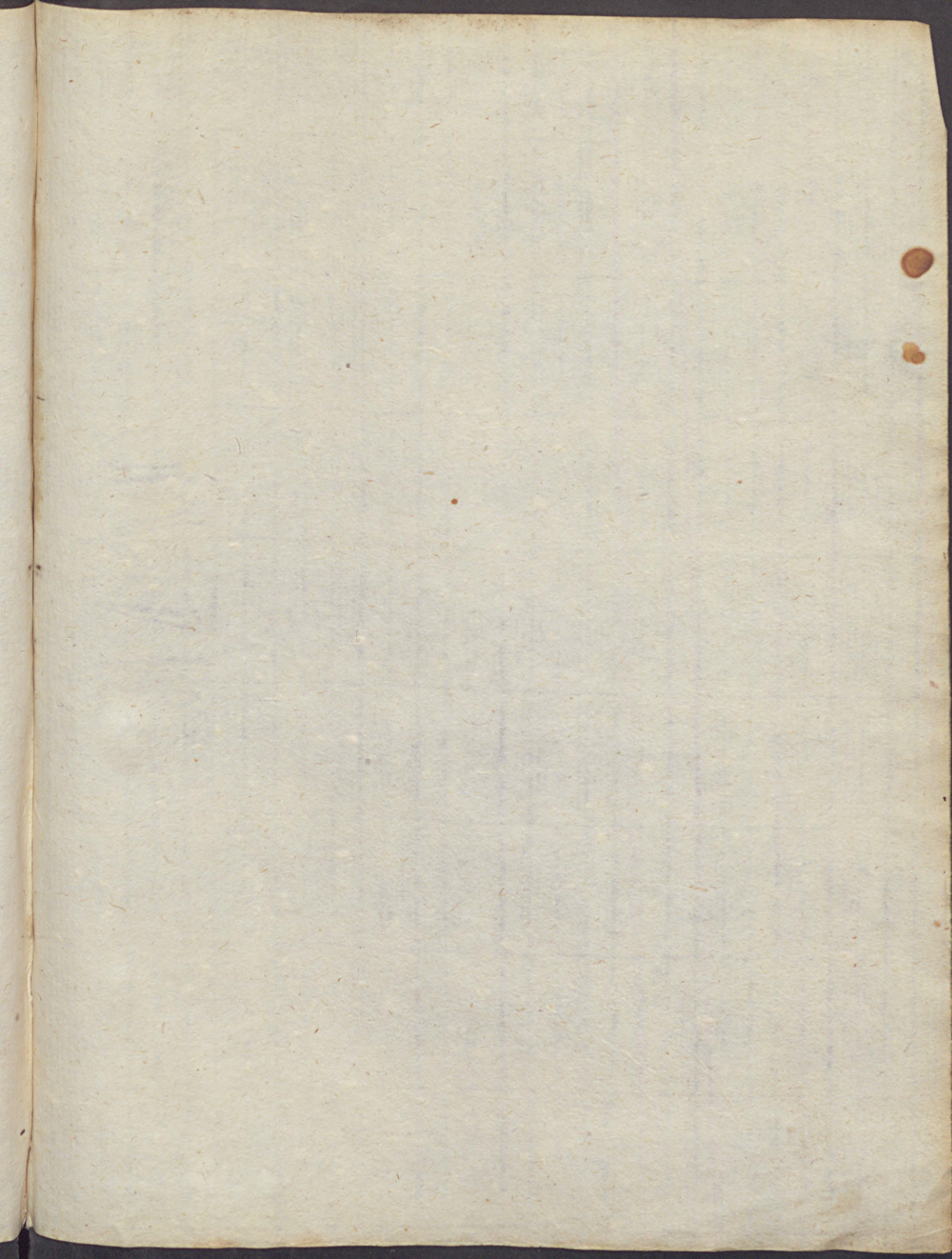
./

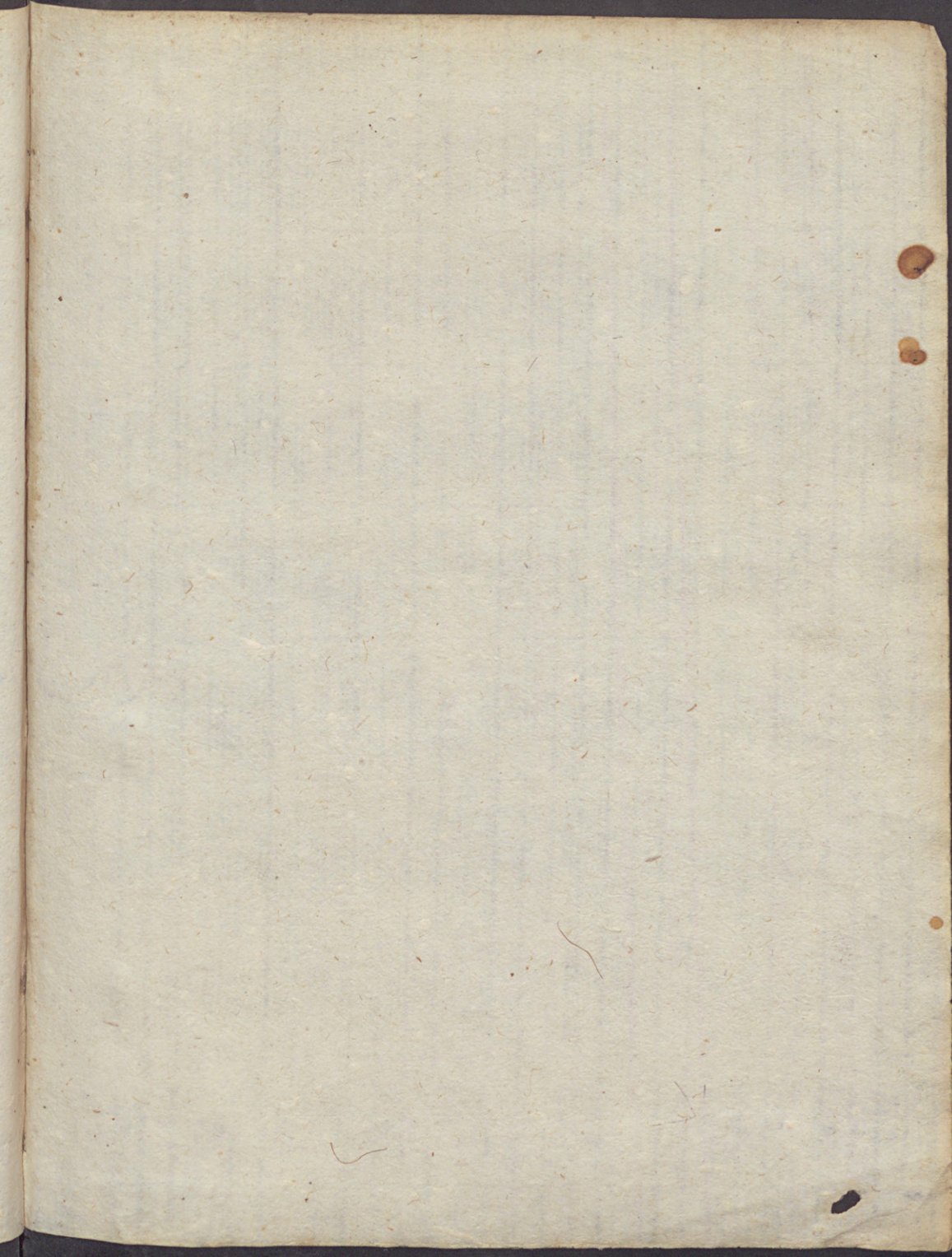
700419

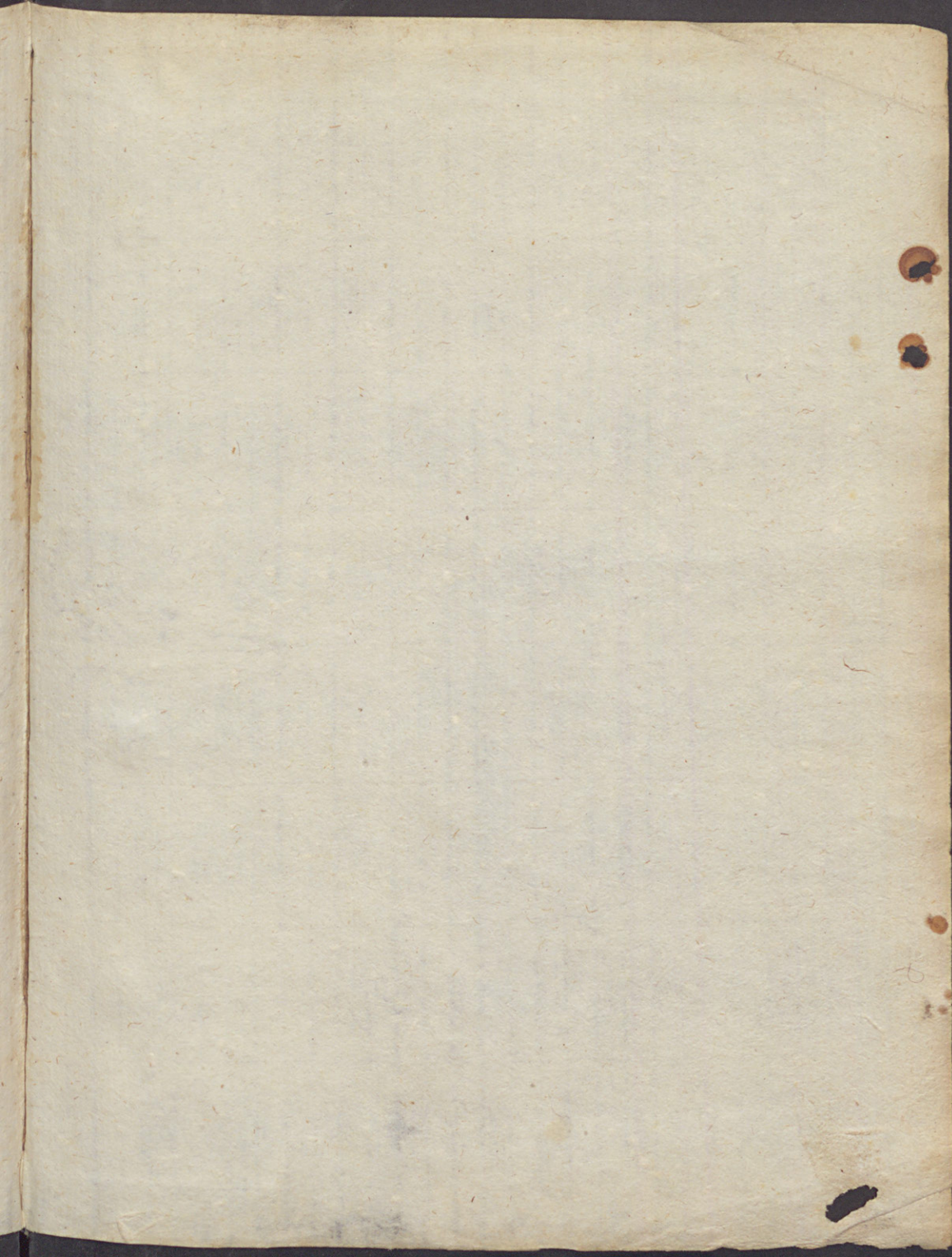
700419

DEBRECENI EGYETEM KÖNYVTÁRA
Lelt.
3730/a-1984

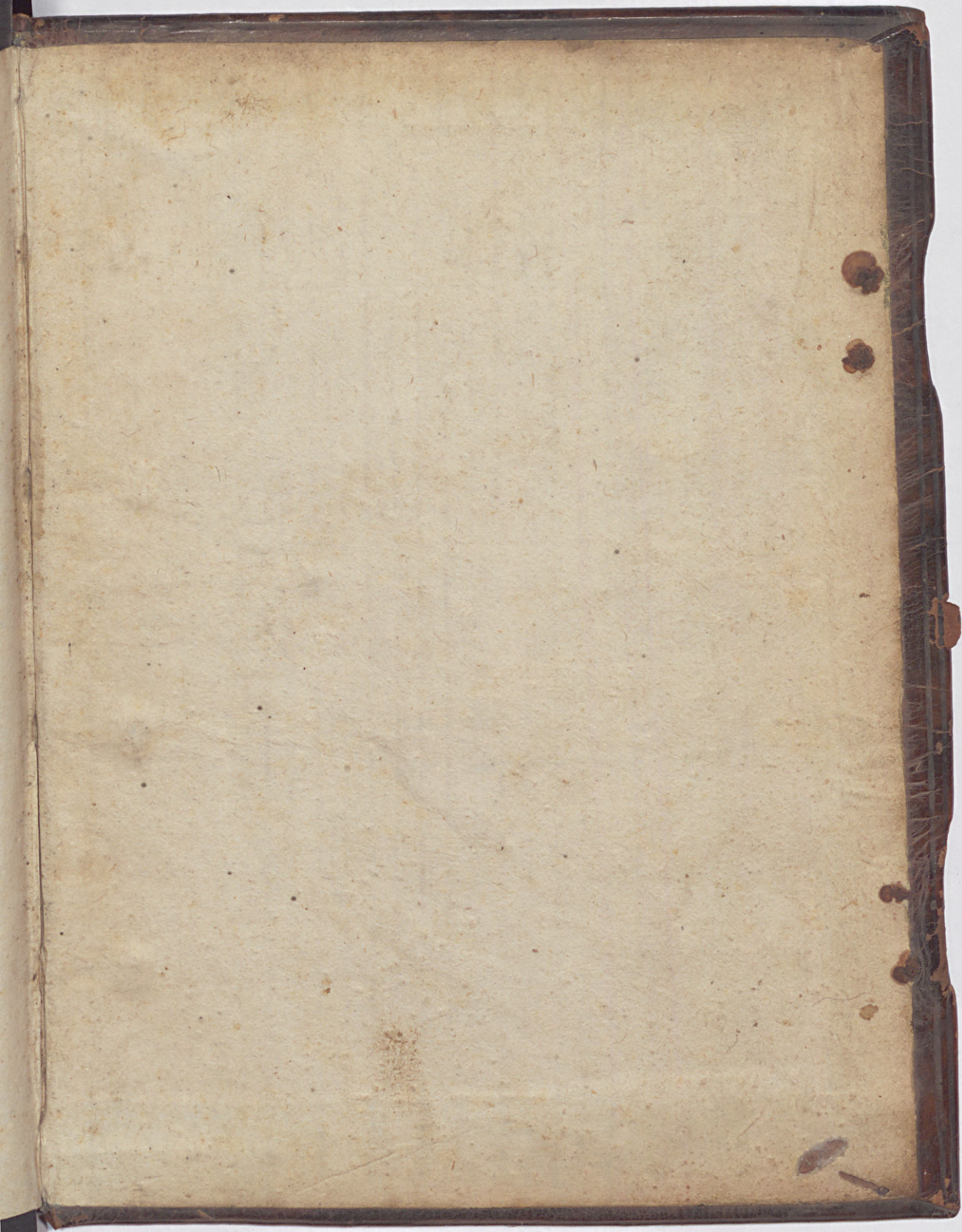

4000 -

136420/4

700419

